Brabant Strip magazine 152

De Fantastische Avonturen
Van Isabelle Avondrood

Isabelle Horizontaal

Verschijnt maandelijks, behalve in juli en augustus - 9/2007 - Afgiftekantoor, 1800 Vilvoorde 1 - P308727
Afzender : Brabant Strip vzw, De Wandelaarstr. 8, 1930 Zaventem

BRABANT STRIP MAGAZINE

nr.152 (9) van 30/11/2007

Gratis voor leden van Brabant Strip vzw, vereniging van stripliefhebbers van 9 tot 99, en van de Reclamestripclub. Wordt niet los verkocht.

Redactie en medewerkers
Willem Gay, JP. Legein, Jean Smits, Yves Kerremans, Stefaan Lezy, Joop Schreurs, Philippe Mouvet, Felix De Keye, Pierre Borms, Léon den Hartog, Bertrand Van Herp, Kurt Morissens, Etienne Hauwaerts, Wallie Hakkens, Ine en Martin van Meenen, Antoine Rykcmans.

Layout
Jeroen Denters&Patrick Vranken

Eindredactie
Patrick Vranken

Logo's
Dirk Stallaert, Jef Nys, Ever Meulen

Cover : uit *Playboy France* 23 (1987)
© Tardi en Casterman

Auteursrechten
Overname van artikels of illustraties, zelfs gedeeltelijk, is niet toegelaten zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever. Copyright van afbeeldingen en foto's berust bij de diverse auteurs en uitgeverijen.
Alle Kuifjeafbeeldingen:
© Hergé/Moulinsart 2007

Lidgeld
Lidgeld 2007 B & NL : 20 euro
Rest van de wereld : op aanvraag
(B): **001-2980926-95**
BIC GEBABEBB
IBAN BE76 0012 9809 2695
(NI) : Giro **7616528**
(altijd deze naam gebruiken :
Brabant Strip vzw, Londerzeel)

Verantwoordelijke uitgever
Brabant Strip vzw, 1840 Londerzeel
tel :(0032)(0)52 / 31.23.46
E-mail en internetadres
brabant.strip@worldonline.be
www.brabantstrip.be
Oplage 1.300 exemplaren

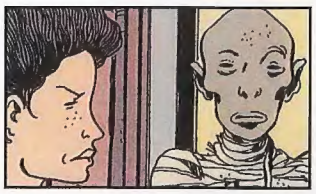

Van de redactie

Veel kan gezegd en geschreven worden over Isabelle Avondrood, en wij hadden daar deze maand absoluut zin in! Daarom wijden we dit nummer exclusief aan de pipjes kijkende schrijfster met de droge cynische humor. Het is een horizontale dwarsdoorsnede van de albumcyclus die Tardi slechts mondjesmaat aanvult met een nieuw deel : vier albums verschenen tussen 1976 en 1978, daarna hield de auteur het een tijdje bij 2 albums per decennium, terwijl het vorige album bijna tien jaar geleden uitkwam! Een bijzondere reeks verdient aandacht, vandaar de buitensporige lengte van onze bijdrage. Toch is ze verre van compleet : we hadden het ook nog moeten hebben over de bijtende humor in deze strip, over de sfeer van de eeuwwisseling die Tardi oproept (aan het begin van de Twintigste Eeuw en de aanloop naar Wereldoorlog één), en over de talloze verwijzingen die hij links en rechts maakt. Maar dat zal dan voor een volgende keer zijn. Wie de topreeks van Jacques Tardi niet zou kennen, moet deze leemte snel opvullen en alle albums lezen. Met het laatste deel alleen kom je niet ver, als je wil begrijpen waarover het gaat, tenzij je dit magazine helemaal uitleest... Terwijl de lezer zich bij het licht van een spaarlamp onderdompelt in het Parijs van vorige eeuw, werken wij naarstig voort om het laatste magazine van 2007 voor te bereiden. Daarin ook dit jaar weer het antwoord op vele vragen, zoals "wat krijgen we in Collectie Fenix 2008?" en "hoe kunnen we het lidmaatschap voor 2008 verlengen?"

2 Van de redactie

4 Isabelle Avondrood horizontaal

19 Koffieklets

28 Reclamestrips

33 ABC van de strip : de H

34 Verschenen & gelezen

Agenda stripevenementen

Organisatoren sturen alle info naar : **johan.van.ransbeeck@pandora.be** met als onderwerp : Brabant Strip Agenda. De agenda wordt afgesloten op de 1ste van iedere maand. De aangekondigde informatie valt onder de verantwoordelijkheid van de organisatoren.

11 nov tot 21 dec **Olen**
19de Olense Kartoenale in het gemeentehuis, Dorp 1. Open ma-vr van 9u00 tot 12u00, ma ook 13u00-16u00 en 17u30-20u00, woe 13u00-16u00

16 tot 18 nov **Damme**
Stripfestival met quiz op vrijdagavond (4 personen à 20,00 euro), signeersessies en veiling. Inlichtingen : stripfestivaldamme.be of ahaboekstrip@pandora.be

17 en 18 nov **Woluwe**
7de 1200 Bulles in Wolubilis van 14u00 tot 18u00. Met signeersessies van Edouard Aidans, Francis Carin, Louis-Michel Carpentier, Clarke, André-Paul Duchateau, Frédéric Jannin, Daniel Kox, Sidney, Stuf,... Inlichtingen : 1200bulles.com

17 en 18 nov **Valenciennes**
5de Salon International de la BD et du Produit dérivé in Le Pasiono (Casino de Saint-Amant-les-Eaux), zat. van 14u00-19u00; zon; 10u00-19u00.
Met signeersessies van Mohamed Aouamri, David Cerqueira, Jean-François Charles, André Cheret, Michel Espinosa, Xavier Fourquemin, Eric Liberge, ... Info : http://festivalBD-Valenciennes.skyblog.com/

23 tot 25 nov **Zwolle**
Oost-Nederlandse stripboekenbeurs met signeersessies van Romano/Jorg De Vos, Lil Devil, David Verheijen.
Info : oostnederlandsestripboekenbeurs.nl/

24 en 25 nov **Tongeren**
Kunstenaars voor kinderen met veilingen met werken van Wim Swerts, Quirit, Bert van der Meij, Jan Bosschaert,...
Info : castorandpollux.eu /kunstenaarsvoorkinderen.htm

25 november **Ukkel**
Festival BD met signeersessies van Adam, Dino Attanasio, Louis-Michel Carpentier, Thomas Legrain, Gil, Benoît Roels, Michel Weyland,... Info : lotusnoir.be

30 nov tot 17 feb **Gent**
Tentoonstelling Buth, vader van Thomas Pips en andere muizenissen in de Kunsthal Sint-Pietersabdij, Sint-Pietersplein 9. Alle dagen, behalve maandag van 10u00 tot 18u00. Info : Tel 09 243 97 41 - Fax 09 243 97 34 of www.gent.be/spa

9 dec **Gent**
Gentse stripbeurs in campus Gito Bouw, Martelaarslaan 13. Info : Stripwinkel Pierke 09/227.70.86 of zutterke@skynet.be

15 en 16 dec **Turnhout**

DERTIGSTE EDITIE van de Stripgidsdagen in de Warande, Warandestraat 42 van 10u00 tot 18u00. Niet te missen, het tweejaarlijks trefpunt voor stripminnend Vlaanderen. Gastland : Amerika, met speciale gasten als Scott McCloud, Peter Kuper en Kevin Huizenga. Een waslijst aan tekenaars kan je tegen het lijf lopen of signerend aan een stand aantreffen.
Publiekstrekker wordt ongetwijfeld de overzichtstentoonstelling *Vrooaw! 50 jaar Michel Vaillant*, met meer dan honderd originele platen en raceauto's (loopt door tot 13 jan). Met Vaillant-signeeractie op zaterdag en zondagnamiddag. Verder nog tal van activiteiten, te veel om op te noemen, waarvan we nog de live-interviews vermelden, zoals op zaterdag van 15.30-16.30 u: voormalige medewerkers van Willy Vandersteen worden publiek geïnterviewd door Ronald Grossey over hun samenwerking met Vandersteen. Worden aangekondigd : Eugeen Goossens, Ron Van Riet, Eric De Rop, Marcel Rouffa, Jacques Bakker, Anita Schauwvlieghe en wellicht Peter Koeken.

Info : stripturnhout.be

zaterdag
15 december - 10uur
BRABANT STRIP
LEDENDAG TURNHOUT
IN DE WARANDE
Gratis ruilstand voor leden
(reserveren bij Paul, 014/65.73.79)
Voorstelling nieuwe Fenixalbums

We verwachten iedereén te zien!

2008

24 tot 27 jan **Angouleme**
Festival International de la B.D.
Info : bdangouleme.com

27 januari **Putte**
Strip, Platen, CD & DVD Beurs in het Gemeenteschapscentrum "Klein Boom", Mechelbaan 604. Info : Chris Stroobants 0495/120372 & stroobants.lens@telenet.be

zondag
20 januari - 13uur
BRABANT STRIP
LEDENDAG LICHTERVELDE
Zaal Lichtenhove,Torhoutstraat 36 C
's middags broodjes en soep te verkrijgen
Ruime parking
Gratis ruilstand voor leden
(reserveren bij Filip, 051/724136 -na 19h- e-mail : filip.vanderper@skynet.be

Voorstelling nieuwe Fenixalbums!

Brabant Strip is aanwezig
Kom albums afhalen!

Isabelle Avondrood

horizontaal

Wie de avonturen van Isabelle Avondrood leest, heeft dikwijls het gevoel van *hoe zat dat nu weer?* of *waar heb ik die nog gezien?* Tardi is er in immers in geslaagd om zijn albums op een bijna onzichtbare manier met mekaar te verbinden, door relaties tussen hoofd- en nevenspelers te creëren die dikwijls pas veel later uit de doeken worden gedaan. Dit maakt de Avondrood-reeks zo boeiend, maar ook zo moeilijk om te lezen.
We zouden van de verschillende verhalen een aparte korte inhoud kunnen geven, maar daarvoor kunnen we beter verwijzen naar de overigens zeer boeiende monografie van Groensteen, uitgegeven door *Loempia*. Wij hebben er daarentegen voor gekozen om enkele verhaallijnen en thema's uit te pluizen en opnieuw te vertellen, die over de verschillende albums heen lopen. Het wordt dan sneller duidelijk hoe Tardi met ingewikkelde structuren de lezer op het verkeerde been probeert te zetten. De rol van een paar belangrijke personages komt zo ook beter uit de verf. Als dan binnenkort het nieuwe album *Het helse labyrint* verschijnt, hopen we dat je aan de hand van deze andere kijk gemakkelijk kan inpikken op de vorige verhalen.

DOOR **PETER VERBEECK**

November 1889 : De IJsdemon

De eerste link met Isabelle Avondrood
Hoewel *De IJsdemon* een volledig losstaand verhaal is, dat Tardi maakte in '74 (twee jaar voor de eerste Isabelle Avondrood), laat hij tijdens het Isabelle Avondroodverhaal *Maanzieke mummies* de belangrijkste figuren uit de Ysdemon opnieuw hun opwachting maken en... sterven. Het gaat om Serge Lommerrijk, zijn oom Louis-Ferdinand Mirliton en Mario Vanilla, een handlanger van Mirliton. De twee laatsten zijn erin geslaagd een kunstmatige ijsberg te maken waarin een onderzees kanon zit verborgen. Hiermee willen ze de wereld vernietigen. Serge, een student medicijnen, scheept zich in op de Anjou en sluit zich bij zijn oom aan in de Ysdemon. Het drietal wordt achtervolgd door Lola Ribbedie, een oude dame in dienst van de regering die lucht heeft gekregen van de plannen van Mirliton. Ze slaagt er uiteindelijk ook in de IJsdemon kapot te bombarderen. De drie handlangers kunnen ontsnappen via de Ichtyornis, een vreemdsoortig toestel waarin ze zich zowel in het water als in de lucht kunnen voortbewegen, en komen terecht in het Amazonewoud bij een zekere Tsong Li Toung, die daar in een piramide leeft. Met deze piramide is meteen de link gelegd naar latere avonturen van Isabelle. In *Maanzieke mummies* blijken de drie handlangers immers lid te zijn van de Pazuzu-sekte, een sekte die telkens samenkomt in de verborgen gangen en kelders van één bepaalde piramide in Parijs. Terwijl het heroptreden van de belangrijkste figuren uit de IJsdemon in *Maanzieke mummies* nog als een eenvoudige spielerei van Tardi kan gezien worden, wijst de piramide-link erop dat hij effectief veel tijd steekt in de geloofwaardige (maar soms vergezochte) samenhang van de verschillende verhalen en dat er duidelijk is over nagedacht.

Op sommige nachten zou men baby-gebrabbel horen in de bosjes van het Buttes-Chaumont.
TAK! TAK-TAK TAK TAK! TAK! Blauw konijn?
LE DEMON DES GLACES

En dit noopt ons het te hebben over enkele figuren die we in de pyramide van Parc MONCEAU hebben gezien: Louis-Ferdinand MIRLITON, Mario VANILLA en Serge LOMMERRYK, alle drie in dienst van de PAZUZU-sekte. Zij brachten de TITANIC tot zinken door middel van een namaak-ijsberg, uitgerust met onderzeekanonnen. Het schip werd opzettelijk vernietigd, in tegenstelling tot de schipbreuk-theorie die nu nog opgeld doet. De drie misdadigers deden hun vernietigend werk in de arctische wateren al vanaf 1889. De geschiedenis van de drie moordenaars en hun doodsvijandin Lola RIBBEDIE werd smeuïg verhaald in de avonturenroman "LE DÉMON DES GLACES".
Louis-Ferdinand MIRLITON, Mario VANILLA, Serge LOMMERRYK en Lola RIBBEDIE, drieëntwintig jaar terug, aan het begin van hun trieste loopbaan.

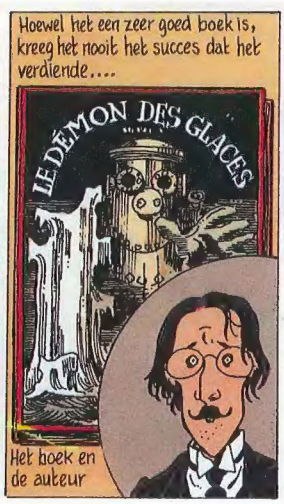

▲ *Albert wordt neergeschoten (uit : Isabelle en het monster)*

De Pazuzu sekte

DE ZAAK PUYMBROECK

Leon Dandelet, bijgenaamd "de tandarts", is de leider van een bende in het misdaadmilieu. Marcel Minime en Amos Bijvoet zijn beiden lid van deze bende en worden door Dandelet getipt over een mooie buit bij een zekere bankier Puymbroeck. Minime en Bijvoet doen een overval bij deze bankier die daarbij wordt doodgeschoten door Bijvoet. Ze slaan op de vlucht met twee tassen (één met geld en één met een kostbaar beeldje dat de god Pazuzu uitbeeldt), maar als ze de schat willen verbergen, worden ze betrapt door inspecteur Kornoelje. Bijvoet kan nog ontsnappen, maar sterft later als hij wordt gegrepen door een pterodactylus. Minime slaagt er nog in de buit te verstoppen vlak voor hij wordt gevat. Minime wordt veroordeeld tot de guillotine.

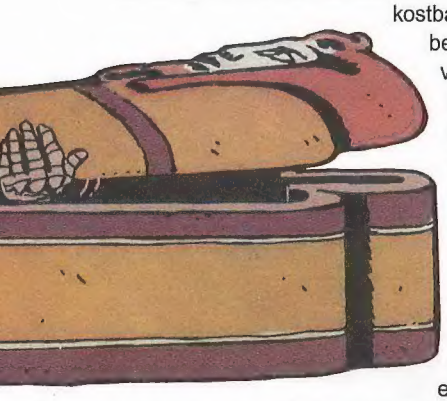

Isabelle Avondrood heeft als schrijfster van verhaaltjes over de onderwereld Minime leren kennen en blijkbaar konden ze nogal goed met mekaar opschieten, hij is "zo goed als familie". Daarom is ze van plan om hem te bevrijden. Ze wil hiervoor gebruik maken van een vliegtuig dat de vorm heeft van een pterodactylus. Daarom ontvoert ze Esther Miltziek, wiens vader dit toestel ontwikkelde.

Isabelles plan wordt echter gedwarsboomd door Albert. Albert is eigenlijk bij haar in dienst, maar is ook lid van de Pazuzusekte en wil absoluut het gestolen beeldje terug. Alleen Minime kan hem tot bij de verborgen buit brengen. Hij bevrijdt daarom Esther Miltziek bij Isabelle en laat haar met het toestel van haar vader Minime bevrijden, vlak voordat die onthoofd zou worden. Zoals verwacht neemt Minime contact op met Isabelle en samen gaan ze de buit ophalen in de Jardin des Plantes. Tijdens de ontknoping wordt Minime doodgeschoten door Albert, die dan weer wordt geraakt door Joseph, een tweede handlanger van Isabelle die geïnteresseerd is in het geld van de bankier. Albert kan ontkomen maar Joseph verdwijnt met de buit.

DE SEKTE ONTMASKERD

Bij het verlaten van de Jardin des Plantes ontmoet Isabelle Boris Kazemat. Deze privédetective werd door onbekenden in dienst genomen om via Isabelle het Pazuzubeeldje op het spoor te komen.

Deze onbekenden blijken later Albert en Pierre-Paul Palette te zijn. Beiden zijn lid van de Pazuzu-sekte, net zoals Puymbroek dat was. Palette is daarnaast ontwerper van de decors voor het toneelstuk *De laatste dagen van Babylon,* dat momenteel in de schouwburg wordt vertoond. In dat stuk, geschreven door Robert Poussin, speelt een zekere Clara Benhardt de rol van de wrekende hand van Pazuzu. Ook deze twee zijn lid van de sekte. Als dan vervolgens twee medeacteurs worden vermoord omdat ze achter het bestaan van de sekte zijn gekomen (Jozef Montevideo wordt op het toneel neergestoken door Pazuzu, alias Clara Benhardt, en Antoine Artaud wordt thuis gedood), schiet Kornoelje opnieuw in actie.

Verrassend genoeg krijgt hij van zijn hoofdcommissaris Gomboom het verbod om de zaak verder te onderzoeken. Maar als dan Kazemat (ondertussen ontslagen door zijn opdrachtgevers) bij Kornoelje zijn verhaal komt doen over dat Pazuzu beeldje en Palette, haalt zijn nieuwsgierigheid het op het verbod van hogerhand en gaat hij Palette bespieden. Even later wordt ook Kazemat ontvoerd.

Joseph heeft ondertussen het Pazuzubeeldje aan een antiquair verkocht. Via deze man komt de sekte Joseph op het spoor, waarop die wordt ontvoerd en gedood met een pestspuit. Ook Isabelle zal datzelfde lot moeten ondergaan, nadat ze de ondergrondse verzamelplaats van de sekte heeft ontdekt en gevangen werd genomen.

▲ *Minime wordt vermoord (uit: Isabelle en het monster)*

Marcel Minime

Amos Bijvoet

Pazuzu

Albert

Door Palette te volgen, komt Kornoelje uiteindelijk bij de Eiffeltoren, alwaar de ultieme Pazuzu-bijeenkomst plaatsvindt en de gevangenen (Isabelle en Kazemat) zullen worden ingespoten met de pest. In de daaropvolgende verwarring wordt Albert zelf verwond door de pestspuit en springt van de Eiffeltoren. De 'Grote Broer' van de sekte blijkt niemand minder te zijn dan hoofdcommissaris Gomboom, waarop Kornoelje iedereen die ook maar in de buurt is, arresteert. Alleen Isabelle en Clara Benhardt kunnen ontsnappen. Tot slot blijkt Kornoelje zelf de dupe te zijn geworden: hij mag het verkeer gaan regelen terwijl Gomboom met alle eer gaat lopen en hoofdcommissaris blijft.

DE DOOD VAN ISABELLE

In *De waanzinnige geleerde* speelt het verhaal van de sekte slechts in geringe mate mee. Benhardt probeert twee keer tevergeefs Isabelle te doden en tijdens de ontknoping in de buurt van de Notre Dame verschijnt ze plotsklaps, vermomd als Pazuzu, uit een auto. Haar auto ontploft en brandend vlucht ze weg. Hierdoor wordt ze zodanig verminkt dat haar wraakgevoelens nog meer oplaaien, zodat we in volgende verhalen nog meer aanvallen mogen verwachten. Deze vinden ook plaats in *Maanzieke mummies*. Hoewel de titel anders doet vermoeden, spelen mummies (diegenen die zijn

ontsnapt uit het Louvre en de mummie van Isabelle) slechts een ondergeschikte rol in dit verhaal. Isabelle krijgt bij het begin van dit verhaal bezoek van ene Felix Postquam. Zij begint een affaire met hem (ze blijft bij hem slapen) en samen komen ze erachter dat de sekte van Pazuzu ondertussen gefusioneerd is met de sekte van de bokkekoppen. Isabelle wordt hierna gevangen genomen en men wil haar offeren in een crypte in Parc Monceau.
Tijdens deze slotscène in de crypte verschijnen plots Mario Vanilla, Serge Lommerrijk en Louis Ferdinand Mirliton, achterna gezeten door Lola Ribbedie (denk aan *De IJsdemon).* Met enige zelfspot verwijst Tardi hier naar dat boek : *« Hoewel het een goed boek is, kreeg het nooit het succes dat het verdiende.»* De eerste drie blijken plots ook lid te zijn van de Pazuzusekte. In de algehele chaos die er heerst, worden ze alle vier gedood, net zoals Gomboom (die daar ook rondliep, vermomd als Pazuzu). Clara Benhardt, ook aanwezig en vermomd als mummie, werpt zich met haar mes op Isabelle en steekt haar neer. Isabelle sterft in de nacht van 22 juni 1912.
De volgende morgen vindt Kornoelje het lijk van Isabelle. Ze wordt begraven op Montparnasse maar haar lijk wordt gestolen door Postquam. In de kranten is weinig terug te vinden over de geschiedenis : er wordt alleen melding gemaakt van de fusie tussen twee sekten en van de dood van Gomboom.

Dan rest er nog Clara Benhardt, die haar wraak jegens Isabelle heeft kunnen voltooien. Zij wordt doodgeschoten door de mummie van Isabelle, terwijl ze zelf het levenselixir stukschiet dat Postquam had klaargemaakt om zijn overleden vriendin te redden.

Met de dood van Isabelle eindigt één van de twee belangrijke verhaallijnen van de Isabelle Avondrood-verhalen, die doorheen de eerste vier albums loopt, *Isabelle en het monster, De demon en de Eiffeltoren, De waanzinnige geleerde* en *Maanzieke mummies*.
De tweede verhaallijn is die rond de Gortworst methode, en die laat Tardi ook starten bij het begin, in *Isabelle en het monster.*

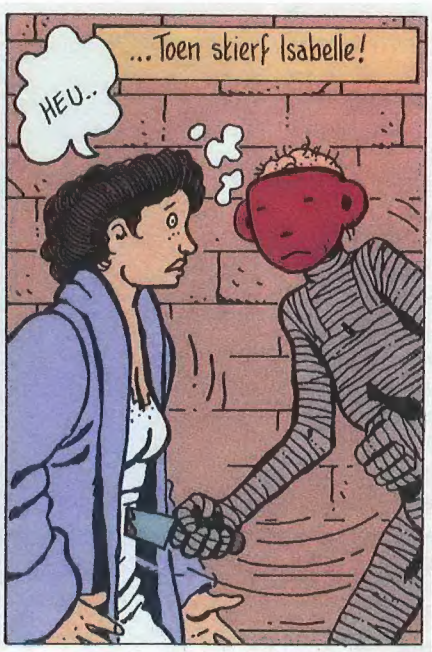

« Onschuldig meisje geofferd door de sekte van de bokkekoppen (uit : Maanzieke Mummies)

‹ Clara Benhardt vermoordt Isabelle (uit : Maanzieke Mummies)

Esther Miltziek

Joseph

Kazemat

Clara Benhardt

▲ *De levens van Gortworst en de Pterodactylus zijn verbonden (uit: Isabelle en het monster)*

▲ *Verlegen Pithecantropus*

De «Gortworst-methode»

De avonturen van Isabelle beginnen op 4 november 1911 als in het Natuurhistorisch Museum in de Jardin des Plantes uit een 136 miljoen jaar oud ei een Pterodactylus geboren wordt, die ontsnapt door het dak. Het ei werd van op afstand uitgebroed door de wetenschapper Gortworst via wat men later zal blijven noemen « de Gortworst-methode ». Hij kan het dier via energetische krachten bevelen maar als hij vermoeid raakt, verliest hij de controle over het dier. De Pterodactylus begint dan te doden. Uit schrik voor de gevolgen neemt hij contact op met zijn collega Stootbodem en legt hem alles uit. Stootbodem brengt vervolgens Pezewever op de hoogte, de conservator van de Jardin des Plantes.

Het optreden van de Pterodactylus is de aanleiding voor het vertrek van Esther Miltziek en Justin de St. Hubert naar Parijs. De eerste komt om hem te fotograferen (en zo een beloning van 5000 USD op te strijken), de tweede in opdracht van de regering om hem te doden. Daarin slaagt hij dan ook, waardoor tegelijkertijd zijn baasje Gortworst sterft in zijn woning te Lyon.

Aan het einde van *De demon van de Eiffeltoren* blijkt dat Stootbodem en Pezewever met succes de Gortworst-methode hebben toegepast op een Tarbosaurus, die echter bijna onmiddellijk door Kornoelje wordt doodgeschoten. Dit korte intermezzo dient als overgang naar *De waanzinnige geleerde* waar een klassiek thema wordt aangesneden, namelijk 'gekke professoren'.

De twee geleerden hebben in dit verhaal hun collega's Deovolens en Deodatum opgetrommeld. Deodatum heeft in Siberië een pithecantropus ontdekt en Deovolens heeft een apparaat in mekaar gestoken waarmee ze de Gortworst-methode kunnen toepassen. Ze slagen er dan ook in de Pithecantropus tot leven te brengen.

Tegen de verwachtingen in blijkt hij een zeer beleefd en voorkomend man te zijn, die valt voor de vrouwelijke charmes van Isabelle. Hij wordt heimelijk verliefd op haar. Dit is echter tegen de zin van Stootbodem, die zijn saaie leven als professor beu is en de wereld wil veroveren. Hij neemt Pezewever, Deovolens, Deodatum en later ook Isabelle gevangen en start met speciale behandelingen voor de pithecantropus via een apparaat dat door Deovolens werd ontworpen. Het monster herdoopt hij tot Alexandre (naar Alexander de Grote), de soldaat van de toekomst. Als Alexandre vervolgens echter Isabelle bevrijdt en ze samen ontsnappen, wordt Stootbodem helemaal uitzinnig van woede en zet hij de achtervolging in op Alexandre met een eigenaardig autootje in de vorm van een reuzespin. Deze achtervolging eindigt boven op de Notre Dame, waarvan Deovolens en Alexandre samen al vechtend afvallen en dood neerstorten.

Dit betekent het einde van de intriges die verteld werden rond de 'Gortworst-methode'. Een kleine verwijzing vinden we nog terug in het volgende album *Maanzieke mummies,* wanneer Isabelle en Postquam (op zoek naar een oplossing voor het mysterie van de verdwenen mummies) opnieuw een bezoek brengen aan het labo van de overleden Stootbodem, omdat ze een verband vermoeden tussen de mummies en de Gortworst-methode. Dit blijkt achteraf echter niet het geval te zijn.

In de latere albums wordt Gortworst niet meer vermeld, maar als we echter even verder kijken dan onze neus lang is, dan zien we dat de techniek later in de verhalen rond Fia (Honoré) toch terugkomt (zie verder).

◀ *Het tragische einde van de Pithecantropus (uit: De waanzinnige geleerde)*

Pierre-Paul Palette

Gomboom

Postquam

Kornoelje

Kornoelje, de sympathieke anti-held

Al op de eerste bladzijden van het eerste Isabelle Avondrood-verhaal, *Isabelle en het monster* wordt inspecteur Kornoelje voorgesteld, samen met zijn directe oversten hoofdcommisaris Gomboom en commissaris Zwaaikom. Snel zal blijken dat hij geen groot licht is, dat hij inefficient werkt, slaafs zijn oversten gehoorzaamt en de ene na de andere flater opstapelt. Graag wordt hij dan ook door zijn oversten gebruikt als zwart schaap. Hierdoor komt Kornoelje bij de lezer ook over als één van de sympathiekste individuen uit de Isabelle Avondrood-cyclus. In *Het geheim van de salamander* leren we dat hij eigelijk Corsicaan is (zijn echte naam was Corniolo), afkomstig uit Bastia, en dat zijn overgrootvader uit Turijn kwam. Zijn moment van glorie lijkt er in *De demon van de Eiffeltoren* dan toch eindelijk aan te komen als hij erin slaagt de sekte van Pazuzu te ontmaskeren. Jammer genoeg moet hij hierbij zijn eigen chef Gomboom arresteren en dat bekomt hem slecht. Gomboom slaagt erin zich wit te wassen van alle schuld en het lijdt geen twijfel dat hij erachter zit dat Kornoelje vanaf dan op straat het verkeer mag gaan regelen.

KORNOELJE-CORNIOLO was een Corsikaan uit Bastia, m'n overgrootvader kwam van Turijn!... En nu moet ik van HAARMOS de Mafia doorlichten! Mijn God... Wat nu?
André, al moest je je moeder erachter draaien!

Kornoelje zou echter geen Corsicaan zijn, als hij niet op wraak zou zinnen. In *De waanzinnige geleerde* stapt hij uit het korps en wordt bendeleider. Om Gomboom te wreken wil hij Isabelle verwittigen dat Clara Benhardt haar nog steeds wil doden (Gomboom en Benhardt werken immers samen voor de Pazuzusekte). Cynisme troef als later echter blijkt dat de enige twee bendeleden die hij in dienst heeft genomen, beiden inspecteurs blijken te zijn (inspecteur Zwolp en Zwalp) die door Gomboom werden ingezet om Kornoelje in het oog te houden. Tekenend is het dan ook dat Kornoelje bij de eerste rechtstreekse confrontatie met Gomboom, onmiddellijk terug zijn kar keert en slaafs het bevel van zijn oude baas uitvoert. Voor de tweede keer in drie verhalen arresteert hij iedereen die in de buurt is, schuldig of onschuldig. Een originele running gag.

In *Maanzieke mummies* blijkt hij inderdaad opnieuw inspecteur te zijn en krijgt hij van Gomboom de opdracht het mysterie van de verdwenen mummies van het Louvre te ontrafelen. Hij speelt geen belangrijke rol in dit verhaal en loopt een beetje achter de feiten aan. Hij laat zich door Isabelle (onbewust) naar een voor haar bedoelde afspraak leiden, waar hij aan een aanslag ontsnapt en hierdoor in het Hopital de la Charité terecht komt. Op het einde van het verhaal wordt hij door een agent getipt die Isabelle Avondrood over het hek van Parc Monceau ziet klimmen. Kornoelje gaat er met een hele escorte agenten naartoe maar slaagt er niet in de piramide binnen te dringen waar de ontknoping zich aan het afspelen is, zodat hij iedereen onverichterzake naar bed stuurt. De ochtend erop vindt hij het lijk van Isabelle, die de avond ervoor in de piramide werd gedood door Clara Benhardt. Ook Gomboom werd er gedood.

Inspecteur KORNOELJE is nooit commissaris geworden. Integendeel, hij zag zich gedegradeerd worden tot verkeersagent.
Hoofdcommissaris GOMBOOM bleef in functie. Hij is zelfs met alle eer gaan strijken, na de arrestatie van de leden van de secte, waarvan hijzelf het misdadig brein was geweest.

Na de dood van Isabelle en Gomboom, zal ook Kornoelje de dood vinden. Dit gebeurt in *Het geheim van de salamander* waar hij op 10-11-18, samen met zijn mede-inspecteurs Zwolp en Zwalp, in koelen bloede wordt neergeschoten door Beppe, een lid van de maffia, terwijl hij door Haarmos (de opvolger van de overleden Gomboom) was ingezet om diezelfde Beppe te achtervolgen na diens moord op inspecteur Fluide en een notaris uit Marseille. Tardi gunt Kornoelje echter toch nog een ietwat eervolle dood, doordat hij met zijn laatste kogel erin slaagt Beppe neer te schieten.

▲ *Tardihumor : Morgendauw kan zijn beide handen niet opsteken... (uit : Het geheim van de Salamander)*

Na de dood van Gomboom en Kornoelje moet Tardi een ander koppel introduceren. Het wordt Laumann met zijn rechterhand Stigmates. Ondanks het feit dat de auteur erin slaagt deze twee goed te typeren, halen ze niet het niveau van Kornoelje zaliger. Stigmates is niets meer dan een meeloper met zijn baas Laumann, bijgenaamd 'de beul', waarmee direct zijn karakter getypeerd is. Kortom, het is jammer dat Tardi Kornoelje heeft laten sterven, want met hem is ook een belangrijke bron van humor uit de reeks verdwenen.

Buiten slaagden inspecteur KORNOELJE en zijn mannen er zelfs niet in de deur van de pyramide te forceren...
Allemaal naar bed!

Gortworst

Stootbodem

Pezewever

Deovolens

Chronologische tabel

November 1889	**De IJsdemon**	
November - december 1911	**Isabelle en het monster** **De demon van de Eiffeltoren**	
4-11-11	**Isabelle en het monster**	Pterodactylus ontsnapt uit de Jardin des Plantes
18-11-11	**Isabelle en het monster**	De Pterodactylus wordt doodgeschoten door Justin de St. Hubbert, waardoor ook Gortworst sterft
3-12-11	**Isabelle en het monster**	Minime wordt gered van de guillotine
14-12-11	**De demon van de Eiffeltoren**	Esther Miltziek komt om bij een poging het kanaal over te steken met de Pterodactylus
Januari 1912	**De waanzinnige geleerde**	
19-1-12	**De waanzinnige geleerde**	Confrontatie Isabelle met de gek geworden Stootbodem die diezelfde dag sterft
Maart - december 1913	**Maanzieke mummies**	
6-3-12	**Maanzieke mummies**	Postquam bezoekt Isabelle voor de eerste keer
21-6-12	**Maanzieke mummies**	Isabelle is blijven slapen bij Felix Postquam
22-6-12	**Maanzieke mummies**	Isabelle wordt gedood door Clara Benhardt; Gomboom en Lola Ribbedie worden doodgeschoten door Mario Vanilla; Louis-Ferdinand Mirliton en Serge Lommerrijk worden gedood door Lola Ribbedie
December 1912 - december 1913	**Maanzieke mummies**	Postquam probeert een levensserum te maken in zijn labo om Isabelle terug tot leven te wekken
December 13	**Maanzieke mummies**	Postquam wordt neergeschoten door Thomas Rove
1914	**Vaarwel Morgendauw** **Het gebroken geweertje**	
2-8-14		De oorlog breekt uit
December 1916 - november 1918	**Het geheim van de salamander**	
9-12-16	**Het geheim van de salamander**	Morgendauw krijgt de boodschap van Isabelles mummie over de reuzensalamander
Mei 17	**Het geheim van de salamander**	Morgendauw wordt onderscheiden en gedemobiliseerd
15-6-17	**Het geheim van de salamander**	Beppe schiet de notaris dood
24-7-17	**Het geheim van de salamander**	Deovolens krijgt zoutzuur over zijn gezicht en Sinistre wordt doodgeschoten
1-11-17	**Het geheim van de salamander**	Vergadering van de maffia met de wereldleiders in NY
10 november 1918	**Het ware verhaal van de onbekende soldaat**	De pulpschrijver wordt neergeschoten aan het front
10-11-18	**Het geheim van de salamander**	Kornoelje, Zwolp en Zwalp worden doodgeschoten door Beppe
10 november 1918	**Het geheim van de salamander**	Morgendauw doet Isabelle ontwaken
11 november 1918	**De tweekoppige drenkeling**	
11-11-18 11.00 uur	**Het geheim van de salamander**	Wapenstilstand
12 november 1918	**Allemaal monsters**	
11 november 1920	**Het ware verhaal van de onbekende soldaat**	De pulpschrijver wordt begraven onder de Parijse Arc de Triomphe
Maart - 1 april 1922	**Het geheim der diepten**	
29-3-22	**Het geheim der diepten**	Isabelle en Fluet zitten in de wachtzaal van tandartse Francis
1-4-22	**Het geheim der diepten**	Overval op bank Crédit Lyonnais
Oktober 1933 03.00 uur		Morgendauw sterft in het Broussais ziekenhuis

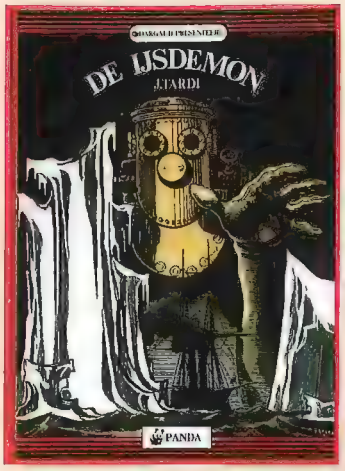

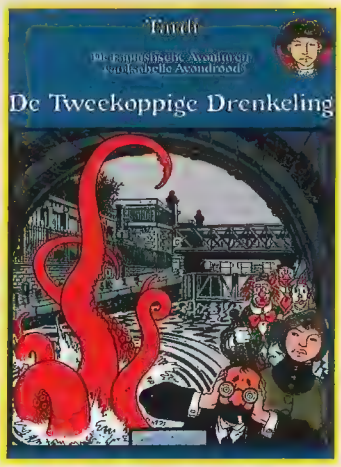

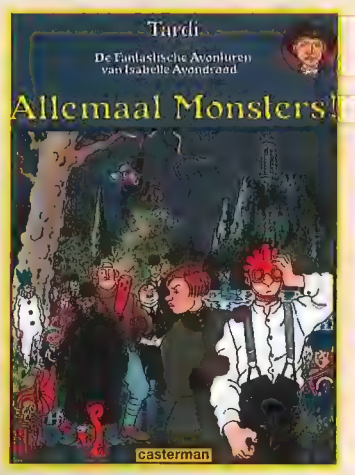

▲ *Vanaf januari 2008 wordt de hele reeks Isabelle-albums herdrukt met originele covers, in de stijl van album 9. Naar verluidt heeft Casterman de voorraad "klassieke" albums al vernietigd...*

▸

De voorpublicatie van deel 9, Het helse labyrint, verscheen wekelijks in het Franse blad Télérama, in zwart-wit. Als aankondiging van deel 10, "De baby van Buttes-Chaumont", verscheen op het einde deze strook. De strook is niet opgenomen in album 9, dat zopas verscheen bij Casterman. Deel 10, dat volgens Tardi de reeks zal besluiten, is gepland voor juni 2008. Daarna pakt Tardi de draad weer op met een losstaand verhaal

Grand Jeu Télérama Adèle Blanc-Sec
LE BÉBÉ DES BUTTES-CHAUMONT
À PARAÎTRE AU PRINTEMPS 2008
C'est la dure loi du feuilleton !
TÉLÉRAMA 3006 | 22 AOÛT 2007

Deodatum

Pithecantrophus

Zwolp en Zwalp

Beppe

... ZARKHOV die hier werd vermoord, mijn vertrek, ISTANBOEL, CARPLEASURE, Olga VOGELGESANG, IRON-CITY, KLOTZ, Edu ROZENHOEDJE, het luchtschip, Rusland, de oorlog...*

*Zie VAARWEL MORGENDAUW

Sander Morgendauw : de eeuwige meeloper

Sander Morgendauw wordt geïntroduceerd in het losstaande verhaal *Vaarwel Morgendauw*. Hij is fotograaf en wordt in mei 1914 door een zekere Basile Zharkov overtuigd om alles achter te laten en naar Istanbul te vertrekken, waar hem een geweldige toekomst zou wachten. Hij werd door Otto Lindenberg, een oude industrieel en tevens multimiljardair die na een auto-ongeval nog maar met schroeven aan mekaar hangt, uitverkoren om zijn imperium te erven. Dit tot jaloezie van Klotz, de rechterhand van Otto, die samen met Olga Vogelgesang (zijn secretaresse), Edu Rozenhoedje (de piloot van de Wall Street IV, een zeppelin) en ene Gustav (een gemaskerde die voor Klotz werkt) een komplot tegen hun baas smeden. Ze openen de poorten van Iron City, de burcht waar Otto en zijn gorilla Albert wonen, zodat de nomaden uit de woestijn kunnen binnenvallen.

Allen willen vluchten met de zeppelin van Rozenhoedje, waar het hele komplot tegen Otto uit de doeken wordt gedaan. Gustav wordt neergeschoten door Olga, die vervolgens de gorilla de nek breekt (waarop Otto een hartinfarct krijgt). Rozenhoedje vliegt vervolgens Olga om de nek en samen vallen ze vechtend uit de zeppellin, die wordt neergeschoten door een Russisch oorlogsschip. Morgendauw wordt door de Russen opgepikt die hem vertellen dat de oorlog is uitgebroken.

De geschiedenis van Morgendauw wordt verder uit de doeken gedaan in *Het gebroken geweertje*, waar een oude verteller het woord voert. Die verteller is voor Tardi een manier om enkele zaken uit het verleden terug te draaien. Hij zegt dat Lindenberg nog leeft : *«Zijn dood in de zeppelin was het eerste verhaal dat hij vertelde en, alhoewel gebaseerd op waar gebeurde feiten, niet helemaal waarheidsgetrouw. De zeppelin bestond toen immers nog niet. »*

Via het oorlogsschip gaat Morgendauw naar Rusland waar hij een paar maand doorbrengt en Svetlana ontmoet. Hij vertelt haar over een geheimzinnig project, dat niet volledig losstaat van de mummies van het Louvre en Isabelle Avondrood, doch zonder dat de verteller hier meer details over geeft. Na enkele maanden vertrekt hij terug naar Frankrijk, in de waan dat de oorlog voorbij is. Bij zijn

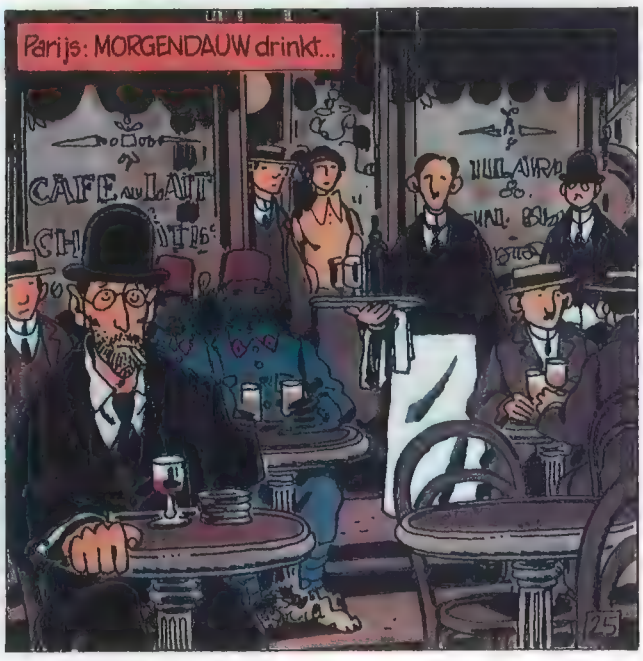

Haarmos

Lauman

Stigmates

Otto Lindenberg

aankomst wordt hij alsnog gemobiliseerd en enige tijd later wordt hij geraakt door Duits geweervuur. Na een visioen wordt hij wakker in een kerk bij twee andere Fransen die zich schuil houden voor de waanzin van de oorlog, Alicide en Roy. Af en toe krijgen ze bezoek van een Duitser (Helmut), die de oorlog evengoed zo beu is. Helmut wordt echter op valse wijze in de rug geschoten door Burier, een Frans brigadier, die nog bij Sander in de school heeft gezeten. Einde van het *Gebroken geweertje* .

onicus vindt. In het hoofd ervan blijkt een briefje te zitten, aan hem gericht. Opnieuw komt de verteller een keer tussen om te zeggen wat er in dat briefje staat en om uit te leggen dat Morgendauw dus pas veel later bij de mummies van het Louvre betrokken raakte, in tegenstelling tot wat hij (de verteller) vroeger beweerd had. Tardi trekt zo opnieuw een klein foutje recht. Handig, zo'n verteller. Op 10 november 1918 laat Morgendauw Isabelle dan eindelijk terug ontwaken uit het blok ijs in het huis van Postquam, en samen gaan ze naar huis.

De draad wordt dan weer opgepakt in *Het geheim van de salamander,* wanneer Sander op 9-12-16 van zijn vriend Roy een wikkel krijgt, besmet met koudvuur, die hij om zijn linkerarm bindt in de hoop die te laten amputeren en als oorlogsinvalide te kunnen ontsnappen aan de oorlog. Op dat moment slaat echter een granaat in en volgt er een instorting. Sander zit vast tussen de brokstukken en ziet plots een gloed : het blijkt een beeldje te zijn dat hem aanspreekt (eigenlijk is het de mummie van Isabelle die via het beeldje met Sander praat) en vraagt Isabelle Avondrood tot leven te wekken met de Megalobatrachus japonicus (reuzesalamander). Twee dagen later wordt Morgendauw ontdekt en naar een ziekenhuis gebracht, waar zijn arm geamputeerd wordt door Dr. Majoor Lazerus, in wie we Deovolens herkennen. In mei '17 wordt Morgendauw onderscheiden en gedemobiliseerd. Hij gaat naar huis (27 Rue du chateau, Neuilly sur Seine) en raakt verslaafd aan de drank. Einde van de oorlog voor hem.

Meer dan een jaar later, op 9-11-18, twee dagen voor de wapenstilstand, vindt Morgendauw op een vlooienmarkt een beeldje van een salamander. Hij denkt terug aan het visioen dat hij kreeg en gaat naar de Jardin des Plantes, waar hij de Megalobatrachus jap-

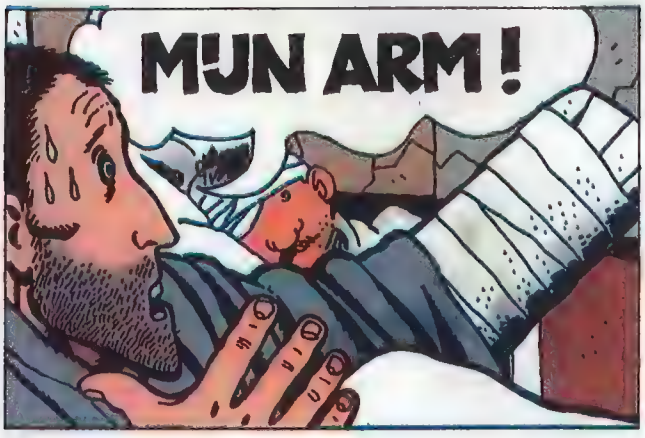

We zien Sander Morgendauw in veel albums opduiken, maar net zoals hij alleen maar buiten zijn wil om betrokken raakt bij de wedergeboorte van Isabelle Avondrood, speelt hij ook in de latere albums slechts een nevenrol. Hij ondergaat telkens het verhaal en heeft nooit de potentie om het te beinvloeden. Zijn belangrijkste bezigheden nu de oorlog voor hem voorbij is, zijn : drinken, leugenachtig opscheppen hoe hij op heldhaftige manier zijn arm verloor en herrie schoppen tegen de politie, meer bepaald Laumann.

In *De tweekoppige drenkeling* onderschept Morgendauw toevallig een brief van een zekere Norbert Troupier, een clown beter gekend als Remoulade van het duo Panade en Remoulade, die een neef van hem blijkt te zijn (die hij echter nooit gekend heeft). Op het einde loopt hij toevallig Roy (ondertussen uitbater van *Au fou rire*, een winkeltje met circusattributen) opnieuw tegen het lijf, als die met Isabelle van een voorstelling van het wintercircus komt. Uiteraard herkennen Roy en hij elkaar onmiddellijk zodat we ze vanaf dan dikwijls samen op café zien zitten. Daar ontmoeten de twee mannen ook nog ene Charles Chalazion, die op zoek is naar Fia (zie verder) en Isabelle. Samen met Chalazion speelt Morgendauw in *Het geheim der diepten* nog enkele keren reddende engel, als ze Isabelle behoeden voor een aanslag door Georgette Chevillard (zie verder).

MORGENDAUW had me gezegd dat hij overhaast uit Rusland* was teruggekomen, omdat hij in Parijs het een en ander te doen had. Wat hij te doen had, zou verband houden met de mummies van het Louvre*. Dit was onjuist, in deze zaken werd hij pas veel later, in 1918, gemengd. Uit alles wat hij zegt, blijkt al dat dit personage niet vies is van fabeltjes.

Tot slot vernemen we via de verteller in Het gebroken geweertje dat Sander Morgendauw in oktober 1933 om 03.00 uur sterft in het Broussais ziekenhuis, met zijn milt vol schroot, getroffen door een smeris. Het einde van Morgendauw ligt dus nog 11 jaar verder dan waar het laatste verhaal Het geheim der diepten gestopt is. We zijn benieuwd welke rol hij nog zal toebedeeld krijgen.

Verteller

Roy

Panade

Remoulade

COLLECTIE FENIX

2007

reeds verschenen dit jaar :

42 : Kari Lente, De geheimzinnige sneeuwman
43 : Kari Lente, Operatie Olifant
44 : Dag en Heidi, De zilveren sleutel
45 : Jan Heibel, Koning schaak
46 : Ken Krom, 1000$ voor agent 000!
47 : Simon de Danser, De vijvers van Xiballa
48 : Thomas Pips, De groene sleutel
49 : Arendsklauw, Het verraad van Grijze Eland

NIEUWE ALBUMS !

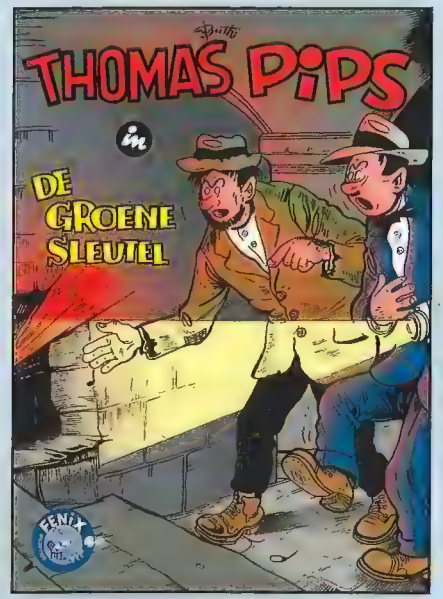

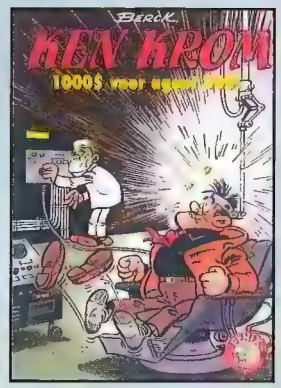

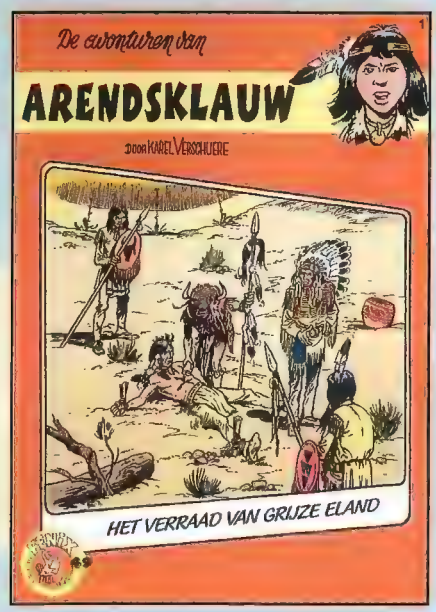

De reeks 2007 is bijna compleet

Zopas verschenen deel 48, Thomas Pips (van Buth) en deel 49, Arendsklauw (van Karel Verschuere). De albums liggen nu in de winkel en wie intekende, krijgt ze thuisgestuurd of kan ze afhalen aan onze stand (zie agenda)

De maffia en de strijd om het levenselixir

Het thema van het eindeloze leven, het levensserum of de conservatie van het lichaam na de dood is uiteraard zeer belangrijk, aangezien Tardi een manier moet vinden om de dode Isabelle terug tot leven te wekken. En uiteindelijk heeft hij hiervoor reeds de funderingen gelegd, zelfs nog voor ze sterft.

Centrale figuren voor de verrijzenis van Isabelle zijn Felix Postquam en de mummie van Isabelle, hierbij geholpen door Morgendauw. Postquam, een specialist in alle vormen van overleven komt in het begin van *Maanzieke mummies* in contact met Isabelle omdat hij via haar in contact wil komen met Deo-volens. Uiteinde-lijk blijkt dat hij door onbekenden (later blijkt het de Pazuzu-sekte te zijn) gevraagd werd om bij haar met opzet een mysterieus beeldje achter te laten. Dat beeldje heeft de eigenschappen dat het Isabelle kan verdoven en laten slaapwandelen naar een bepaalde plaats (de piramide waar ze uiteindelijk zal sterven). Postquam en Isabelle raken verliefd op elkaar en als Isabelle uiteindelijk sterft, haast Postquam zich om het lijk te stelen om zijn conserveringsmethode op Isabelle uit te testen in zijn villa (Rue des Droguistes 66). Nadat een eerste levensserum wordt stukgeschoten door Clara Benhardt, krijgt hij enkele tips van de mummie van Isabelle en begint hij aan een nieuwe versie. Een jaar lang werkt hij aan het nieuwe recept en wanneer dat in december 1913 eindelijk klaar is, wordt hij doodgeschoten door Thomas Rove, die in opdracht werkt voor Deovolens, maar eveneens lid is van de maffia (zoals zal blijken in *Het geheim van de salamander*.)

▲ *Morgendauws beklemming wordt treffend weergegeven (uit : Het geheim van de Salamander)*

We herinneren ons Sander Morgendauw die erin geslaagd was zijn arm te laten amputeren. Tijdens zijn koortsige periode in het ziekenhuis ijlt hij dikwijls en vertelt hij luidop over de koudvuur-wikkel en de Megalobatrachus japonicus. Naast Lazerus, alias Deovolens, is er nog een ander persoon die de ijldromen van Morgendauw onderschept : Ivan Sinistre, ook een lid van de maffia, die in het bed naast Morgendauw ligt. Via Sinistre is de misdaadorganisatie vervolgens op het spoor gekomen van de conserveringsmethode van Postquam en de mummie. Sinistre had niet alleen de ijldromen van Morgendauw gehoord, hij had ook Deovolens herkend in Majoor Lazerus omdat hij ooit eens een foto van hem had gezien via Thomas Rove, die ook lid was van de maffia én voor Deovolens werkte. Diezelfde Rove, die Postquam schaduwde en doodde, had Sinistre getipt over een brief van Postquam aan zijn oom, een notaris in Marseille, waarin hij de conserveringsmethode uit de doeken doet. De interesse van Coppola, leider van de maffia, is gewekt en hij stuurt Beppe naar die notaris om die brief te bemachtigen. Die doodt in de nacht van 15 op 16 juni de notaris en vindt de brief, waardoor de maffia in bezit komt van de formule voor het eeuwige leven. Dat komt onze oude bekende Otto Lindenberg ter ore die - in ruil voor het eeuwig leven - de maffia met hem wil laten samenwerken. Die samenwerking wordt vervolgens bezegeld met een belangrijke meeting van alle wereldleiders op 1-11-17 waarbij de macht onder mekaar wordt verdeeld.

Ter volledigheid vermelden we nog dat Sinistre gedood wordt tijdens een confrontatie met Deovolens in het huis van Postquam. Bij dit incident krijgt Deovolens een fles zoutzuur over zich heen, waarna hij totaal verminkt wegvlucht. Hij zal uiteindelijk sterven op het einde van Allemaal monsters. Isabelle zal tenslotte uit haar conservering 'gewekt' worden door Morgendauw (zie hierboven).

▲ *Morgendauw brengt Isabelle weer tot leven (uit : Het geheim van de Salamander)*

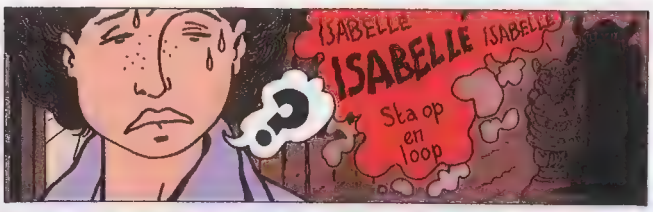

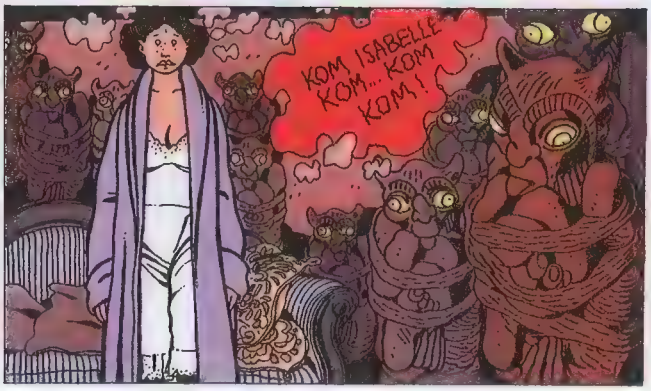

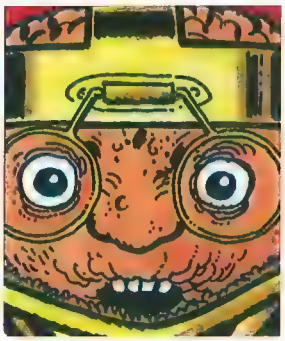

◀ Isabelle raakt onder hypnose en gaat op weg naar haar ondergang (uit : Maanzieke mummies)

Mummie

Chalazion

Thomas Rove

Sinistre

De spookbeelden van Fia

Fia, ook gekend als Honoré, krijgt voor zijn 8ste verjaardag het boek *De IJsdemon* cadeau. Door het lezen ervan en meer concreet door de octopus die erin voorkomt, krijgt hij last van spookbeelden die zich kunnen materialiseren. Dit is de oorsprong van de verschijningen van de reuze-octopus in *De tweekoppige drenkeling en de andere monsters in Allemaal monsters*.

Dan maken we een sprong tot vlak voor de oorlog. Fia, die blijkbaar tekenaar of illustrator is geworden, woont in de Rue de Tolbiac (discreet verwijst Tardi naar *Sluiers over de Pont de Tolbiac* als een taxichauffeur zegt dat het er in dit jaargetijde nogal eens wil misten). Fia verlooft zich met Georgette Chevillard, dochter van de eigenaar van het slachthuis aan het Buttes-Chaumont. Haar vader ziet dat huwelijk met die dromer helemaal niet zitten en is blij als de oorlog uitbreekt en Fia wordt opgeroepen.

Tijdens de oorlog zit Fia samen met Charles Chalazion en ene Caduc in de loopgraven nabij Douaumont. Plots begint Fia te trillen, raakt in trance, klimt uit de loopgraven en loopt de Duitsers

▲ *De kunst van Tardi is, dat hij gruwel altijd leuk weet te verpakken (uit : Allemaal Monsters)*

tegemoet. Tegelijk verschijnt de bewuste octopus en wordt Fia getroffen door een granaatinslag. Hij overleeft echter en wordt in het veldhospitaal verzorgd door Majoor Lazerus (Deovolens) en diezelfde Caduc, die de rechterhand van Lazerus is geworden. Caduc had alles aan Deovolens verteld en die was uiteraard geïnteresseerd in dat fenomeen van materialisaties. Hij laat Caduc een brief schrijven aan Georgette met de melding dat Fia schielijk is overleden nabij Douaumont maar dat zijn lijk nooit is gevonden. Dit uiteraard tot groot plezier van haar vader die onmiddellijk een huwelijk plant met uitgever *Bonnot* (zie inzet *Het ware verhaal van de onbekende soldaat*), de man die ook de verhalen van Isabelle uitgeeft.

Na de oorlog blijft Deovolens Fia 'behandelen' voor zijn spookbeelden. Zijn ware bedoeling is zelf impact te krijgen op de materialisaties die Fia verwezenlijkt. Hij hoopt via een toestel dat doet denken aan het Gortworst-toestel, beelden uit zijn eigen brein over te pompen in dat van Fia, waarna die zijn beelden zou gaan materialiseren. Dat mislukt echter waardoor Deovolens zelf opgescheept raakt met de spookbeelden en materialisaties uitlokt. Zo raakt Fia ervan verlost.

Isabelle Avondrood komt in contact met Fia wanneer ze hem ontmoet bij Bonnot, haar

Coppola

Fia

Georgette Chevillard

Vader Chevillard

Wie is Honoré?... O ja... Fia, de tentakelvriend!* Maar hij is nu je man... is hij hier?
Ik dacht dat hij verdwenen was? Voor de draad ermee!
AU!
Achteruit!

Klets niet! Ik heb het wel door... en al lang ook. Jij zoekt Honoré, hè? Jij hebt hem het hoofd op hol gebracht!
Je ijlt, sukkeltje! Maar hoe durf je! Als het niet zo pijnlijk was, zou ik me bescheuren! Ik zoek Morgendauw en zijn maat Chalazion. Heb jij ze toevallig gezien, misbaksel?
Je gaat eraan!

uitgever. Fia blijkt de man te zijn die voor de herdruk van haar verhalen nieuwe omslagen heeft getekend (die zij zelf afschuwelijk vindt!). Op het einde van *Allemaal monsters* begeven Isabelle en Fia zich dan naar het huis van de Chevillards. Dit is aanleiding genoeg voor Georgette om te denken dat de twee iets met elkaar hebben, waardoor Isabelle een nieuwe vijand krijgt.

In de vier jaar tussen Allemaal monsters en *Het geheim der diepten* blijkt Fia dan toch getrouwd te zijn met Georgette, niet meer uit

liefde maar uit angst voor haar. Na enige tijd is hij haar echter ontvlucht en houdt hij zich ergens schuil. Georgette spreekt Chalazion aan om hem op te sporen. Het vorige verhaal indachtig, denkt die dat Fia bij Isabelle is ingetrokken zodat hij probeert om Isabelle als lokaas te gebruiken. Hij maakt twee keer een afspraak met haar en verwittigt Georgette daarvan, die telkens probeert Isabelle te doden. Chalazion en Morgendauw staan echter vermomd op uitkijk en redden Isabelle. Isabelle herkent de twee mannen en Chalazion biecht alles op. Samen gaan ze op zoek naar Fia. Ze vinden hem in de kerkers onder Père Lachaise, waar ze verwacht worden door Emile Mule, een beroemd merostomoloog die krabben kweekt en uit deze beestjes een substantie heeft geïsoleerd waarmee hij de hongersnood uit de wereld wil helpen. Fia heeft hier een nieuwe vriendin gevonden, nl. Anna Ochtendrood, die een zus blijkt te zijn van Isabelle. Dit is de eerste familieband van Isabelle die Tardi ons toont. Achteraf blijkt dat Anna al eens een klein rolletje gespeeld heeft in *Allemaal monsters*, waar ze als naaktmodel fungeerde.

Het ware verhaal van de onbekende soldaat

Vraag maar aan m'n secretares-se wat zij ervan vindt...
Onuitvoerbaar!
JOSIANE PORTO-VECCHIO
De moordenares! Ik ben bang dat ik 't begin te begrij-pen...
Uw laatste werk is immoreel, ob-sceen, en onpubli-ceerbaar; Vraag maar aan mijn-heer Louis Jo-seph Bonnot wat hij er-van vindt.

Na *De IJsdemon* maakte Tardi in 1974 nog een tweede losstaand verhaal – en dit in volle artistieke vrijheid – voor de legendarische Parijse uitgeverij *Futoropolis*. Tardi blijft dit album als één van zijn beste strips beschouwen. In het verhaal komen namelijk àlle belangrijke thema's uit zijn latere oeuvre aan bod en tegelijk heeft hij met dit album zijn definitieve tekenstijl gevonden.
Tardi legt in *Allemaal monsters* een link met *Het ware verhaal van de onbekende soldaat* door een zekere Bonnot als de uitgever van Isabelle ten tonele te voeren. Bonnot herkennen we ook op de cover van *Het ware verhaal van de onbekende soldaat*. Het hoofdpersonnage uit dit verhaal is – net als Isabelle – een pulpschrijver en daarenboven de successchrijver van uitgever Bonnot.
Het is erg jammer dat de vertaling van de titels van de pulpromans in het Nederlands niet consequent gebeurd is. Dat Casterman zich bij de uitgave van *Allemaal monsters* niet gebaseerd heeft op de uitgave van *Het ware verhaal van de onbekende soldaat* in de vertaling van uitgeverij Drukwerk uit 1981, is nog begrijpbaar. Maar dat een kwaliteitsuitgeverij als Oog & Blik bij de herdruk van *Het ware verhaal van de onbekende soldaat* die dit jaar verscheen, niet de vertaling uit *Allemaal monsters* heeft overgenomen, is onbegrijpelijk. Zo wordt (bijvoorbeeld) *De duivelskroaat* van Drukwerk in *Allemaal Monsters* vertaald als *De kroaat met de kraaien* en nu in de versie van Ook&Blik wordt dat *De kraaienkroaat*. Het wordt de lezer niet gemakkelijk gemaakt, en dat terwijl Tardi door het gebruik van dezelfde titels die verhalen juist bewust aan elkaar linkt.
Jammer, nogmaals, het oeuvre van Tardi verdient beter.

Caduc

Bonnot

Emile Mule

Anna Ochtendrood

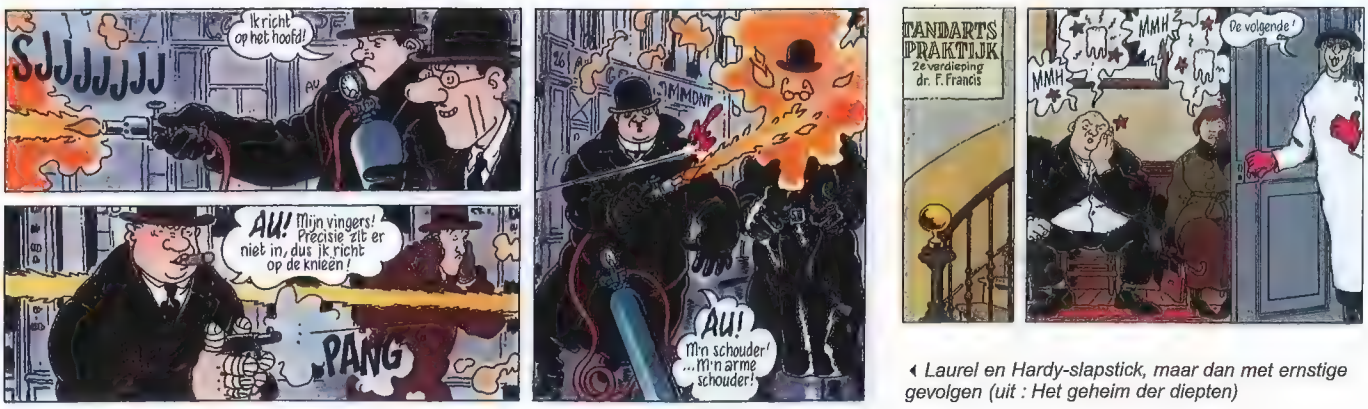

◂ *Laurel en Hardy-slapstick, maar dan met ernstige gevolgen (uit : Het geheim der diepten)*

De tandarts

Leon Dandelet, alias de tandarts, is zoals reeds gezegd bendeleider en heeft jarenlang gevangen gezeten. Hij is vlak voor de aanvang van *Het geheim der diepten* vrijgekomen. Zijn enige doel is wraak te nemen op commissaris Laumann, die hem heeft gearresteerd. Hiervoor beraamt hij een ingenieus plan: hij stuurt Laumann op gerede tijdstippen tekeningen die samen een rebus vormen. Laumann kan kop noch staart krijgen aan die puzzel, maar met de toevallige hulp van Caduc, die na de dood van Deovolens bij de politie terecht is gekomen, kan hij hem uiteindelijk toch ontcijferen. Op 1 april om 9.00 uur zal er een overval plaatsvinden in de bank Crédit Lyonnais. Laumann en Stigmates haasten zich erheen en kunnen inderdaad een overval onderscheppen, maar niet van Dandelet, wel van een zekere Moulinot. Deze is notaris en was tipgever en financier voor Dandelet, maar heeft hem verraden. Zo slaat Dandelet twee vliegen in één klap. Ten eerste neemt hij wraak op de verrader Moulinot en ten tweede heeft hij de handen vrij om het huis van Laumann plat te bombarderen, terwijl die naar de bank rijdt.

Deze verhaallijn wordt gekoppeld aan Isabelle doordat ze wegens tandpijn op consultatie moet bij een echte tandarts, Francine Francis. In de wachtzaal zit ze samen met ene Régis Fluet. Fluet en Francis werken allebei voor Dandelet en Fluet moet van Francis een speciale vulling krijgen : een ultraharde legering om kluizen te kraken. Door een vergissing krijgt Isabelle echter de speciale vulling in haar tand geduwd. Fluet had Isabelle ook herkend als de vrouw die achter de dood van Minime zit en er met de buit van Puymbroeck vandoor zou zijn gegaan. Zo is de cirkel rond en zitten we opnieuw bij Minime en album 1, *Isabelle en het monster*.

Met medewerking van Jean Smits.

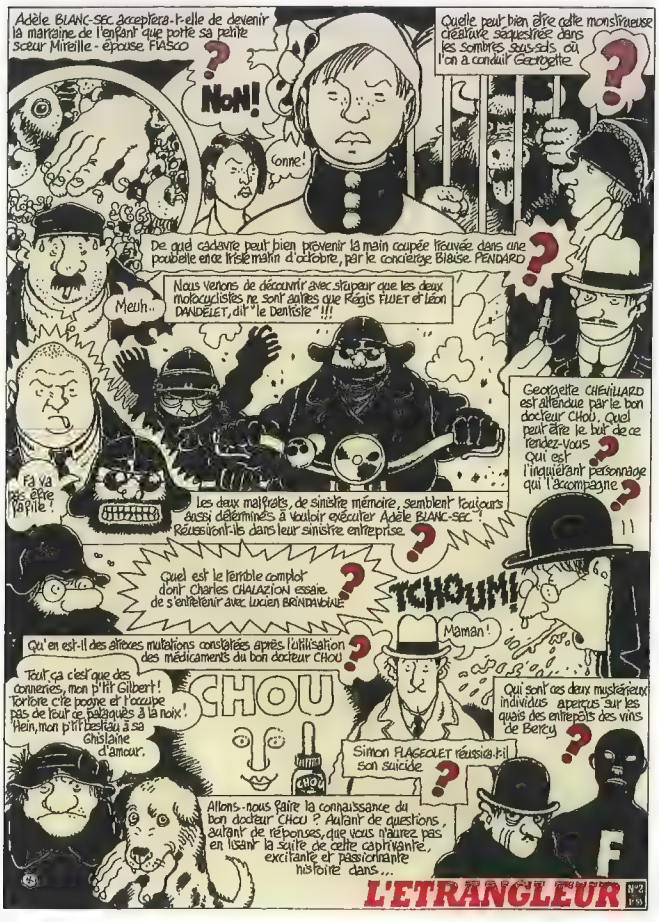
Adèle BLANC-SEC acceptera-t-elle de devenir la marraine de l'enfant que porte sa petite sœur Mireille - épouse FIASCO
NON!
Quelle peut bien être cette monstrueuse créature séquestrée dans les sombres sous-sols où l'on a conduit Georgette
Oonne!
De quel cadavre peut bien provenir la main coupée trouvée dans une poubelle encore fraîche matin d'octobre, par le concierge Blaise PENDARD
Meuh..
Nous venons de découvrir avec stupeur que les deux motocyclistes ne sont autres que Régis FLUET et Léon DANDELET, dit "le Dentiste" !!!
Georgette CHEVILLARD est attendue par le bon docteur CHOU. Quel peut être le but de ce rendez-vous ? Qui est l'inquiétant personnage qui l'accompagne ?
Fa va pas être rapide !
Les deux malfrats, de sinistre mémoire, semblent toujours aussi déterminés à vouloir exécuter Adèle BLANC-SEC ! Réussiront-ils dans leur sinistre entreprise ?
Quel est le terrible complot dont Charles CHALAZION essaie de s'entretenir avec Lucien BRINDAVOINE ?
TCHOUM!
Maman !
Qu'en est-il des atroces mutations constatées après l'utilisation des médicaments du bon docteur CHOU ?
Tout ça c'est que des conneries, mon p'tit Gilbert ! Tortore c'te poigne et t'occupe pas de tout ce balaqués à la noix ! Hein, mon p'tit bestiau à sa Ghislaine d'amour.
CHOU
Qui sont ces deux mystérieux individus aperçus sur les quais des entrepôts des vins de Bercy
Simon FLAGEOLET réussira-t-il son suicide ?
Allons-nous faire la connaissance du bon docteur CHOU ? Autant de questions, autant de réponses, que vous n'aurez pas en lisant la suite de cette captivante, excitante et passionnante histoire dans...
L'ETRANGLEUR
N°2

▲ *Na de voorpublicatie in Télérama verscheen het negende verhaal, Het helse labyrint, ook in drie afleveringen van telkens 15 pagina's op groot formaat en in kleur bij Casterman. Op het einde van aflevering 1 verscheen deze bijzonder sfeervolle aankondiging van aflevering 2, die niet opgenomen is in het album.Tardi heeft de goede gewoonte om altijd een aankondiging te maken voor een volgend verhaal, met veel vraagtekens… Come and see next week!*

Slotbeschouwing

Tardi is er uiteindelijk in geslaagd op het einde van het vorige album, *Het geheim der diepten* een hele reeks intriges op te zetten, die nog verder uitgewerkt kunnen worden. Krijgen we in het volgende album, *Het helse labyrint* antwoorden op vragen als :

- Welke rol gaat Anna Ochtendrood spelen?
- Waarom hebben de twee zussen niet dezelfde achternaam ?
- Welke wraakactie zal Georgette nog beramen ?
- Volgt er nog een wraakactie van Dandelet (de tandarts) voor de buit van bankier Puymbroeck ?
- Wat gebeurt er met die speciale vulling van Isabelle ?

We kijken er halsreikend naar uit!

Leon Dandelet (de tandarts)

Moulinot

Francine Francis

Fluet

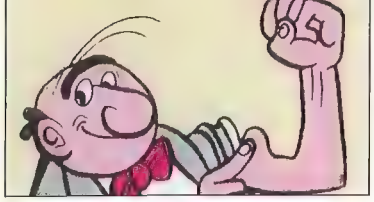

De nieuwe Hergé-biografie

De herdenking van Hergé's honderste geboortejaar in 2007 wordt afgerond met de publicatie van *Hergé, Lignes de vie*, de "definitieve" en alleszins officiële biografie van Philippe Goddin, een turf van bijna 1.000 pagina's. Goddin is niet over één nacht ijs gegaan en heeft wellicht de beste papieren om zo'n onderneming tot een goed einde te brengen : hij heeft Hergé gekend en heeft 10 jaar gewerkt bij het archief van de Fondation Hergé. Voor het schrijven van het boek, waarvoor hij drie jaar uittrok, heeft hij met vrienden en familieleden van Hergé gesproken en met tientallen andere getuigen. Niet onbelangrijk, er werd ook contact opgenomen met Germaine Kieckens, Hergé's eerste echtgenote en tenslotte waren er lange gesprekken met Fanny Vlaminck, aan wiens zijde Hergé zijn laatste levensjaren doorbracht. Fanny gaf Goddin inzage in Hergé's privécorrespondentie en andere persoonlijke items.

De bedoeling van Goddin bij het schrijven van Hergé's biografie was naar eigen zeggen : "begrijpen, niet oordelen". Dat kan in de eerste plaats slaan op de keuzes die Hergé's maakte tijdens de jaren veertig, toen hij voor de collaborerende krant *Le Soir* werkte. Goddin voegt weinig nieuws toe aan de bekende feiten, maar nuanceert wel : de correspondentie die wijst op een dispuut tussen Hergé en Léon Degrelle - het boegbeeld van de Belgische collaboratie met Nazi-Duitsland – brengt hij aan als een relativerend element. De auteur schildert het portret van de mens Georges Remi, niet van de ster Hergé en verklaart niet teleurgesteld te zijn in hem, "ook al heeft hij niet de beste keuzes gemaakt".

We krijgen dan ook een inzicht in het leven van Georges Remi, op een meer menselijke manier dan we tot nu toe gewend waren. Hergé blijkt niet bepaald een vrouwenhater geweest te zijn – een kwakkel ontstaan door de afwezigheid van normale vrouwelijke karakters in de Kuifjestrip – en menige liefdesaffaire wordt beschreven, voor en ook tijdens zijn huwelijk met Germaine. Dat eerste huwelijk en het mislukken daarvan wordt omstandig uit de doeken gedaan. Dat Germaine hem gekend heeft als een onbekende bediende op een kantoortje bij *Le Petit Vingtième* en dat ze "het menneke" ook nadien steeds zo is blijven behandelen, heeft volgens Goddin een beslissende rol gespeeld in hun relatie. Haar uitspraak dat Georges een brave jongen was maar bepaald geen Michelangelo, spreekt boekdelen.

We krijgen ook meer inzicht in de evolutie in Hergé's denken en doen. Van een trouwe katholiek, die op een gegeven moment zelfs in het klooster wil gaan wanneer Germaine hem aanvankelijk afwijst, verandert hij – onder meer door de tegenslagen die hij kent in zijn leven – in een humanist, die zich verdiept in de lezing van diverse Oosterse filosofieën. Een dergelijk boek wordt meestal gepromoot met een pikant feit, en dat is hier niet anders. Wat wellicht media-aandacht zal krijgen, is de hypothese dat Hergé stierf aan Aids, als gevolg van onzorgvuldige bloedtransfusies. Rond de afkomst van Hergé tenslotte hangt een waas van geheimzinnigheid : zijn grootmoeder langs vaderkant was kamermeid in aristocratische middens. Hergé's grootvader is niet officieel gekend... geruchten wijzen in de richting van een "koninklijke afstamming". Goddin komt tot de conclusie dat daarvoor geen bewijs is en "verdenkt" iemand van minder hoge komaf. Dergelijk voer voor boulevardbladen is wellicht een aspect dat fans en *Kuifjologen* het minst interesseert, maar Goddins biografie gaat veel verder en brengt ons dichter bij Hergé als mens dan we nog voor mogelijk gehouden hadden.

Hergé, lignes de vie , Philippe Goddin, 950 pagina's, Moulinsart Editions, 18 euro

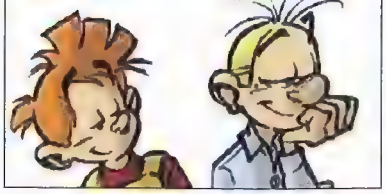

Hergéfresco's
In het Institut Saint-Boniface te Elsene werden fresco's ontdekt die daar 85 jaar geleden door striptekenaar Hergé zijn aangebracht. Dat bevestigen enkele Hergé-kenners. Hergé was daar bij de scouts en was vijftien jaar oud toen hij de fresco's maakte. Over het bestaan van de muurschilderingen deden al jaren geruchten de ronde maar nooit had iemand ze ontdekt. De schilderingen tonen scouts, indianen en ridders, figuren die later in de strips van Hergé aan bod zouden komen. De vraag is nu : wat met die fresco's en hoe ze te beschermen?

Bobby's poot
Hoe gekker hoe beter, dachten ze bij de Britse organisatie *The Kennel Club.* Zij willen namelijk dat bekende honden een pootafdruk krijgen op een walk of fame voor honden in de Londense wijk Battersea Park. Genomineerde honden zijn *Lassie, Toto* (uit *The Wizard of Oz*), *Grommit, en Snowy*, het Engelse equivalent voor Bobbie, inderdaad die van Kuifje. De diverse honden worden genomineerd door het publiek. Op 5 november 07 weten we welke postbodebijter gewonnen heeft.

Kuifjeparodie
De Deense schilder Ole Ahlberg mag van het Brusselse hof van beroep Kuifje en Magritte verder parodiëren. De Deense kunstenaar kreeg de rechtenhouders van Kuifje (NV Moulinsart) en van René

Magritte (Charly Herscovici) achter zich aan, die beiden prompt klacht indienden. Hij schildert namelijk stripheld Kuifje in erotische situaties, binnen een kader dat letterlijk gekopieerd is uit een schilderij van Magritte. Gelukkig voor de Deen baseerde de rechter zich op de parodie-uitzondering van de Belgische auteurswet. Deze wet uit 1994 laat toe een werk over te nemen, op voorwaarde dat het kritisch, humoristisch en respectvol gebeurt. Ole Ahlberg is opgezet met de uitspraak. *"Plagiaat of parodie, that's legal stuff, ik ben een schilder, ik schilder niet in juridische categorieën. Schilders moeten schilderen wat ze willen. Anders is er geen kunst"*, aldus Ahlberg. Meer Ole Ahlberg op: oleahlberg.dk.

De lustige lezers
Trouwe kijkers van het dagelijkse VRT-programma *Man Bijt Hond* kennen vast en zeker de rubriek *De lustige lezers.* In deze rubriek worden strips voorgelezen op televisie. Als eerste album werd Jommekes *Paradijseiland* voorgelezen. In totaal zullen in de reeks acht albums worden voorgelezen. Het initiatief gaat uit van redactiemedewerkster Christa Eersels. Tijdens het lezen van oude kranten betrapte ze zich erop dat ze stiekem de strips las. Toen vatte ze het idee op om iets met strips op televisie te beginnen. Het was een vreemd maar simpel idee. Voorlezers van dienst zijn Adriaan Van den Hoof en Bruno Vandenbroecke, die zich enthousiast aan hun taak wijden. De reacties van het pubkiek bleven niet uit. De ene vond het maar niks, anderen vinden het dan weer schitterend. Ook Jef Nys deed een duit in het zakje en stuurde een brief naar productiehuis Woestijnvis om hen te bedanken. De invloed van het voorlezen gaat zelfs zover dat uitgeverij *Balloon Books* de heruitgave van het album *Paradijseiland,* dat voorzien was voor midden 2008, reeds opnieuw op de markt bracht tijdens de Antwerpse Boekenbeurs. Gaat televisie de strip alsnog redden? Een vreemde wending maar wij hebben zeker geen bezwaar.

Polmann
Twee jaar na het verschijnen van Joost Polmanns essaybundel *Een Indruk van Echtheid* bij uitgeverij *Bert Bakker,* komt er nu een vervolg, getiteld *Regen Geen bezwaar.* Deze nieuwe bundel wordt uitgegeven door *FreeMusketeers* volgens de methode Printing On Demand. Het boek is overal verkrijgbaar, heeft een eigen ISBN-nummer, etcetera, maar wordt pas gedrukt op bestelling. Geen voorraden, dus een lagere prijs. In dit geval bedraagt die prijs € 15, 95. Ben je in de aanbieding geïnteresseerd, stuur dan een mail naar poll@tiscali.nl onder vermelding van: *Regen Geen Bezwaar.* Je vindt in dit boek stukken over strips en Islam, strips en homo's (Batman en Robin), Herr Seele, Guust Flater, Dominique Goblet, Charles Burnes, David B., strips-in-de-klas en het landschap in de strip.

Judith vervolgt
Judith Vanistendael, die begin 2007 furore maakte met haar debuutalbum *De maagd en de neger 1: Papa en Sofie,* is bezig aan *Abou en Sofie,* het slot van het tweeluik. Het eerste verhaal werd geschreven vanuit het perspectief van Sofies vader. Dit tweede deel gaat verder in op de relatie tussen economiestudente Sofie en de jonge asielzoeker Abou vanuit Sofies gezichtspunt. Het verhaal is niet strikt autobiografisch maar sluit dicht aan bij Vanistendaels eigen ervaring. *"Het scenario is al klaar, maar wanneer het verschijnt, durf ik niet te zeggen. Ik ben niet goed in deadlines."* (*De Morgen* 29/09/07)

Brussel hoofdstad van de strip
De Fransman Marcel Gotlib heeft op 13/10/07 uit handen van Brussels minister Guy Vanhengel de grote prijs van de Sint-Michielsprijzen van het stripverhaal ontvangen. Het was volgens de Franse tekenaar de eerste keer dat hij in België wordt onderscheiden voor zijn werk. *"Het is niet de prijs die de waarde van het werk bepaalt, maar het werk die de waarde van de prijs*

bepaalt", zo verklaarde hij. Volgens Vahengel bestaat er geen twijfel over dat Brussel de hoofdstad van het stripverhaal is. Hij kondigde aan dat het Brussels *(vervolg p 22)*

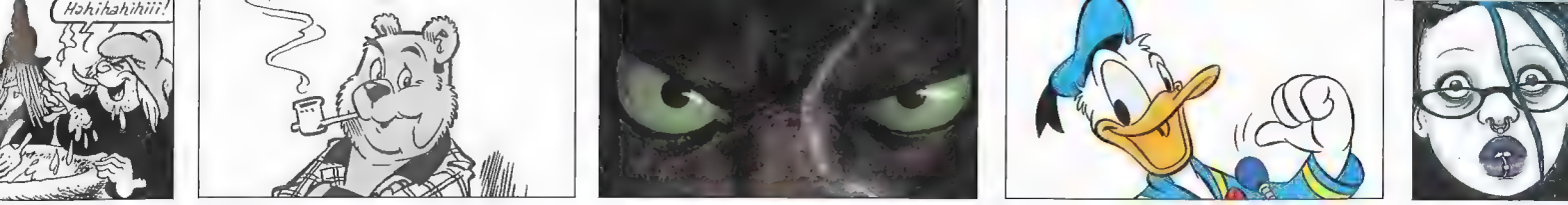

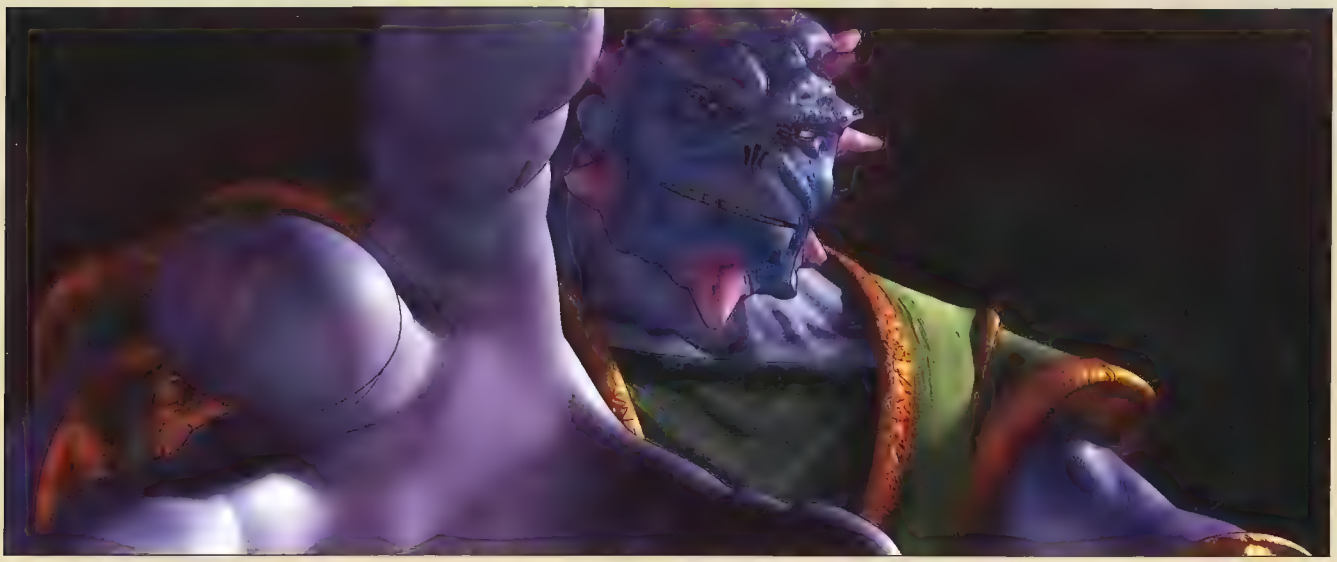

De Moebius film

Jean Giraud/Moebius wordt internationaal beschouwd als één van de meest vernieuwende striptekenaars. In september was bij de AVRO op Nederland 2 nog de interessante documentaire *Jean Giraud, De kunst van het striptekenen* te zien. Jean Giraud was voorbestemd om met een klassieke western als *Blueberry* in de voetsporen van Jijé te treden. Onder het pseudoniem Moebius zorgde hij echter, onder andere als medeoprichter van het stripblad *Métal Hurlant,* voor een omwenteling in de Europese en Amerikaanse stripwereld. Surrealistische thema's, fantasievolle settings en bizarre hoofdpersonages, het begon allemaal bij Moebius. Hij herschreef als Fransman de *rules* voor science fiction-strips, die decennialang toch het domein waren van de Amerikaanse strip. Minder bekend bij de stripliefhebber is wellicht zijn medewerking aan science-fiction-filmsuccessen als *The Fifth Element, The Abyss* en *Dune.* Voor die films ontwierp hij decors, kostuums en rekwisieten. Nu is er een 3D-animatiefilm uit op DVD, *Thru The Moebius Strip*, gebaseerd op de tekeningen van Moebius. De film werd gemaakt in China (in het Mandarijns en het Engels),

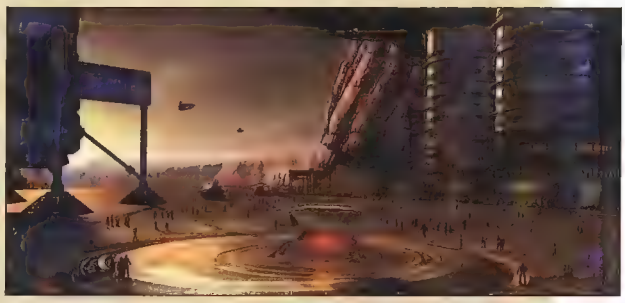

waar in 2000 gestart werd met 200 animators, om met een groep van 400 te eindigen. In april 2007 werd deze eerste Chinese animatiefilm voor de internationale markt voorgesteld op het Second International Animation and Cartoon Festival in Hangzhou (China). De film vertelt het verhaal van een 14-jarige jongen, Jac, die weigert te aanvaarden dat zijn vader dood is. Acht jaar nadat zijn vader bij een experiment is verdwenen, zoekt Jac hem in alle hoeken van het heelal. Hij reist naar de planeet Raphicca, liefst 27.2 millioen lichtjaren ver, waar hij ontdekt dat zijn vader gevangen gehouden wordt in een koninkrijk van reuzenaliens, die geloven in magie en leven en strijden volgens een middeleeuwse riddercode. Een strijd tussen goed en kwaad breekt los en Jac speelt daar een belangrijke rol in.

Thru The Moebius Strip, Special Steelbook Edition, Dutch FilmWorks (www.dfw.nl) 17,99 euro
Features : Dolby Surround 5.1 (sim. Van stereo), Chapter Selection, Speelduur: 86 Minuten, Engels Gesproken, Nederlands Ondertiteld. Met de stemmen van: Mark Hamill (Star Wars, Village of the Damned), Michael Dorn (Star Trek: First Contact &Generations), Daniel Davis (The Nanny, The Prestige). Regie: Glenn Chaika

Prijsvraag

Wij geven 5 exemplaren van deze DVD weg, voor wie het antwoord weet op deze vraag :

Wat is de naam van het vliegende wezen dat John Difool vergezelt?

Antwoorden sturen naar joopjes@hotmail.com met vermelding van naam en adres
Over de uitslag wordt niet gecorrespondeerd

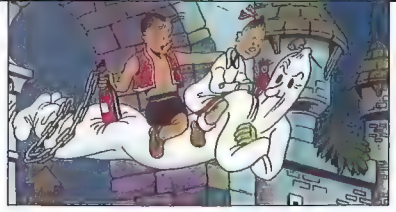

Hoofdstedelijke Gewest 2009 tot het jaar van het stripverhaal heeft gekozen. Een prestigieuze prijs was weggelegd voor de overleden Willy Vandersteen en zijn befaamde studio. De dochter van de striptekenaar nam de prijs in ontvangst en betrok de opvolgers van Vandersteen in de hulde. Er werd een luxe-uitgave voorgesteld van *Het kregelige ketje*, een strip van Suske en Wiske waarin Manneke Pis een hoofdrol speelt. De prijs voor het beste Franstalige stripverhaal ging naar tekenaar Franz Duchazeau en scenarist Fabien Vehlmann voor *Les cinq conteurs de Bagdad*. Aan Nederlandstalige kant viel Judith Vanistendael in de prijzen. Het comité van de Sint-Michielsprijzen bestaat uit professionals uit alle geledingen van de sector van het stripverhaal. Ze komen meermaals per jaar bijeen om de trends in de sector te evalueren. In de jaren zeventig wonnen legendarische tekenaars als Morris en Hergé de Sint-Michielsprijzen. De prijzen werden nadien jarenlang niet meer uitgereikt, maar in 2002 blies het team van het Comics Festival van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest de onderscheidingen nieuw leven in.

Taniguchi

Nog tot 06/01/08 kan men terecht in het Museum voor Japanse Kunst, Van Praetlaan 44, 1020 Laken (Brussel) voor een tentoonstelling over Jiro Taniguchi die zonder twijfel de bekendste manga-auteur

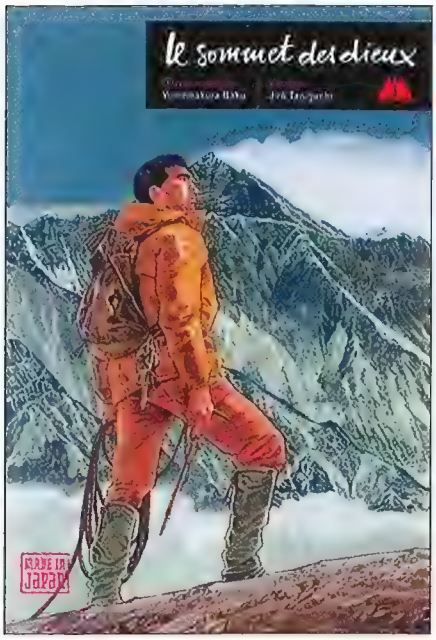

is in Franstalig België en Frankrijk. Voorlopig verscheen slechts *De magische berg* in Nederlandse vertaling (*Casterman*). De Japanner, geboren in 1947, won in 2003 op het internationale stripfestival van Angoulême (F) voor *Quartier Lointain* de

Werk genoeg voor Lodewijk

Een tijdje terug sprak het Nederlandse blad *Veronica Magazine* ter gelegenheid van het verschijnen van het nieuwste Storm-album *De navel van de dubbele god,* met tekenaar/scenarist Martin Lodewijk (68). Een samenvatting. *"De nieuwste Storm verscheen omdat de uitgever er dolgraag wilde mee doorgaan. En ik had geen bezwaar, omdat Storm ook een beetje mijn serie is. Ik heb 14 van de 22 delen geschreven en heb meegeholpen om de serie op te starten, toen ik redacteur was bij stripblad Eppo. Of Storm kunst is weet ik niet. Het heeft elementen van kunst, maar of de hele strip kunst mag genoemd worden? Voor deze uitgave heeft de uitgever de geschikte kandidaten gezocht en gevonden. Romano Molenaar doet de tekeningen en Jorg de Vos schildert de kleuren, allebei in de stijl van Don Lawrence. Mijn ideeën doe ik op tijdens al wat ik lees of bekijk. Er blijft altijd iets hangen. Ik schrijf scenario's voor Storm, De Rode Ridder en January Jones. Agent 327 teken ik zelf. Het leukste is verhalen vertellen, en dat kun je met tekst en beeld. Het album de Daddy Vinci Code van Agent 327 stop ik nog even in de koelkast. Ik heb een beetje last van een writer's block. Ik ga eerst een verhaal maken over Agent 327 in Rotterdam. Er zijn nog projecten genoeg. Met Storm en Agent 327 gaan we gewoon door. Misschien ga ik ook weer werken aan een nieuwe Januari Jones, samen met Eric Heuvel. En de Rode Ridder, daar schrijf ik vier verhalen per jaar voor."*

De tweede storm

Na het verschijnen van het nieuwste Storm-album *De navel van de dubbele god* liet uitgever Rob van Bavel uitschijnen dat er een tweede team zou gaan werken aan nieuwe avonturen van Storm. Hierbij viel de naam van Chris Evenhuis, een vriend van Romano. Wat zegt Chris Evenhuis? *"Op dit moment ben ik inderdaad met een project bezig voor Clair de Lune in Frankrijk, op scenario van Kid Toussaint (Sanglante Chicago). De serie zal Snooze heten en zal zo tegen eind volgend jaar in Frankrijk verschijnen. We hebben nog geen Nederlandse uitgever. Voor Storm heb ik in de beginfase eenmalig samen om de tafel gezeten met Romano Molenaar en de uitgever, maar van een samenwerking is 't uiteindelijk niet gekomen - kwam op dat moment voor mij vooral neer op tijdsgebrek (ik werkte destijds fulltime in de games-industrie) en ongelukkige timing: 't was namelijk kiezen tussen een volledig nieuw, 'eigen' project bij een Franse uitgever, of een 'oude', gevestigde titel nieuw leven inblazen. Vereerd als ik was in die luxe positie, koos ik toch voor het eerste. Maar op een ander moment was ik er bovenop gesprongen - altijd al Don Lawrence fan geweest, dus het is me al een enorme eer om zo dicht tegen 'Storm' aangeschurkt te hebben..."*

prijs voor het beste scenario. Twee jaar later kreeg hij ook in Angoulême voor *Le Sommet des Dieux* de prijs voor de beste tekeningen.Taniguchi is al sinds kindsbeen af dol op lezen en tekenen, maar pas op z'n 19de tekent hij *Samoerai*, zijn eerste verhaal. Daarna wordt hij assistent in de studio van Kyuta Ishikawa. Niet veel later maakt hij zijn echte debuut als tekenaar in het tijdschrift *Young Comic* van uitgeverij *Shôgakukan*. Dan gaat zijn carrière pas goed van start. In 1997 wordt een droom werkelijkheid: hij tekent een manga, getiteld *Icarus*, op een scenario van Moebius. Met deze expositie willen de organisatoren een bescheiden overzicht brengen van het oeuvre van deze grote kunstenaar en het publiek wat uitgebreider kennis laten maken)met het werk van deze mangameester. Open dinsdag t/m vrijdag van 09:30 tot 17:00, zaterdag en zondag van 10:00 tot 17:00. Gesloten op maandag, en op 11/11/07, 25/12/07 en op 01/01/08. Info: +32 (0)2.741.72.11. of fax: +32 (0)2.733.77.35.

Moffat schrijft voor Kuifje

De Brit Steven Moffat, bekend van BBC-fictie, waaronder de geniale humorserie *Coupling,* werkt aan de scenario's van de Kuifjesfilms. Dat maakte de website van *Hollywood Reporter* bekend. Eerder dit jaar lichtte Steven Spielberg van Dream Works zijn optie bij Moulinsart om Kuifje te verfilmen. De bedoeling is om drie Kuifjesfilms te maken. Eén onder regie van Spielberg zelf, een tweede door Peter Jackson (*Lord of the Rings)*, de derde regisseur is voorlopig nog niet bekend. Ook welke Kuifjesalbums in aanmerking komen voor verfilming, is op het ogenblik van dit schrijven, nog steeds een goed bewaard geheim. Naar verluidt zou de eerste Kuifjesfilm in 2009 in première gaan.

Horst gered

De Vlaamse overheid heeft het kasteel en het domein van Horst gekocht voor 2,6 miljoen euro. Het kasteel is bekend van de avonturen van de Rode Ridder, die Horst koos als zijn woonplaats. Het domein stond al sinds 2004 te koop. Omdat de onderhoudskosten aan de slotburcht, waarvan de eerste meldingen terug gaan tot de 12de eeuw, te hoog opliepen, besloot gravin Colette de Hemicourt de Grunne (81) het domein van 113 hectare van de hand te doen. De Vlaamse overheid geeft het kasteel van Horst en het domein er rond in erfpacht aan Erfgoed Vlaanderen.

Jolan

De strip Thorgal is een blijvertje, zelfs bij een wisseling van scenarist. Het 30ste album *Ik, Jolan* is immers op scenario van Yves Sente, en niet langer van Jean Van Hamme. Nog een belangrijke wijziging is, dat tekenaar Grzegorz Rosinski zijn album niet langer tekent, maar schildert. Derde en daarom niet het minste punt is, dat Jolan de fakkel overneemt van Thorgal. Via deze nieuwe structuur willen tekenaar en scenarist een nieuwe generatie striplezers aanboren en bekoren. Sente vindt het zelfs een eer om voor kinderen en jonge adoles-

Verderfelijke strips

Sommigen vinden dat op strips wel eens neergekeken wordt, maar wij hebben daar al lang geen last meer van. Voor diegenen die vinden dat strips lezen tijdverlies is, is er nu hoop. In het boek *Laat ze strips lezen!* willen auteurs Jan Cumps en Kurt Morissens leerkrachten en docenten van het secundair en hoger onderwijs (onder meer in de lerarenopleidingen) tonen dat er veel meer in strips zit dan men op het eerste gezicht zou denken, en dat aan de hand van korte essays met bijbehorende tips en opdrachten. Ook de ouders en de jonge lezer zelf, zullen ongetwijfeld geïnteresseerd zijn door het boek. Jan Cumps is verbonden aan het Interfacultair Instituut voor Levende Talen van de K.U.Leuven. Hij schrijft over strips en taal, onder meer in het tijdschrift Impuls voor onderwijsbegeleiding en Stripelmagazine. Kurt Morissens is verantwoordelijke van de *Stripeljee*, een stripbibliotheek van een dagcentrum voor lichamelijk, volwassen gehandicapten. Hij is bezieler van *Stripelmagazine*, redactielid van *Brabant Strip Magazine* en eindredacteur van *P@per*. Het boek *Laat ze strips lezen!* verschijnt bij uitgeverij *Acco*, bevat 192 pagina's, en is het uwe voor 19,80 euro.

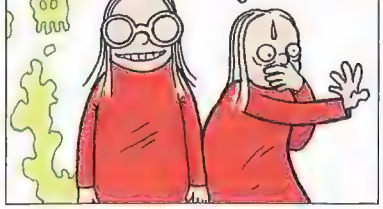

centen te mogen werken. *"Dat is de basis van het succes van de Belgische strip. Misschien is dit makkelijker met een personage dat hun leeftijd heeft. Ik heb een contract voor vier albums getekend. Jean en Grzegorz blijven uiteindelijk de bedenkers en dus eigenaars van hun personages. Zij beslissen. Ik hoop dat de duizenden lezers Van Hamme niet te fel missen. Het vertrouwde Thorgal-gezin blijft in een parallelvertelling aan bod komen. 't Is niet de bedoeling dat ze met pensioen gaan."* In het geval van Thorgal hebben de geestelijke vaders zelf aan Sente gevraagd of hij wilde optreden als scenarist. Er waren wel andere scenaristen, maar naar verluidt stonden hun verhaallijnen net iets te ver van de wereld van Thorgal. Voor wie van cijfertjes houdt: het nieuwe album verscheen in een oplage van 300.000 exemplaren. Wereldwijd werden reeds meer dan 12 miljoen albums verkocht. (*Gazet van Antwerpen* 02/10/07 & *De Standaard* 06/10/07.)

St.-Godelieve is terug

Nieuws voor wie houdt van het werk van Jef Nys. Binnenkort wordt de strip *Sint-Godelieve* heruitgegeven, die in de jaren vijftig bij Halewijn verscheen. Naast Jommeke tekende Jef Nys immers ook een aantal realistische verhalen, waaronder het levensverhaal van *Sint-Godelieve* van Gistel. Nieuw aan dit album is dat dit keer ook het veelluik van Godelieve in het stripverhaal zal worden afgebeeld. Het veelluik van een onbekende Brugse schilder bevindt zich in het Metropolitan Museum in New York en dateert van einde 15de eeuw. Het duurde zomaar eventjes drie jaar voor Gistel toestemming kreeg om een reproductie van het veelluik te maken. Het stripverhaal verschijnt naar verluidt in december en zal via de boekhandels worden aangeboden. Prijs plusminus 20 euro.

Beeld van een heks

Reeds eerder konden we op stripbeurzen en in stripspeciaalzaken kennismaken met de monochrome en kleurversie van stripheld de Rode Ridder, een ontwerp van Jiver. Maar door omstandigheden bleef het bij dit ene beeldje. Tot Lucy, samen met Luc Geelen, besloot om een buste van Indigo (de blauwe heks) op de markt te brengen. *Standaard Uitgeverij* verleende toestemming aan dit project. Normaal gezien verschijnt Indigo eind november op de markt, in een oplage van 75 ex., uitsluitend in kleur. Alle bustes werden handgemaakt en stuk voor stuk handgeschilderd. Ze zijn voorzien van een door tekenaar Claus en scenarist Martin Lodewijk gehandtekend certificaat en werden individueel genummerd per ex, op buste en certificaat. In de toekomst zouden nog andere personages volgen. De beeldjes zijn te koop bij Inspiring Art, of in de betere stripspeciaalzaak. Prijs plusminus 249 euro. Info: Lucy Geelen, *Inspiring Art*, Mechelsebaan 264, 2570 Duffel, België, Tel. +32 (0)15.31.32.55. of gsm+32 (0)478.63.92.57. Kijk ook even op inspiringart.be

Gruwelijke mangareferentie

Op 30/09/07 ontdekte een argeloze wandelaar in het Dudenpark in Vorst (Brussel) twee dijbenen en een deel van een romp. Die werden daar volgens de politie maximaal zes uren voor de vondst neergelegd. Bij de lichaamsdelen was een briefje gevoegd met volgende Japanse tekst *Watashi wa Kira,* of Japans voor *Ik ben de moordenaar.* Het gaat hier om een beroemde zin uit de Japanse manga *Death Note,* van Takeshi Obata en Tsugumi Oba. In die strip wil een jonge Japanse stu-

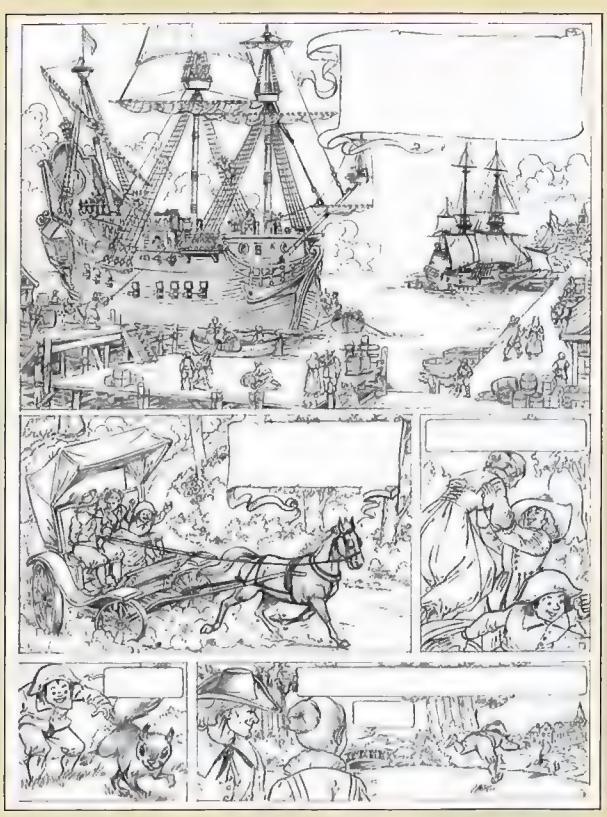

Vliegende Hollander

Het nieuwste project van Marc Verhaegen en Jan Kragt voor *Project Eureducation* gaat zoals bekend de *Vliegende Hollander* heten. Beide auteurs zijn momenteel druk bezig om alles uit te schrijven en Marc hoopt spoedig met het tekenwerk te beginnen. "*Er zijn inderdaad al verschillende boeken en ook strips over de Vliegende Hollander verschenen die ieder op hun beurt iets toevoegen aan de legende. Als je afgaat op de opera van Wagner heb je één versie, maar er zijn mijns inziens ook andere, oudere versies die even interessant zijn. Wij geven Willem Vanderdecken een verleden en een motief. Op de achtergrond vertellen we meer over de VOC en ook de slavenhandel. De wetenswaardigheden van deze achtergrond zullen we zo goed mogelijk documenteren. Het is een heel dankbaar onderwerp en zowel Jan als ik hebben er veel zin in. Wat in de verschillende versies naar voren komt, is dat Willem Vanderdecken op een gegeven moment de Kaap wil ronden op tweede Paasdag en in een storm omkomt. Door zijn godslasterlijk gedrag heeft hij een vloek over zich afgeworpen en is hij gedoemd als een soort zombie tot het einde der tijden rond te varen. Wij proberen hem die dingen te doen meemaken waardoor hij wordt wat hij is (godslasterlijk, verbitterd, uitdagend, brutaal) net voor hij in de golven verdwijnt*". Het eindresultaat krijgen we te zien in 2008.

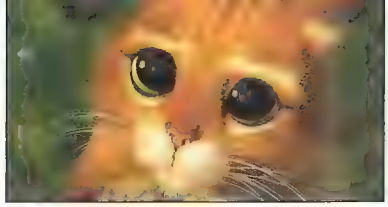

Kiekeboekalender
Veel gemeentes hebben een eigen brandweerkorps maar alleen in Zoersel hebben de Kiekeboes hun tweede huis. En zoals iedereen weet vieren de Kiekeboes in 2007 hun dertigste verjaardag. Daarom staat de brandweerkalender 2008 helemaal in het teken van Kiekeboe. Uiteraard hielp Merho zoeken naar geschikte tekeningen. Verrast werd er vastgesteld dat er heel wat meer vuur zit in de verhalen dan aanvankelijk werd gedacht. Het geheel resulteerde in een vurige kalender, waarin zelfs Fanny met vuur speelt. Prijs per exemplaar 4,00 euro. Voor Zoersel is de levering gratis. Buiten Zoersel wordt een kleine vergoeding aangerekend voor de verzending. Bestellen kan via brandweerkalender@gmail.com . Vermeld je naam, adres en telefoonnummer. Snel zijn is de boodschap, de voorraad is immers beperkt.

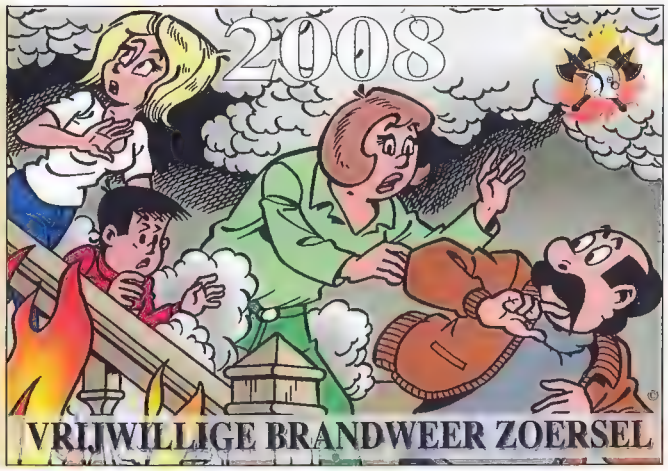

dent de corruptie in de wereld bestrijden. Via een death note ruimt hij diegene van wie de naam in het boekje verschijnt, binnen de 30 seconden op. De strip werd in Japan een enorm succes, er werden zelfs twee videospelletjes en twee films op gebaseerd. De politie denkt aan een uit de hand gelopen studentengrap maar er wordt ook niet uitgesloten dat dit het werk is van een psychopaat. Het nieuws wekte zelfs belangstelling bij de Japanse media. Twee filmploegen streken neer, op zoek naar informatie. Volgens de politie kan het nog weken duren voor er duidelijkheid over de zaak komt. Slechts één getuige kon de politie info verschaffen.

Woutertje Pieterse
Kunstenaar Jan Kruis, bekend door zijn semi-autobiografische strip *Jan, Jans en de kinderen* in tijdschrift *Libelle*, raakte gefascineerd door het werk van schrijver Multatuli en maakte verschillende illustraties bij het verhaal over Woutertje Pieterse. Sinds de

opening van Het Nederlands Stripmuseum Groningen in 2004 hangen enkele tekeningen van de kunstenaar in het museum. De tekeningen werden door de beheerder van het Multatuli Museum opgemerkt en hij moedigde Kruis aan het hele boek over Woutertje Pieterse te bewerken tot een nieuwe, rijk geïllustreerde uitgave. Het verhaal laat de ontwikkeling van de kleine Wouter zien, wiens dromerige en dichterlijke geest steeds maar weer botst met zijn kleinburgerlijke omgeving. Multatuli legt daarbij gewone mensen en gebeurtenissen onder een vergrootglas en laat ze zien vanuit het perspectief van een kind. Voor de museumbezoeker

Kunt gy eieren leggen, juffrouw Laps?
Dit vraag ik maar, slechts dit:
kunt gy eieren leggen... hé?
Dan zyt gy een zoogdier, juffrouw Laps.

is echter niet in eerste instantie de inhoud van het verhaal van belang, maar vooral de beleving van een grote verscheidenheid van tekenstijlen, schetsen, illustraties, nagebootste Zuid-Amerikaanse indianentekeningen, karikaturen en echte strips. De tentoonstelling *Woutertje Pieterse* loopt tot en met 2 maart 2008. Naar verwachting wordt aansluitend een (klein) deel van het werk opgenomen in de vaste collectie van het stripmuseum. Meer informatie over Het Nederlands Stripmuseum Groningen is te vinden op stripmuseumgroningen.nl/.

Wolkers
Op 19/10/07 overleed de Nederlandse schrijver Jan Wolkers. Grote roem verwierf hij met zijn roman Turks fruit, die ook verfilmd werd. Waar is de tijd toen dat nog een schandaal opleverde? Momenteel wordt zijn *Kort Amerikaans* integraal verstript door Dick Matena. Matena werkt momenteel aan het laatste deel van de trilogie. Wolkers zelf was erg opgezet met de stripbewerking, aldus Matena: "*Toen ik Wolkers een paar jaar geleden op een receptie ontmoette, vertelde hij mij dat hij van mijn verstripping van Gerard Reve De Avonden had genoten, wat maakte dat hij mijn plan om één van zijn boeken te verstrippen genegen was. Ik hield van het typisch jaren-vijftig sfeertje van Kort Amerikaans en Wolkers schreef ook zo lekker plastisch. Jan zelf was een veelzijdig kunstenaar, behalve schrijver was hij ook een uitstekend beeldhouwer. Als je de schetsen van zijn beeldhouwwerken bekijkt, merk je dat hij ook een begenadigd tekenaar was. Jij bent een zeldzaamheid, vertelde ik hem vaak. Doorgaans zijn genieën niet zulke aardige mensen. Wolters zal altijd geassocieerd blijven met Turks fruit, maar geef mij maar zijn verhalen gebundeld in Terug naar Oegstgeest bijvoorbeeld.*" (*De Morgen* 20/10/07)

'Ik ga je nu helemaal uitkleden,' zei hij terwijl hij de knoop,es van haar jurk los ging maken.
Nee, nee, dat niet! Dat nooit!!
maar hij drukte haar weer op bed.
Opgevonden keek hij naar dat blanke stuk vlees tussen die taille en de boorden van haar kousen.
Ze sloeg wild om zich heen en probeerde overeind te komen.

Leve de Ruimte
Naar aanleiding van de 50ste verjaardag van de lancering van de Sovjet-Russische Spoetnik organiseert het Belgisch Centrum voor het Beeldverhaal in Brussel (stripmuseum.be) van 23 oktober tot 10 februari de tentoonstelling *Verbeelding van de ruimte, Ruimte voor verbeelding.* Spoetnik was de eerste kunstmatige satelliet ter wereld en werd op 4 oktober 1957 in de ruimte gekatapulteerd. Volgens de eerste Belgische astronaut Dirk Frimout

97 07
10 jaar vzw Arcadia
5 nieuwe albums van o.a.
Aidans, Benn, Follet & Malik
VRAAG ONS INFOKRANTJE EN TEKEN NU REEDS IN
ARCADIA VZW
ROZENLAAN 12
B 3128 TREMELO-BAAL
INFO • TEL 0473 85 96 55
INFO@ARCADIASTRIPS.BE • WWW.ARCADIASTRIPS.BE

Stripwinkel
HET „B"-GEVAAR

ERIK
DENEYER
Greepstraat 15
1000 Brussel
Open
maandag tot zaterdag
van 10u30 tot 19u.
tel/fax: 02/513.14.86

STRIPWINKEL
COMICS!
NIEUWE, TWEEDE-HANDS EN ANTIQUARISCHE STRIPS
OOK AANKOOP VAN JOUW STRIPS.
PIERKE
F. VAN RYHOVENLAAN 312 (HOEK ANJELIERSTR.) 9000 GENT
TEL: 09 227 70 86

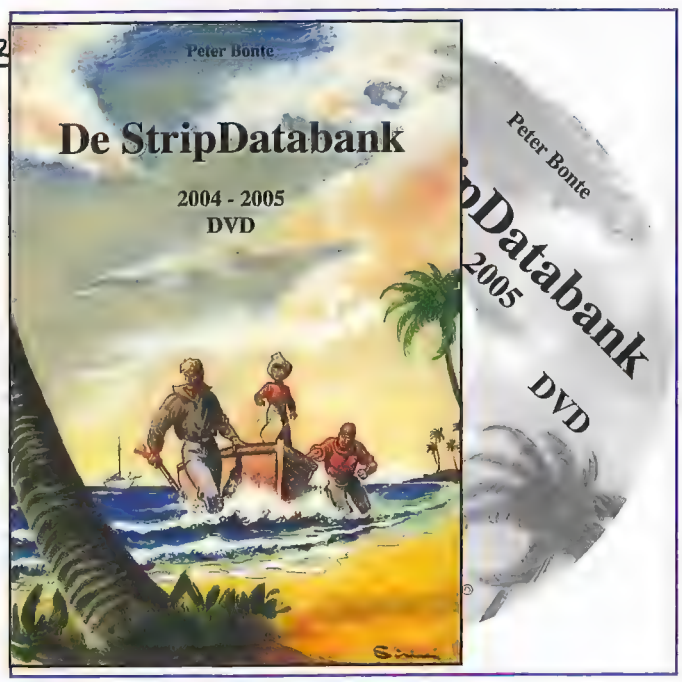

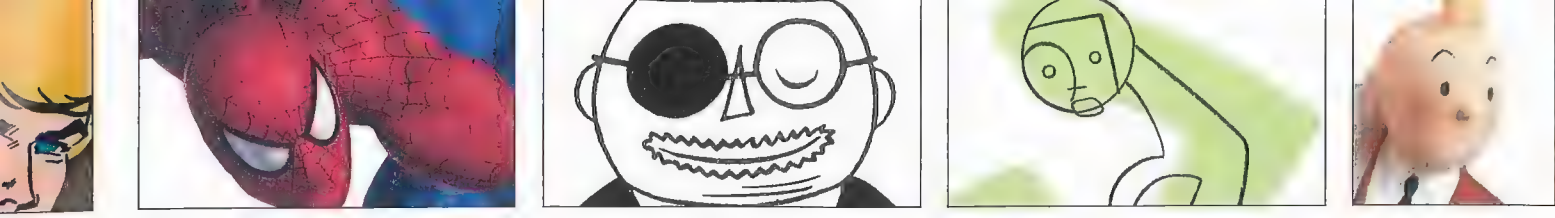

hebben strips en ruimtevaart met elkaar te maken. De strip is mee geëvolueerd met de ruimtevaart terwijl stripauteurs volgens het BCB ook inspiratie hebben gevonden in de ruimtevaart, bijvoorbeeld Marc Sleen voor zijn verhaal *De Planeet Egmont*. De tentoonstelling heeft twee luiken: enerzijds zo gedetailleerd mogelijk informatie geven over de evolutie van de ruimtevaart en anderzijds laten zien hoe ruimtevaart stripauteurs heeft geïnspireerd. Om dit alles vorm te geven wordt geput uit echte items, zoals een replica van de Spoetnik, een kopie van het enige én tegelijk Belgische kunstwerk op de Maan *Fallen Astronaut* en een originele Maansteen. Anderzijds zijn er ook originele prenten van strips van onder andere Franquin, Graton, Peyo en Vandersteen. Er is bewust gekozen om pas vanaf 1957 te werken. Spoetnik heeft tekenaars andere ideeën gegeven, dat is de motivatie. Rond 50 jaar Spoetnik zijn of komen nog andere tentoonstellingen, zoals in het Planetarium van Brussel, de Volkssterrenwacht Beisbroek in Brugge, het Euro Space Center in Redu. Bovendien zijn er talrijke voordrachten, debatavonden. Ruimteliefhebbers komen aan hun trekken.

En de Walletjes?

De beroemdste eend van de wereld, Donald Duck, beleeft zijn eerste avontuur in Amsterdam. Speciaal voor het 55-jarig bestaan van de Nederlandse uitgave van het stripblad, verschijnt een bijzonder verhaal. Volgens hoofdredacteur Thom Roep werd het ook wel tijd dat de populairste stripfiguur van Nederland ook eens de hoofdstad ging verkennen.

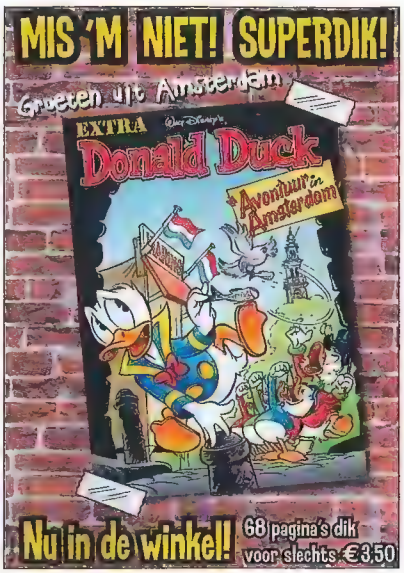

"In de Verenigde Staten was vroeger al een Nederlandse tekenaar bij de strips betrokken en die tekende toen met grote regelmaat een typisch Amsterdams grachtenpandje in de achtergronden. Daarbij zijn alle grote Europese steden de revue inmiddels gepasseerd, Venetië, Barcelona, Parijs, hij is in het oerwoud en in de woestijn geweest, maar Amsterdam bleef tot vandaag onontdekt voor de familie Duck. Donald beleeft de gekste momenten in Amsterdam met zijn neefjes Kwik, Kwek en Kwak. Ze beginnen bij het Centraal Station en komen via het Waterlooplein en de Stopera, het Rokin en het Damrak uiteindelijk op de Dam terecht. Daar zullen ze zelfs op het dak van het paleis op de Dam belanden. Via de grachten en het IJ verlaten ze de stad weer. Chauvinistischer kan bijna niet", aldus Roep. Grappig detail is dat het verhaal in dit geval getekend is door een Braziliaan. "*Hij kan heel goed details tekenen en dat hadden we voor deze strip wel nodig. We hebben hem tientallen boeken met plaatjes uit de stad gegeven waardoor hij een goede indruk kreeg van Amsterdam. Hij had alleen wat moeite met het tekenen van een molen, dus daar moesten we hem even op bijsturen.*" Het oer-Hollandse avontuur zal ook zeker in andere Europese landen verschijnen. *"Met Denemarken en Finland hebben we een actieve uitwisseling, dus daar komt het verhaal zeker in de Donald Duck. Maar andere landen kunnen ook een aanvraag doen en daar zal het verhaal dan waarschijnlijk in delen geplaatst worden."*

Suikerklontjes

Brecht Evens en Randall C hebben tijdens Strip Turnhout (15 & 16 december 07) een duo-tentoonstelling. Ze stellen allebei een album voor. Randall C presenteert er zijn lang verwachtte strip *Slaapkoppen* en Brecht Evens het album *Nachtdieren*, dat de kortverhalen *Slechte vrienden* (eerder verschenen in *Hic Sunt Leones 2*) en *Blind Date* bundelt. (bron .pulpdeluxe.be) *** **Steve van Bael**, de auteur van Link en medewerker aan Kiekeboe, is momenteel druk bezig met een geheel nieuw project. Van zijn nieuwste serie, die Figaro zou gaan heten, verschijnen op 21/5/08 gelijktijdig twee albums. Figaro wordt een detectiveverhaal voor een publiek vanaf 10 jaar . Standaard is momenteel druk bezig met de lancering van de reeks, want van deze nieuwe reeks wordt bij de uitgeverij veel verwacht. We zijn benieuwd, zullen we maar weer zeggen.*** Dorian van der Brempt volgt Karl Van den Broeck op als voorzitter van **Strip Turnhout.** De vereniging organiseert het tweejaarlijkse stripfestival in Turnhout, reikt de Bronzen Adhemar uit, de Vlaamse cultuurprijs voor de strip en geeft een tweemaandelijkse Stripgids uit. Voor Karl Van den Broeck was Strip Turnhout niet langer te combineren met zijn taak als hoofdredacteur van Knack. Dorian van der Brempt is directeur van het Vlaams-Nederlandse Huis de Buren in Brussel en was tot 2005 directeur van boek.be.*** Uitgeverij *Boumaar* komt medio 2008 met een facsimile uitgave van **Tom Poes Weekblad**. Een editie in vermoedelijk 7 delen, waarvan de eerste twee delen medio 2008 zullen verschijnen. De andere jaargangen zullen op een later tijdstip worden uitgegeven, vermoedelijk elk opvolgend jaar één jaargang. Tom Poes Weekblad bevat naast werk van de Toonder Studio's een aantal bijdragen van Hans G. Kresse. *** Standaard Uitgeverij ging op zoek naar veilige en kindvriendelijke technologie en vond een op maat gemaakte Suske en Wiske-browser. Resultaat is een gloednieuwe **Suske en Wiske-website**: suskeenwiske.be *** Leuk nieuws voor de liefhebbers van de animatie ***Ice Age***. Naar verluidt schiet de productie van de derde film aardig op. Op 1 juli 2009 komt de film wereldwijd in de bioscoop ***

Met medewerking van Alex Benoit, Jeannine Huysmans, Wallie Hakkens, Joop Schreurs, William Poortmans, stripelmagazine.be gobelijn.be & hbl.be

Ook een leuk item gevonden, stuur het als de bliksem naar Koffieklets, Van der Nootstraat 42, 3012 Leuven of e-mail: willem_gay@hotmail.com

Een kijk op...

reclamestrips

Nieuws vanuit het hoofdkwartier van de Reclamestripclub aan de Vlaamse Westkust, waar voorzitter Jean-Pierre Legein een oogje in het zeil houdt.

Nieuwigheden oktober 2007

DOOR **STEFAAN LEZY**

GELEGENHEIDSUITGAVEN

Jan Stallaert (geen broer van Dirk Stallaert, maar wel de naam van een firma uit Merchtem, gespecialiseerd in grond- en afbraakwerken) vierde onlangs vierde haar vijftigjarig bestaan. Dit ging gepaard met o.a. champagne en een optreden van Will Tura, maar wat belangrijker is voor ons: een exclusief stripalbum. Alle aanwezige medewerkers en ex-medewerkers kregen hiervan een exemplaar cadeau. De Jan Stallaert-strip is getiteld *The sky is the limit!* en verscheen in een beperkte éénmalige oplage van 500 Nederlandse en 500 Franstalige exemplaren. Het tekst- en tekenwerk van de strip was in handen van *Studio Max!* alias De Marck en De Wulf. Het resultaat mag er wezen: een volwaardige strip van maar liefst 32 pagina's in full-color.(B)

RECLAMESTRIPS

Blokker Holding: eind negentiger jaren werd Eric Heuvel benaderd, onder meer via de in Nederland beruchte Han Peekel, om het jaarverslag van Blokker Holding in stripvorm te gieten (zie ook BSM 151). Dit was het begin van een intensieve samenwerking die inmiddels leidde tot een unieke reeks jaarverslagen, waarin onder andere de historie van het concern en haar dochterondernemingen geheel in stripvorm is vastgelegd. Bij het tot stand komen van deze verstripping werd door Eric Heuvel heel nauw samengewerkt met de heer J. Blokker en Astrid Nissen. Tijdens gezamenlijke brainstormsessies werd bepaald welke aspecten van de geschiedenis aan bod moesten komen. Heel wat anekdotes vonden zo hun weg in de tekenverhalen. Inmiddels zijn er reeds zeven verschillende dergelijke Blokker Holding-jaarverslagen van de hand van Eric Heuvel verschenen. Het betreft de jaarverslagen van 1999 tot en met 2005 (het jaarverslag van 2002 bevatte enkel illustratiewerk van Eric Heuvel). Elk deeltje is uitgegeven in een gelijklopende lay-out. Deze jaarverslagen, die door hun getekende inhoud al heel wat stof hebben doen opwaaien, zijn ondertussen al geliefde verzamelobjecten geworden. Een grote schare stripliefhebbers en fans van Eric Heuvel doet telkens weer enorme moeite om de jaarverslagen te bemachtigen. Daarnaast verscheen er ook nog een compleet stripalbum met daarin alle stripafleveringen gebundeld die in de eerste drie jaarverslagen verschenen. Dit album was getiteld *De historie van het Blokkerconcern* en verscheen in dezelfde lay-out als de jaarverslagen, maar is dus geen jaarverslag! Deze strip werd evenwel niet te koop aangeboden en werd net als de jaarverslagen enkel verdeeld onder de uitbaters van de verschillende vestigingen (Blokker, Casa, Maxi Toys, Bart Smit,...) in Nederland. Onlangs verscheen net zoals de vorige jaren het jaarverslag 2006. Opnieuw in de gebruikelijke lay-out én voorzien van 12 pagina's van de hand van Eric Heuvel waarin de belangrijkste (Blokker Holding-)nieuwsfeitjes van elke maand verstript zijn. Het aantal door Eric Heuvel getekende jaarverslagen voor Blokker Holding komt hiermee op negen te staan. Welke winkelketen volgt? (NL)

De Rechter (I): met het zevende album uit deze stripreeks is iets heel speciaals aan de hand. De eerste druk van dit album, dat getiteld is *Een wereld van geschil*, verscheen in 2002 in zwart-wit. Op dat moment werd De Rechter gepubliceerd in maar liefst 25 kranten. We vonden van deze eerste druk echter een versie met een aparte pagina waarop gedrukt staat: "Deze speciale editie wordt u aangeboden door het juridisch gezelschap voor Drenthe". De auteur, Jesse van Muylwijck, wist ons te vertellen dat nog tal van andere versies van deze uitgave bestaan met telkens een andere extra pagina, maar hoeveel verschillende er juist waren, wist hij zelf ook niet meer. Het zou echter gaan om ongeveer 100 tot 130 verschillende edities! De stripjes van De Rechter en achtergrondinformatie over de reeks en auteur zijn te lezen op jessecartoons.nl.(NL)

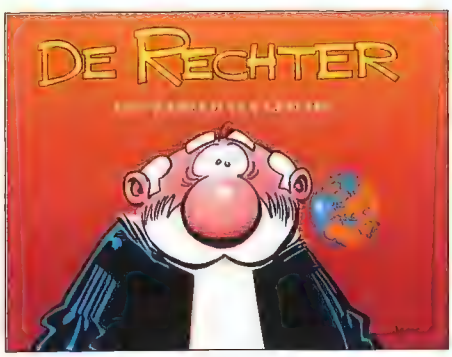

Voor alle info neem contact op met de Reclamestripclub:
Ter Weide 9, 8670 Oostduinkerke,
tel 058/5123.02 (NL: 003258512302),
e-mail: reclamestripclub@skynet.be

De Rechter (II): nog een bijzondere uitgave uit deze reeks, namelijk *De Rechter en de Bajesklant*. Een nieuw stripboekje exclusief uitgegeven door het Gevangenismuseum Veenhuizen. Het boekje omvat 50 geselecteerde strips die zich in en om de gevangenis afspelen. Het kost 9,95 euro en is alleen verkrijgbaar in de winkel van het Gevangenismuseum. Deze uitgave kwam er naar aanleiding van de tentoonstelling *Getekend Geketend* over misdaad en straf in het beeldverhaal en loopt nog tot 1 juni 2008. Voor meer info kan je terecht op gevangenismuseum.nl.(NL)

Opa: in het verleden hadden we het in deze rubriek reeds uitgebreid over de stripreeks en de figuur *Opa*. Albums uit deze reeks kon je niet vinden in je plaatselijke stripwinkel of supermarkt. Enkel wie een abonnement nam op het plattelandsmagazine *Boerderij* of wie de stand van de uitgeverij van dit blad ergens toevallig op een landbouwbeurs aantrof, kon eventueel een album bemachtigen. Het was dan ook een verrassing om op de stripbeurs te Houten het nieuwste deel, nummer 7 van deze reeks te zien liggen aan een klein tafeltje. Daar vonden we tekenaar Herman Roozen die blij was met de aandacht van het publiek en de bekendheid van de reeks. De stripgags in dit nieuwste deel van Opa werden net zoals alle voorgaande delen geselecteerd uit de beste Opa-strips die verschenen in het weekblad *Boerderij*. Voor deel 7 is dit een selectie geworden uit de jaargangen 2004 tot en met 2006. Het album zelf verscheen in 2007 bij *Reed business bv* uit Doetinchem. De eerste zes delen van *Opa* waren van de hand van Henk Groeneveld die de strip tekende vanaf 1971 maar dan noodgedwongen moest stoppen wegens ziekte. Sinds 1971 verschenen de komische belevenissen van Opa in zwart-wit. Sinds maart 2004, toen Herman Roozen de reeks overnam, veranderde dit naar kleur. Een gedeelte van de strips van geestelijke vader Henk Groeneveld zijn uitgegeven in het boek *Het beste van OPA*. De stripgags in dit moeilijk te vinden album komen voor het overgrote deel uit de delen 1, 2, 4, 5 en 6 van Opa. Gelijktijdig met de overgang van tekenaar en wijze van inkleuring, zijn in de strip vooral ook inhoudelijke verschillen op te merken: zo levert Opa in de zwart-wit versie nog commentaar op de mobiele telefoon en weet hij amper wat een computer is, terwijl hij in de kleurenversie beide heeft aangeschaft en daarnaast ook nog een heuse Bed&Breakfast heeft opgestart, genaamd *Logeren bij Opa*. Wat wel onveranderd en typisch Opa is gebleven, is het feit dat zijn ogen nooit te zien zijn. In het verleden was dit één keer wel het geval, maar het bleek echter niet in de smaak te vallen van de lezers. Sindsdien draagt Opa altijd een petje voor zijn ogen, zelfs als hij in zijn bed ligt! Ook zijn karakter is in al die jaren onveranderd gebleven: een mopperende ouderwetse boer die op zowat alles kritiek heeft, wat hem meestal niet in dank wordt afgenomen. Tot slot laten we de stripfiguur Opa zelf nog even aan het woord uit één van zijn albums: *"Het werd tijd! Eindelijk worden na jaren en jaren mijn verdiensten voor het Nederlandse platteland op waarde geschat. Eindelijk de erkenning waar ik recht op heb. Al meer dan vier jaar vecht ik week-in, week-uit, weggemoffeld op de laatste pagina van Boerderij tegen de elementen, de belastingen, Den Haag, Brussel en het onbegrip van de jongere generaties. Dat er nu een boek van mij is uitgekomen, hoho. Dan kunt u mijn lijdensweg op uw gemak nog eens nalezen, en weet u dat u als boer in de barre tijden niet meer alleen staat."* Voor meer van dit kan je terecht op boerderij.nl.(NL)

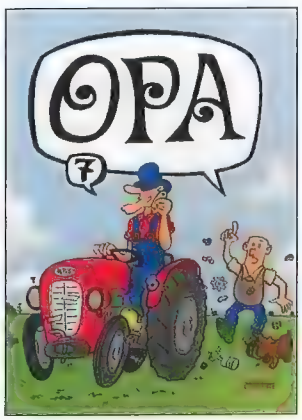

Frontstad Rotterdam: op verzoek van het OorlogsVerzetMuseum Rotterdam tekende Eric Heuvel een klein boekje over de vier bombardementsdagen in de meimaand van 1940 in Rotterdam (zie ook BSM 151). De voorstelling van dit stripboekje vond in het museum plaats op woensdag 10 mei 2006, precies 66 jaar nadat de Duitsers Rotterdam binnenvielen. Het eerste exemplaar van het boekje werd die dag aangeboden aan de voorzitter van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur Mevrouw Micky Teenstra. Het stripboekje is speciaal voor het museum gemaakt en wordt door het museum uitgegeven. Heuvel heeft enkele jaren geleden in samenwerking met de Anne Frank Stichting en het Verzetsmuseum Friesland reeds het stripboek *De Ontdekking* uitgegeven dat eveneens gaat over de Tweede Wereldoorlog. Dit album vormde in 2005 het Nationaal Geschenk. Het OorlogsVerzetsMuseum Rotterdam had in 2005 een door *De Ontdekking* geïnspireerde tentoonstelling. Toen is het idee voor een stripboekje over de Meidagen in Rotterdam geboren. Het stripboekje begint met de inval op 10 mei en vertelt de dagen die daar op volgden aan de hand van de belevenissen van Henk en zijn zusje. Henk woont op het Noordereiland en zijn zusje logeert bij hun grootouders in het centrum van de stad. Het stripboekje telt amper 12 pagina's op A5 formaat. Het boekje is bedoeld voor leerlingen van groep 8 van het basisonderwijs en de eerste twee klassen van het voortgezet onderwijs, maar kan zeker ook volwassenen boeien. Het boekje is in het museum te koop voor 2,50 Euro.(NL)

RECLAMESTRIPS BIJ KRANTEN, TIJDSCHRIFTEN, ENZ...

Kiekeboe: de best verkopende Vlaamse stripreeks van het moment bestaat 30 jaar. Dit jubileum wordt o.a. gevierd met het *Kiekeboe*-toneelstuk *Baas boven Baas* dat momenteel voor uitverkochte zalen in Antwerpen gespeeld wordt. Naar aanleiding hiervan verscheen in het typisch mannenblad *P-magazine* een dubbelinterview met Fanny en

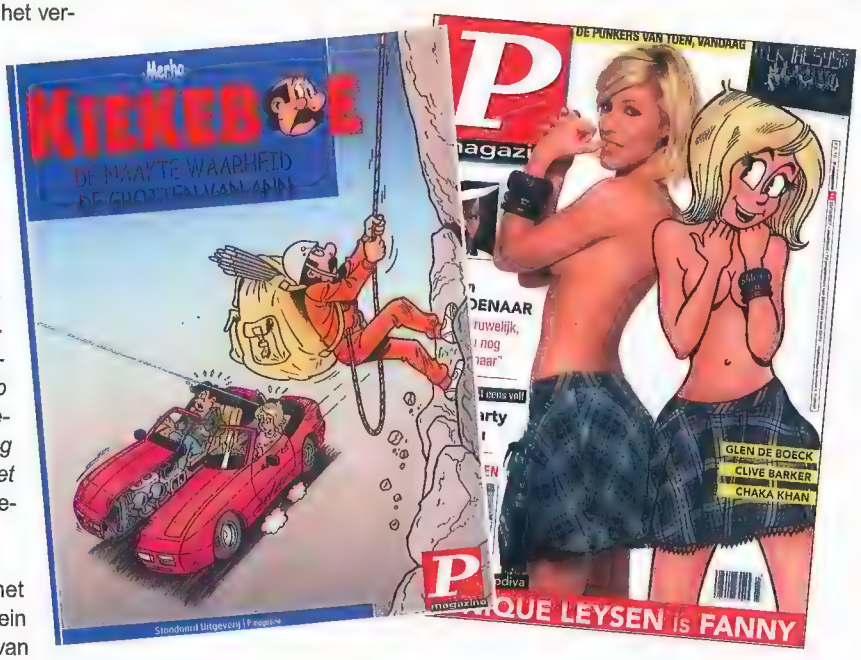

met de actrice die Fanny vertolkt, Véronique Leysen. Beide blondines prijken in al hun glorie zij aan zij op de cover en in het 8 pagina's tellend dubbelinterview binnenin het nummer 43 van 23 oktober 2007. De week daarop (in het nummer 44 van 30 oktober 2007) werden de lezers van *P-magazine* verrast met een *Kiekeboe*-strip met daarin de kortverhalen *De naakte waarheid* en *De grotten van Ann*. Om deze exclusieve uitgave er bij te krijgen, moest er wel nog eerst 3,90 euro bijgepast worden bovenop de normale verkoopprijs van het blad, zijnde 2,10 euro. In ruil kreeg je dan wel een volwaardige reclameuitgave in handen met het logo van *P-magazine* zowel op de voorzijde als binnenin meegedrukt en compleet met een halfnaakte Fanny op de achterflap.(B)

RECLAMESTRIPS IN KRANTEN, TIJDSCHRIFTEN, ENZ...

Sinterklaas is in het (reclame-)land: één maand voor 6 december wordt traditioneel het startsein gegeven voor de jaarlijkse overdosis aan reclamecampagnes rond Sinterklaas en zijn Zwarte Pieten. De kindervriend en zijn onafscheidelijke knechten spelen dit jaar zelfs de hoofdrol in een aantal reclamestripuitgaven.

In het *Voordeelmagazine* van de winkelketen *Kruidvat* met daarin aanbiedingen geldig van dinsdag 6 tot en met zondag 18 november 2007 staat een eerste dergelijke reclamestrip. Op de pagina's 5, 9, 13, 15, 33 en 35 staat namelijk telkens een stripstrook in de rechterkolom. Samen vormen deze stroken een compleet stripverhaaltje waarbij de Sint en zijn Pieten noodgedwongen op zoek moeten naar cadeautjes voor de brave kinderen. De oplossing hiervoor vinden ze uiteindelijk (hoe kan het ook anders) bij *Kruidvat*. De auteur van dit stripje in kleur werd niet vermeld en blijft dus onbekend. Mogelijk verscheen dit stripje ook in de Nederlandse editie van dit Voordeelmagazine.(B)

In *Het grote DreamLand-speelboek van de Sint* (compleet met een aan de buitenzijde meegeniet afneembaar bonnenboekje) stelt de winkelketen DreamLand in maar liefst 168 bladzijden zijn assortiment speelgoed voor aan de ouders van brave kinderen. Op de pagina's 3, 4, 5, 26, 27, 58, 59, 108, 109, 146, 147 en 170 van deze reclamefolder staat telkens een volledige pagina uit een vervolgstripverhaal van *Sint & Piet*. In dit verhaal gaan ze gezamenlijk op stap om uit te vissen wat de nieuwste speelgoedsnufjes zijn waar de kinderen steevast in hun verlanglijstjes noteren en waarvan ze nog nooit eerder gehoord hebben, zoals een *pssssp* en een *iepot*. Ook deze strip werd in kleur afgedrukt en is van de hand van een onbekende auteur.(B)

Welkom bij Volkswagen
Kennen jullie de VW Car(e)Plan-formule ? Heel praktisch want jullie moeten je geen zorgen maken over het onderhoud, herstellingen of onverwachte facturen.
De maandelijkse bijdrage omvat de financiële huur, onderhoud, herstellingen en zelfs het vervangen van de banden. U kan er ook een verzekering en VW assistance aan toevoegen.
SHOW ROOM
Goede reis met VW Car(e)Plan !
VW CAR(E) PLAN
Di Sano

Di Sano: In de laatste *Volkswagen*-brochure waarin de nieuwe modellen worden voorgesteld, is ditmaal een volledige pagina besteed aan het Car(e)Plan (een formule die de financiële huur, het onderhoud en de herstellingen, de taksen en de vervanging van de banden van de wagen dekt). Om deze info wat kleur te geven, is er ook een één-pagina-strip van de hand van *Rooie Oortjes*-tekenaar Di Sano verkleind afgebeeld. In deze strip worden de voordelen van het Car(e)Plan nog eens visueel opgesomd.(B)

CURIOSA

Nix: het kinderrechten Commissariaat heeft een nieuw foldertje verspreid. De titel van deze gratis folder (4 pagina's recto-verso) is *Bots je op onrecht tegenover minderjarigen?* en werd geïllustreerd door Nix (bekend van o.a. Kinky en Cosy).(B)

Met dank aan Douglas Dendas, Johan Van Ransbeeck, Yves Pieters, Willem Gay en Jean-Pierre Legein.

De Striepclub

www.striepclub.be, de actieve site vol promoties, acties, activiteiten, speciale uitgaven, posters en prentkaarten, enkel te verkrijgen in of via De Striepclub.

Schrijf je in op onze wekelijkse nieuwsbrief via info@striepclub.be

www.striepclub.be

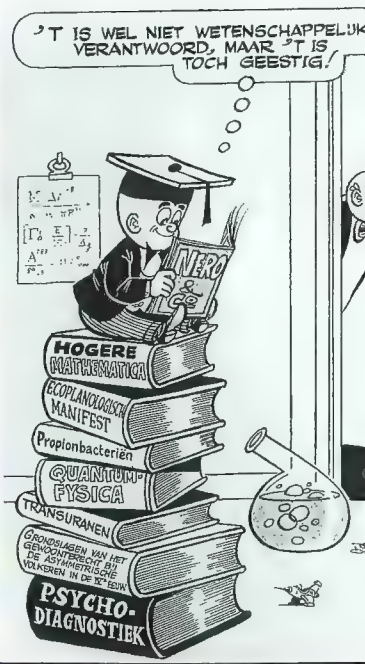

Stripwinkel Adhemar
Kammerstraat 25, 9000 Gent

Geopend
woensdag t/m vrijdag:
10.30uur-19.00uur
zaterdag:
10.00uur-18.00uur
zondag:
10.00uur-12.30uur
tel. 09/224.32.39

In-en verkoop oude stripverhalen, zeefdrukken, curiosa, luxe's,
Tevens alle nieuwe strips in voorraad!

HET BESLOTEN LAND

STRIPS-COMICS-COOL MEDIA

Parijsstraat 16 Leuven
016-225840
info@hbl.be
www.hbl.be

Stripwinkel TISTJEN DOP

www.tistjendop.be

Patersstraat 96 - 2300 Turnhout
tel. 014/42.88.29 - info@tistjendop.be

Ook ruime keuze in Engelstalige strips:
graphic novels, klassiekers, humor,
manga's en underground.

STRIPWINKEL WONDERLAND

wonderland productions

Paardsdemerstraat 19
3500 HASSELT
✆ 011/22 82 00

Gobelijn

GOBELIJN STRIPS

* biedt het volledige gamma Nederlandstalige strips, een uitgebreide Frans- en Engelstalige afdeling, tal van tweedehandsstrips, koopjes, gadgets, T-shirts, posters, zeefdrukken en nog veel meer...
* organiseert signeersessies, stripvoorstellingen & workshops voor alle leeftijden.

Bestel nu uw strips online
www.gobelix.com

Mechelsestraat 35 - 3000 Leuven - 016/23.55.86 - www.gobelijn.be

film/dvd

DOOR JOOP SCHREURS

In BSM 150 stond al een stukje over de twee ***Disney's Ducktales*** dvd's die hier verschenen. Onze uitgave verschilt nogal met de uitgave van andere landen. Maar het gaat nog verder : net als in Amerika staan ook in Engeland de Ducktales-verhaaltjes in de goede productievolgorde op 3 dvd's. De eerste 13 titels van deze Engelse uitgave werden vertaald naar het Frans en die Franse titels staan op de Nederlandse-Belgische dvd-uitgave. Nu staan op de Nederlandse dvd 13 *willekeurige* verhaaltjes van de 100 die gemaakt zijn, dus zonder logische volgorde. De Nederlandse titels kloppen dus wel met de verhaaltjes die werkelijk op de schijfjes staan, maar de Franse titels totaal niet... Bij de laatste twee verhaaltjes ontbreekt ook nog eens de Nederlandse nasynchronisatie. Deze twee niet-vertaalde afleveringen staan in Amerika op Ducktales volume 2 (met daarop aflevering 28 t/m 51, in productievolgorde) en horen dus sowieso niet op de volume 1 dvd thuis. Om het nog gekker te maken : in Frankrijk hebben ze, net als in Duitsland, drie losse Ducktales dvd's (*La Bande à Picsou* in het Frans) uitgebracht met in totaal 20 afleveringen, netjes in productievolgorde. Kortom: deze slordige uitgave is nog slordiger geworden. Disney Nederland heeft na zo'n drie maanden nog steeds niet gereageerd op vragen waarom ze dit hier zo slordig hebben uitgebracht. Dat komt niet erg professioneel over. Ook met *Dombo* ging er iets mis. De nieuwste dvd-uitgave van deze film is precies hetzelfde als de eerdere dvd-uitgave, gemaakt van dezelfde *master*. De nieuwste Amerikaanse editie van *Dumbo* blijkt wél gemaakt van een nieuwe master. Waarom staat dan op onze dvd-hoes "Special Edition"? Een antwoord hierop van Disney, gevonden op een internetforum: *"U hebt ons laatst gemeld dat de nieuw uitgebrachte dvd-versie van Dombo dezelfde is als de eerste uitvoering. Bij navraag werd mij meegedeeld dat de film inderdaad weer in dezelfde versie is verschenen, maar nu in een nieuwe speciale verpakking".*

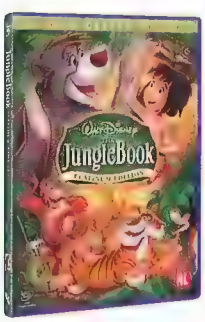

Een mooie release is de Disney classic ***Junglebook*** op 2-disc Deluxe Platinum Edition. Mooi beeld, leuke extra's en met recht de vrolijkste Disney film!

In Duitsland verscheen onlangs een nieuwe *Disney Treasure:* ***The Chronological Donald volume 2***. Op deze dubbel-dvd is ook een Nederlandse ondertiteling aanwezig maar er ontbreken 3 filmpjes die wel op de Amerikaanse uitgave staan, namelijk *The Führer's Face, Commando Duck* en *Donald's Crime*. De eerste twee filmpjes gaan over de tweede wereldoorlog, we kunnen aannemen dat dit in Duitsland gevoelig ligt. Maar waarom die derde eruit is gehaald... dit filmpje is nog genomineerd voor een Academy Award!

Winnie de Poeh is terug in een gloednieuw avontuur genaamd *Het Super Speurneuzen Kerstmysterie*. Dit keer in een 3-D computeranimatie, en dat is toch even wennen. Alle Poeh-vriendjes komen in deze tekenfilm voor, behalve Janneman Robinson en Uil. Deze zijn ineens vervangen door het meisje Tessa en haar hondje Buster. In dit verhaal is de kerstman zijn magische pakjeszak verloren. Het jonge rendiertje Holly gaat daarnaar op zoek, verdwaalt, en komt in het Honderd Bunderbos terecht. Poeh en zijn vriendjes gaan hem helpen de pakjeszak te vinden en terug te bezorgen bij de kerstman om zo kerstavond te redden. Een leuke film voor onder de kerstboom!

Maar ook Mickey moet kerst redden in de nieuwe kinderfilm *Mickey Mouse Clubhuis: Mickey redt de Kerstman*. Mevrouw Kerstman haalt Mickey en Donald op om haar man van de Sneeuwklokjesberg te halen. Het tuig is namelijk stuk, dus nu kunnen de rendieren de slee niet trekken. Hoe dit verder gaat zie je in een 23 minuten durend filmpje. Verder op deze dvd nog twee andere Clubhuis filmpjes en een *Little Einstein*-filmpje.

Ook nieuw op dvd is de met drie Oscars bekroonde Spaanse film ***Pan's Labyrinth*** van Guillermo del Toro (scenario en regie, ook bekend van de verfilmde strip *Hellboy*). In 1944, na de zege van Franco, verhuist de12-jarige Ofelia met haar moeder naar haar stiefvader in de bossen van het landelijke gebied in Noord-Spanje. Ze ziet de naoorlogse, fascistische periode in haar land met veel pessimisme aan en vlucht in een fantasiewereld waar ze de faun Pan ontmoet. Deze vertelt haar dat zij eigenlijk Moana is, de dochter van de koning en koningin van de Onderwereld. Ze krijgt van hem drie opdrachten. Als ze die goed doorstaat, zal zij terug kunnen keren naar de Onderwereld en de kroonprinses zijn. Een film vol met feeën, een betoverend boek, een reuzenkikker en een mysterieus labyrint. De film verscheen als een dubbel-disc uitgave. Op de tweede dvd veel materiaal over de totstandkoming van deze film. (Distributie: Paradiso Home Entertainment, kijkwijzer: 16 jaar, angst, grof taalgebruik, geweld. Consumentenadviesprijs: 24.99 euro)

Met dank aan Frank Jonker.

prijsvraag

Wil je kans maken op 1 van de 5 dvd's van *Mickey redt de Kersman* of van *Teigetje en Poeh – Het Super Speurneuzen Kerstmysterie?*
Beantwoord dan de volgende vraag:
Van welke berg moet Mickey de Kerstman redden?
Stuur je antwoord, samen met een leuke en originele kerstgroet, naar joopjes@hotmail.com, onderwerp "BSM 152" .
Over de uitslag wordt niet gecorrespondeerd. Insturen kan tot 20 december 2007.

Met dank aan The Walt Disney Company en
Anne Pronk Langewouters.

TIJD VOOR...

HET ABC VAN DE STRIP

door WIM T. retejAGER

EN DAN NU VOOR DE GEIN: DE "H" VAN HOLLAND!
EN WAAROM NIET DE "N" VAN NEDERLAND?
OMDAT WE DE "N" RESERVEREN VOOR DE "ABC VAN DE STRIP"= DE 'N' VAN NEERWAARTSE SPIRAAL VAN DE EUROPESE ALBUMVERKOOP"
DE NEDERLANDSE SCHOOL HERKENT MEN VAAK AAN Z'N GERAFFINEERDE, SOMS WAT MELIGE HUMOR.
"HET GEEFT NIET HOOR. DAT WAST ER ZO WEER AF"
OF: "ACH WAT IS NOU OOK EEN BEETJE POEP"
MAAR DUS NIET WAT JIJ ZEI
DAT ZIE IK NU
POEP
--- OF Z'N VERREGAANDE DOCUMENTATIEDRANG.
HMM... BIJ NADER INZIEN WEET IK NIET OF DAT WEL IETS VOOR DE GRAVIN IS, ZO'N BASEBALL-BAT.
ALS JE HEM NOU EENS GEWOON NEERSCHOOT?
JA, MAAR WACHT EENS EVEN!
KAPITEIN, EEN BEZOEKER VRAAGT OF HIJ EEN KIJKJE MAG NEMEN NAAR DE DUBBELSCHROEVIGE E.H.-606 XKJ 34 (SMIT)'S IN ONZE MACHINEKAMER.
TOCH NIET WEER DIE KUIJPERS HE?
NOU EN OF. HIJ ZEGT DAT IE VORIGE KEER NIET GENOEG FILM BIJ HAD EN DAARDOOR ALLEEN MAAR DE ENKELSCHROEVIGE E.H.-606 XKJ 34 (SMIT)'S HEEFT KUNNEN FOTOGRAFEREN.
STOM, HE?
EEN VLAAMS TAFEREELTJE:
GEFELICITEERD MET UW 95 JAAR CARRIÈRE, EN VEEL PLEZIER MET DEZE CADEAUBON TER WAARDE VAN 25 EURO.
HUISSCHILDER
ONDERTUSSEN, IN NEDERLAND:
GOH! EEN STRIP-TEKENAAR IN MIJN DORPIE!
DAT MOET GEVIERD WORDEN!
BURGEMEESTER
WAT DACHT JE VAN EEN EIGEN STRAATNAAM?
OF EEN FEEST-DAG?
IK WEET HET! EEN TIJDSCHRIFT! HOE HEET JOUW STRIP?
EH.... JOPIE EN JAPIE.
PERFECT! "JOJA MAGAZINE"! IK ZIE HET AL VOOR ME! AH! AH!
OF NEE! "JAJO"!
HA HA! JA, JOH!
ALS JE BEGRIJPT WAT IK BEDOEL, HAHAHA!
ZUCHT
TELKENS IK VERHUIS WEER HETZELFDE LIEDJE...
HOEWEL ZE NAMEN HEBBEN ALSOF ZE VAN EEN ANDERE PLANEET KOMEN, SPREKEN DE NEDERLANDERS EEN TAAL DIE NOG HET MEEST AANLEUNT BIJ SEMI-BESCHAAFD VLAAMS.
GETVER! RUIK JIJ DAT OOK?
ACH KRIJG NOU WAT! NEE, HE!
DUS IK ZEG TEGEN HOM: OPZOUTEN, TYFUSLIJER!
MIE-TERS!
HE, HIERO MET DIE PATAT!
MIJOR COSTELEYN
DIEK MAGENA
HUGO
ZO KOMT HET DAT EEN NEDERLANDER INGESCHAKELD KON WORDEN VOOR DE SCENARIO'S VAN EEN STRIPINSTITUUT "VAN BIJ ONS".
HIER EN DAAR WERD WEL GEVREESD VOOR HET VERLIES VAN HET VLAAMSE KARAKTER VAN DE STRIP IN KWESTIE...
--- MAAR DAT VALT GELUKKIG HARDSTIKKE MEE.
BIJ SINT-JORIS! KRIJG DE PLEURIS!
WAT HEB IK NOU AAN ME FIETS HANGEN?
LAMBIEK 2004

Ambrosius

Ambrosius 9: *Klamzweet,* tek: Gideon & scen: Gideon & Orion, sc 8,95, kleur, genre: griezologie. Prof Ambrosius, steeds op zoek naar een griezelig zaakje, kan in dit album zijn hart weer ophalen. Anders is het gesteld met zijn knechtje Hong Tong, een schrikhaas eerste klas, maar steeds belust op geld. En liefst heel veel.

Arcadia

Millennium: De Zingari: *De schreeuw van de stomme,* tek: René Follet & scen: Yvan Delporte, hc hc 18,95, luxe 105,00, zwart-wit, genre: avontuur/kortverhalen. Deze uitgave verschijnt in een oplage van 950 ex.. De luxe-uitgave bestaat uit 85 ex., genummerd van I t/m LXXXV, gebonden in linnen. Zij bevat een extra schetsboek met een prent van de cover in passe-partout. De gewone uitgave bestaat uit 800 ex. genummerd van 1 t/m 800, met hardcover. Daarnaast verschijnen nog 65 ex. buiten handel, genummerd van HC1 t/m HC 50 en genummerd van HC I t/m HC XV. Deze verhalen over een circusfamilie verschenen eerder midden jaren tachtig in het weekblad *Robbedoes.*

Atlas

Meer nieuwe avonturen van de kleine Nicolaas, scen : René Goscinny & tek : Sempé, hc 15,00, zwart-wit, genre : leesverhaal. Dit is geen strip, maar een verhaal aangevuld met tekeningen.

Bee Dee

De avonturen van Nicky Saxx 3: *Dwaalspoor,* tek: Minck Oosterveer & scen: Willem Ritstier, sc 9,95, kleur, genre: occult avontuur. Bevat twee verhalen 1/ Dwaalspoor (verhaal XVII) is voorgepubliceerd in dagblad *De Telegraaf* van 25/01/06 t/m 23/01/07, 2/ Leif (verhaal XVIII), *De Telegraaf* van 24/01/07 t/m 26/04/07.

De verborgen Grenslijn 1: *De purperen dageraad,* tek: Antonio Parras & scen: Erik Juszezak, sc 9,95, kleur, genre: historisch. In het Victoriaanse Engeland is Londen in de greep van een maniak, de Slager genoemd. Terzelfder tijd wordt John Colerigde uitgeroepen tot grootste jager aller tijden. De Slager, helemaal niet in zijn sas door de herrie omheen John, daagt deze laatste uit tot een duel.

Olga bestelt een escorteclown, tek & scen: Farida Laan, sc 9,95, zwart-wit, genre: humor. Olga, een niet echt sociale dame, beleeft de vreemdste dingen, waarin vooral pessimisme en depressie de boventoon voeren.

Trunk 1: *De onbekende soldaat,* tek: Minck Oosterveer & scen: Willem Ritstier, sc 9,95, kleur, genre: horror (zie bespreking).

Boemerang

Humor in beroepen 3: Restaurants:

Horror met klasse

Van het duo Willem Ritstier en Minck Oosterveer kregen we reeds eerder stijlvolle scenario's en prachtige tekeningen voorgeschoteld. Wie kent er niet hun stripreeksen Nicky Saxx en Zodiac, reeksen vol avontuur en mystiek. Pure ontspanning. Maar nu is er Trunk, hun nieuwste project. Voor wie houdt van gothic, geweld, vampirisme en waanzin, is dit een ware must. De hoofdfiguur is Trunk, een oudstrijder, die er tijdens één of andere oorlogsactie zijn linkerhand bij inschoot, en we geven het eerlijk toe, hij is ook niet direct moeders mooiste. Pech achtervolgt hem al sinds zijn geboorte. Toch heeft hij leren overleven in zijn wrede wereld. Hij heeft zich zelfs het weinig eerbare beroep van privédetective aangemeten. Eén van zijn opdrachten luidt: het opsporen van Bevan Glendup, die na een veldslag spoorloos verdween. Bevan is één van de velen die hun leven inzetten voor het vaderland. Deze opdracht voert Trunk naar de onderbuik van de samenleving. Zijn zoektocht voert hem langs oorlogsmisdadigers, junks, vampiers, zieke geesten, moordenaars en prostituees. Hels voor een normaal persoon, een akkefietje voor Trunks. Bijna onverschillig struint hij door het verhaal. Wie zijn pad kruist met kwade bedoelingen, leert de ware Trunks kennen : een goed geoliede, schizofrene niets uit de weg gaande vechtmachine. Een vechtmachine die zich niet bekommert om liefdadigheid, maar met harde hand, of met het wapen dat op dat moment ter zijner beschikking staat, de onverlaten die hem bedreigen koelbloedig het hoekje omhelpt. Toch huist er ergens nog een vonkje menselijkheid in Trunks brein. Eens zijn doel bereikt, en Bevan Glendup opgespoord, blijkt dat hij de harde waarheid aan Bevans ouders niet onder woorden kan brengen. Met Trunk voegen Willem Ritstier en Minck Oosterveer een nieuwe mijlpaal toe aan de horrorstrip. Weinigen die het hun zullen verbeteren. Wij willen meer van dit !!!! WILLEM

Trunk 1: De onbekende soldaat
Willem Ritstier & Minck Oosterveer
Uitgeverij Bee Dee, sc 9,95

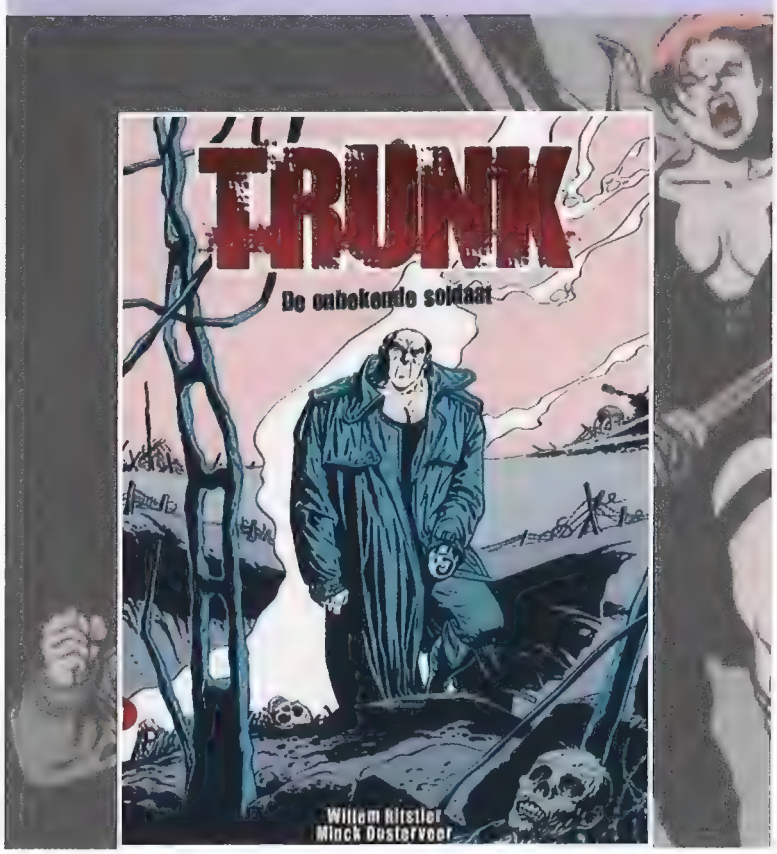

Keukens en koks, tek & scen: Gürsel, sc 4,95, kleur, genre: humor. In dit album een aantal restaurants en klanten die men liefst niet bij zijn vrienden aanbeveelt. Betreden op eigen risico!

Rooie Oortjes 34, tek & scen: Gürsel, sc 5,95, kleur, genre: erotische humor. Al opgemerkt dat erotiek één euro duurder is dan uit eten gaan...

Bonte

Een avontuur van Pits en Kaliber: *De zoete diamanten,* tek & scen: Bob Mau, sc 10,00, zwart-wit, genre: humor/avontuur. Herdruk van dit verhaal uit 1967

Kari Lente: *De grote juwelenroof,* tek & scen: Bob Mau, sc 10,00, zwart-wit, genre: humor/avontuur. Dit is verhaal 46. Verscheen ooit in bundeling bij uitgeverij Born in 1976.

Boumaar

Rechter Tie 1: *De gouden munten/De dode bruid/De antieke dolk/Het levende lijk*

Rechter Tie 2: *Het geheim van het landhuis/Het spook van de tempel*

Rechter Tie 3: *De moord op de Lotusvijver/De moord in het fort/Het geheim van de wierookklok*

Rechter Tie 4: *Het andere zwaard/Het gestolen parelsnoer/Het raadsel van de ring*

Rechter Tie 5: *De vossenmoorden/De twee bedelaars/De moord in het moeras*

Rechter Tie 6: *Het boeddhistische beeld/Het lijk zonder hoofd*

Rechter Tie 7: *Moord in de vergrendelde kamer/Het lijk onder de klok,*

Bovenstaande verhalen zijn herdrukken, telkens tek: Frits Kloezeman & scen: Robert van Gulik, sc 9,95, zwart-wit, genre: detective. Rechter Tie 1 met ballontekst. Verhalen 2 t/m 7 zijn verhalen met prenten met daaronder tekstblokken. Deel 1 bevat een inleiding van 9 pagina's over Robert van Gulik, diplomaat, schrijver en geleerde.

Bovenstaande verhalen verschenen eveneens in hardcover, met zwarte linnen rug, opgeborgen in een cassette. Oplage 281 ex., prijs 145 euro, niet in de handel verkrijgbaar (zie bespreking).

Bries

Flo 6: *De dagelijkse strijd,* sc 5,00, zwart-wit, genre: humor. Dit boekje bevat een selectie uit de dagboekstrips die van februari t/m mei 2006 op doyouknowflo.nl werden voorgepubliceerd.

Jaar van de olifant 3: *Ademnood,* tek & scen: Willy Linthout, met medewerking van Theo Linthout, sc 5,00, zwart-wit, genre: hedendaags.

Jaar van de olifant 4: *Verstoord contact,* tek & scen: Willy Linthout, met medewerking van Theo Linthout, sc 5,00, zwart-wit, genre: hedendaags.

Uier 3, tek & scen: Ckoe, sc 5,00, kleur & zwart-wit, genre: humor. Een uier afgescheiden van zijn koe trekt de wijde wereld in. Maar of dit zo'n goed idee is?

Yume 2: *De stilte,* tek & scen: Philip Paquet, sc 15,00, zwart-wit met steunkleur, genre: graphic novell.

Casterman

Boro verslaggever-fotograaf 2: *De dame uit Berlijn,* tek: Marc Veber & scen: Dan Franck & Vautrin, sc 5,75, kleur, genre: thriller. Parijs 1932. Na zijn avontuur in Munchen keert Boro terug naar Parijs. Ondertussen wordt zijn nicht in Munchen lastiggevallen door kerels van de nazipartij. Zij willen absoluut de foto van Hitler in handen krijgen die Boro maakte tijdens zijn bezoek aan Munchen.

De Killer 6: *Modus Vivendi,* tek: Luc Jacomon & scen: Matz, hc 9,81, kleur, genre: georganiseerde misdaad. Na vier jaar gaat de Killer weer aan de slag. Hij blijkt nog steeds een kei in zijn beroep. Toch trapt hij met open ogen in de voor hem gespannen valstrik.

De magische berg, tek & scen: Jirô Taniguchi, hc 13,75, kleur, genre: manga. Met als extra in het album vijf pagina's interview met de auteur. Tijdens een bezoek aan het folkloremuseum komt Ken-ichi telepathisch in contact met een sprekende salamander. De salamander wil een overeenkomst sluiten met de jongen : "Help je mij, dan vervul ik eender welke wens" (zie bespreking).

Heldorado 2: *Esperar la muerte,* tek: Ignacio Noé & scen: Jean david Morvan & Miroslav Dragan, sc 5,75, kleur, genre: historisch avontuur. Bij de verovering van een eiland, door de Spanjaarden, blijken de bewoners de dragers van een besmettelijke ziekte. De Spanjaarden deinzen er niet voor terug om de inlanders op een verschrikkelijke manier uit te roeien.

Lois 3: *De zwarte code,* tek: Olivier Pâques

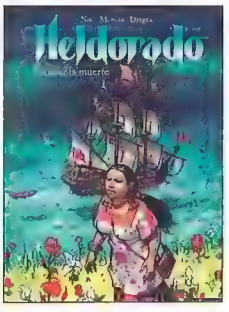

Een Chinese detective

Robert van Gulik, geboren op 9 augustus 1910 in Zutphen, verkreeg grote bekendheid als sinoloog (China-deskundige), diplomaat en schrijver. Hij bracht een deel van zijn jeugd in Nederlands-Indië door waar hij werd gefascineerd door de Chinese schrifttekens op de uithangborden van de Chinese winkels. Zo ontstond ook zijn belangstelling voor de Chinese cultuur. Hij studeerde sinologie in Leiden en Utrecht waar hij op 25-jarige leeftijd de graad van doctor in de Letteren en Wijsbegeerte cum laude behaalde. Hij trad in de diplomatieke dienst en bekleedde gedurende zijn loopbaan vele posten in het Verre Oosten. Zo werd hij bijvoorbeeld in de periode van 1935 tot 1942 bij de Nederlandse ambassade in Japan, van 1951 tot 1953 kreeg hij een aanstelling bij de Nederlandse ambassade in New Delhi (India) en van 1956-1959 werd hij bevorderd tot gevolmachtigd minister voor het Midden-Oosten en verhuist hij samen met zijn gezin naar Beiroet. De politieke situatie is daar niet stabiel en hij stuurt zijn gezin dan ook terug naar Den Haag. Zijn laatste levensjaren was hij Nederlands ambassadeur in Tokio. Wereldfaam verwierf hij met zijn Rechter Tie-detectiveromans waarvan de eerste in 1958 verscheen. Hij overleed op 57-jarige leeftijd in 1967 in Den Haag. Robert van Gulik baseerde zijn Rechter Tie-romans op een historische magistraat die in de Tang-dynastie van het oude China leefde (630–700 na Chr.). Als magistraat was hij niet alleen rechter, maar tegelijkertijd ook stadsbestuurder en hoofd van de politie. In deze positie loste hij als meester-detective, bijgestaan door vier trouwe assistenten, een aantal ingewikkelde moordzaken op scherpzinnige wijze op. Robert van Gulik zette Rechter Tie neer als een Chinese Sherlock Holmes of Maigret. De Rechter Tie-romans zijn in 24 talen vertaald waarvan over de hele wereld enkele miljoenen exemplaren zijn verkocht. De romans werden vanaf 1964 tot 19 krantenstrips verwerkt, eerst als ballonstrips, daarna met teksten van Robert van Gulik onder de tekeningen van Frits Kloezeman. Die verschenen al in de jaren '70 en '80 in album. Uitgeverij Boumaar heeft nu de complete serie opnieuw uitgegeven in 7 delen. Het is een verzorgde uitgave geworden, met in deel 1 liefst 9 pagina's achtergrondinformatie over van Gulik. JOOP

Rechter Tie 1 t/m 7
Frits Kloezeman & Robert van Gulik
Uitgeverij Boumaar, sc 9,95 per stuk, in cassette 7 delen samen 145,00.

Dromen zijn niet altijd bedrog

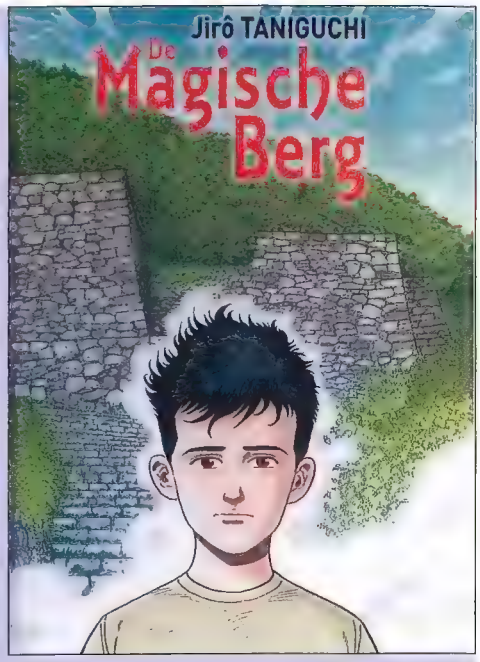

Met de strip *De magische berg* maken we voor het eerst kennis met een Nederlandse vertaling van het werk van Jirô Taniguchi. Eerdere albums van zijn hand verschenen enkel in Franse vertaling. Echt zonde dat er niet eerder een vertaling kwam van zijn werk. Japanner Jirô Taniguchi is immers één der weinige mangatekenaars die een westers publiek perfect kan bespelen. Zijn strips zijn compleet anders opgebouwd dan de meeste stereotiepe manga's. Bij hem gaat het over eerbied voor het leven, wat tot uitdrukking komt in de zachtheid van zijn verhalen. Er is meestal een ondertoon van droefheid aanwezig naar iets dat voorgoed tot het verleden behoort. Het verhaal speelt zich af in Tottori, gebaseerd op het geboortedorp van Jirô. Het dorp wordt beheerst door een hoge berg, ondergraven door een netwerk van gangen. De berg is het geliefkoosde speelterrein van hoofdfiguur Ken en zijn vrienden. Ken en zijn zus zijn ondergebracht bij zijn grootouders, zijn moeder is zwaar ziek en wordt opgenomen in het hospitaal. Zijn vader overleed jaren terug. Toch is niet alles kommer en kwel in dit album. Moeders ziekte sluimert wel op de achtergrond, bepaalt zelfs een deel van het verhaal, maar is niet de rode draad door het geheel. Meermaals treffen we Jirô en compagnie aan bij de berg. Zij wagen zich ternauwernood in de ondergrondse gangen. Ze zijn bang om betrapt te worden door de oude heks, die volgens de volksmond in de berg huist. Op een dag gaat Ken schuilen voor de regen en komt hij terecht in het plaatselijke folkloremuseum, waar hij kennis maakt met een sprekende salamander. Die smeekt Ken om hem te helpen ontsnappen naar de berg. In ruil mag Ken een wens doen. Klinkt als een sprookje? Maar dan wel een mooi uitgekiend en schitterend in beeld gebracht sprookje. We kijken alvast uit naar verdere vertalingen van het werk van Jirô Taniguchi. WILLEM

De magische berg
Jirô Taniguchi
Uitgeverij Casterman, hc 13,75

FOKKE & SUKKE
GAAN NU ÉCHT AAN DE SLAG
OF...
ZULLEN WE NOG EEN BIERTJE PAKKEN?
de leukste studentencartoons
REID, GELEIJNSE & VAN TOL

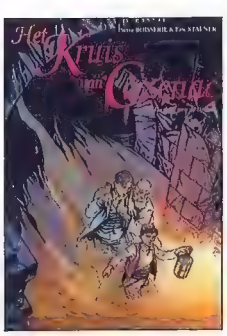

& scen: P. Weber naar J. Martin, sc 5,75, kleur, genre: maritiem avontuur. Lois trekt op avontuur om Joseph, de zoon van zijn Indiaanse vriend, te bevrijden. Tijdens deze tocht komt hij in aanraking met de slavenhandel, waarbij duizenden mensen ontheemd worden. Het album geeft een beeld hoe de Fransen en Engelsen strijd voeren om deze handel in handen te krijgen.

Pol 25: *Pol en het luchtschip,* tek & scen: C. & V. Hansen, sc 4,25, kleur, genre: jonge lezertjes.

Zwarte trilogie3: *Een buik vol angst,* tek: Youssef Daoudi & scen: Philippe Bonifay naar de roman van Léo Malet, hc 9,81, kleur, genre: misdaad. Paulot probeert mensen op te lichten. Zijn zaken zijn niet echt winstgevend te noemen. Als hij Jeanne ontmoet, een blonde schone, lijkt zijn geluk te keren. Maar al snel wordt zijn voorheen rustige leventje een ware hel.

Catullus

Fokke en Sukke: *Gaan nu echt aan de slag,* tek & scen: Reid Geleijnse & Van Tol, sc 3,95, zwart-wit, genre: humor. Dit album bevat cartoons die in 2007 verschenen in diverse kranten en tijdschriften.

Timo 1: *Gefeliciflapstaart!,* tek & scen: Alex Turk, sc 7,50, kleur, genre: gagstrip. Timo verschijnt wekelijks in *Kidsweek Junior.*

Dargaud

Het kruis van Cazenac 8: *De dood van de tijger,* tek: Eric Stalner & scen: Eric Stalner & Pierre Boisserie, sc 7,50, kleur, genre: historisch. 1917, Engeland en Frankrijk geloven in hun overwinning op Duitsland en azen op de kolonies van hun vijand, om deze onderling te verdelen. Vooral de olie in de ondergrond is een twistpunt tussen de toekomstige overwinnaars.

Meneer Das & Mevrouw Vos 2: *Kattenkwaad,* tek: Eve Tharlet & scen: Brigitte Luciani, hc 13,00, kleur, genre: jeugdstrip. Mevrouw Vos en Meneer Das wonen samen. Alles gaat uitstekend tot Meneer Vos opduikt. Hun rustige leventje staat al snel op zijn kop.

Dupuis

De duivels van Alexia 4: *Het Salem-syndroom,* tek: Ers & scen: Dugomier, sc 5,25, kleur, genre: occult. Einde van de eerste cyclus. Met als extra! Het 16 pagina's tellende C.R.P.S.-dossier (Centrum voor Research naar Paranormaliteit en Satanisme) In het mythische land Yorthopia gaat Alexia verder naar zichzelf op zoek, om zo de duivels in zich te kunnen bedwingen.

Impressie(s) Dupuis: Geheimen: *De Schimmenwals 2/2,* tek: Rubén Pellejero & scen: Florent Germaine & frank Giroud, sc 7,50, kleur, genre: drama. Tristan, een gehandicapte jonge schilder, voelt zich een mislukkeling. Zijn leven is een puinhoop. Zijn ouders zijn vermoord, Mathilde wijst hem af, en dan is er nog het raadsel van zijn afkomst.

Impressie(s) Dupuis: Nefesis 2: *Nemenes, de gedoemde koning van Aboecinti,* tek: Silvio Camboni & scen: Denis-Pierre Filippi, hc 13,00, kleur, genre: fantasy.Margot is een jonge studente die 's nachts in de huid van de god Nefesis kruipt. Zij is één der weinigen die de afwijkenden kan verlossen van het kwade.

Impressie(s) Dupuis: Geheimen: *Samsara 1/2 ,* tek: Michel Faure & scen: Frank Giraud, hc 14,00, kleur, genre: familiekroniek (zie bespreking).

Kleine Robbe 13: *Droom zacht!,* tek: Janry & scen: Tome, sc 5,25, kleur, genre: humor.

Spotlight Dupuis: High Security 1:2: *Cyclus 1: De bewakers van de tempel,* tek: Gihef & scen: Calléde, sc 5,25, kleur, genre: thriller.

Spotlight Dupuis: High Security 2:2: *Cyclus 1: De bewakers van de tempel,* tek: Gihef & scen: Calléde, sc 5,25, kleur, genre: thriller.

Aleks Wodja is de nieuwe cipier in de gevangenis van Templeton Bay (Oregon USA). Hij heeft geen ervaring en krijgt het al snel aan de stok met zijn collega Skinner. Als er een moord begaan wordt in de gevangenis en zijn gasgranaat gevonden wordt bij het slachtoffer, wordt Aleks al snel de hoofdverdachte.

Ukje Dupuis: Stoppeltje 2: *Het misthuis,* tek: Pierre Bailey & scen: Céline Fraipont, hc 9,50, kleur, genre: woordloze jeugdstrip 3+. Wanneer Stoppeltje naar school loopt, verdwaalt hij in de mist. Tot overmaat van ramp belandt hij in een spookhuis. Hoe zal Stoppeltje zich hieruit redden?

Violine 5: *Het griezelhuis,* tek: Krings & scen: Tronchet, sc 5,25, kleur, genre: humor/avontuur. Violine en haar vader keren terug naar huis, maar ook terug naar verschrikkelijke kinderjuf Marushka. Maar of die zonder slag of stoot haar plaatsje zal afstaan?

Franka

Franka 7: *De tanden van de draak,* tek & scen: Henk Kuijpers, sc 7,50, hc 14,95, luxe 39,95,(oplage 2000 ex, +48 pagina's schet-

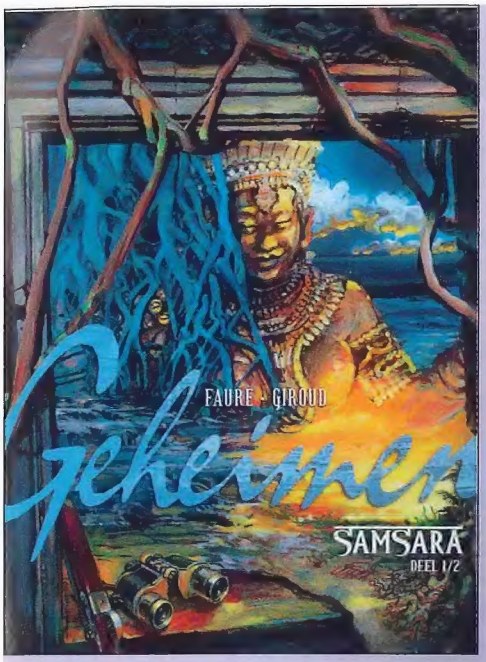

Gelezen De lokroep van het Oosten

Manchester 1885. In een school in een arme buurt laat Elizabeth Griffith haar leerlingen wegdromen boven de kaart van India. Helaas is haar droomland in de familie taboe. Wanneer plots ook de inhalige huisbaas Larry Denn haar de huur dreigt op te zeggen, moet Elisabeth alles op alles zetten om de school van de ondergang te redden. Met vrienden gaat ze de straat op, om bij de high society geld los te weken. Als dit praktisch niets oplevert en alleen de dandy Oswald Britton haar gouden bergen belooft, maar haar enkel en alleen het hof wil maken, dan vallen haar dromen uiteen. Een confrontatie tussen de knokploeg van Larry Denn en Elizabeths vrienden kan niet uitblijven en een verloren veldslag volgt. Gedesillusioneerd blijft Elizabeth achter. Alleen het schrijven van brieven naar haar jongere zus, die met een rijke man naar India is vertrokken, houdt haar op de been. Voor haar vader is dit land echter één groot taboe, omdat hij in het verleden daar een groot drama heeft meegemaakt, dat absoluut geheim moet blijven. Na de dood van haar vader krijgt Elisabeth een manuscript in handen, dat haar vertelt over een enorme schat, die in de ruïnes van Khandapur verborgen is, en waar haar vader in een ver verleden op zoek naar was gegaan. Wat volgt is een meeslepend en avontuurlijk verhaal waar Indiana Jones jaloers op zou zijn. Samsara van Giroud is andermaal een prachtige strip geworden in de collectie *Geheimen*, waarbij ik soms het gevoel kreeg in een verhaal van Dickens te zitten. Ook Michel Faure laat zich deze keer van zijn beste kant zien, want zijn geschilderde pagina's zijn werkelijk een traktatie voor het oog. Hopelijk gaan beide heren in deel twee – tevens het slot – zo verder, zodat we van een meesterwerk kunnen spreken. Ik kijk er al reikhalzend naar uit. WALLIE

Geheimen: Samsara 1
Faure & Giroud
Uitgeverij Dupuis, hc 14,00.

sen), collectors edition 75,00 (oplage 475 sets), kleur, genre: avontuur. Volledig herziene herdruk met nieuwe cover.

Franka 7: *De ondergang van de Donderdraak,* tek & scen: Henk Kuijpers, sc 7,50, hc 14,95, luxe 39,95,(oplage 2000 ex, +48 pagina's schetsen) collectors edition 75,00 (oplage 475 sets),kleur, genre: avontuur. Volledig herziene herdruk met nieuwe cover.

Glénat

Dragonball 80: *Boo splitst zich,* tek & scen: Akira Toriyama, sc 2,95, zwart-wit, genre: manga.

Grafica: Reiziger: *Toekomst 2,* tek: Eric Stalner & scen Eric Staner & Pierre Boisserie, hc 13,50, kleur, genre: sciencefiction.

Grafica: Tanatos 1: *Het bloedige jaar,* tek: Jean-Yves Delitte & Didier Convard, hc 13,50, kleur, genre: misdaad. Parijs 1913, aan de vooravond van WOII, duikt plots Tanatos op. Hij wil de naderende dreiging gebruiken om de rijkste man ter wereld te worden.

Kana

Big Kana: Monster 3: *Na het welkomstfeest,* tek & scen: Naoki Urasawa, sc met stofomslag 7,50, zwart-wit, genre: manga. Om Johann (Monster) in de val te lokken doet Tenma beroep op de vermaarde psycholoog Dr. Gillen. Deze psy echter, gelooft niet in de onschuld van Tenma en probeert deze in de val te lokken.

Dark Kana: Death Note 4: *Liefde,* tek & scen: Tsugumi Ohba & Takeshi Obata, sc met stofomslag 5,95, zwart-wit, genre: manga. Er is een tweede Kira in het spel. L vraagt hierom aan Light om het rechercheteam te helpen. Light gaat in op het voorstel. Wanneer hij Misa ontmoet, wil hij haar via de death note opruimen. Er is één probleem: als hij haar doodt, vindt Light eveneens de dood.

Nana 3, tek & scen: Ai Yazawa, sc met stofomslag 5,95, zwart-wit, genre: manga. De twee Nana's wonen samen, maar leiden ieder hun eigen leven. Nana Osaki leeft weer helemaal voor de muziek. Nan Komatsu vergaat het slechter, haar werkgever sluit de winkel waar zij werkt.

Khani

Jerome K. Jerome Bloks: *Verkeerd verbonden,* tek & scen: Alain Dodier, hc groot formaat 125,00, zwart-wit, genre: detective. Oplage 125 genummerde en gesigneerde ex.. Met ex-libris. Met als extra schetsen, tekeningen, enz.

Kippenvel (stripindex.nl)

Nicky Saxx Magazine 2, diverse tekenaars & scenaristen, sc 10,00. Zwart-wit, genre: stripmagazine. Een magazine waarin aankomende tekenaars, maar ook gevestigde waarden publicatiekansen krijgen.

Le Lombard

Thorgal 30: *Ik, Jolan,* tek: G. rosinski & scen: Y. Sente, sc 5,25, hc 11,50, kleur, genre: fantasy. Sc met wikkel. Met volgende tekst *De Inwijding, eerste stap in een uitzonderlijk leven.* Hc zonder wikkel.

Yakari 33: *Het moeras van de angst,* tek: Derib & scen: Job, sc 5,25, kleur, genre: jeugdstrip/avontuur. Yakari is door de jaren heen, nog steeds één der betere kinderstrips.

Libripress

Playhouse Comix 83, diverse tekenaars & scenaristen, sc 4,50, kleur & zwart-wit, genre : erotiek.

Mekanik

Home Sweet Home, diverse tekenaars & scenaristen, sc 4,95, kleur & zwart-wit, genre: small press. Bevat een bundeling van werk van jonge tekenaars die deelnamen aan de jong talent tekenwedstrijd *'What's Your Excuse!?* editie 2006.

Mezzanine

Jommekes grote spelletjesboek met 3 volledige verhalen, tek & scen: studio Jef Nijs, sc 5,95, kleur, genre: humor/avontuur. Met 2 avonturen van Jommeke *De luchtmobiel* en *Het @-virus.* Een verhaal van Langteen en Schommelbuik *Leve Kabouterland.* Gags van Plunk en superveel spelletjes.

Nijgh & Van Ditmar

Op tour door Spanje en andere verhalen, tek & scen: Barbara Stok, sc 12,50, zwart-wit, genre: semi-autobiografisch.

Oog & Blik

Gus 1: *Nathalie,* tek & scen: Christhophe Blain, hc 17,50, kleur, genre: western. Gus en zijn vrienden zijn bankovervallers. Maar wat blijkt. Banken overvallen is heel wat moeilijker dan dames verleiden. Het blijft meer bij sterke verhalen dan bij daden.

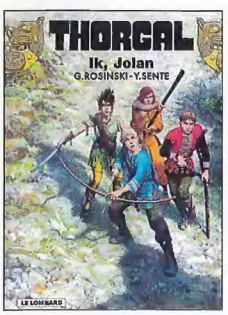

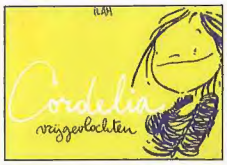

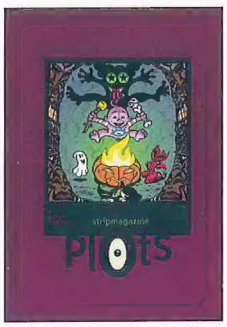

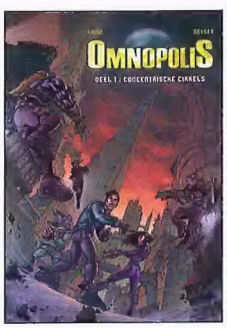

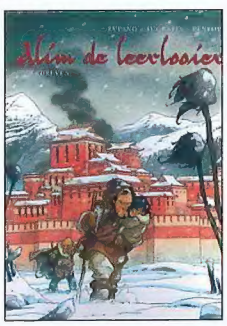

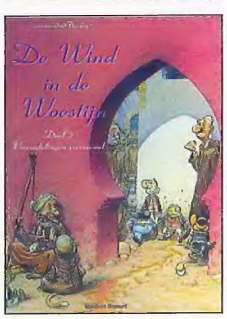

Jaap Jansen: *Ongewoon soldaat,* tek & scen: Teun Berserik, hc oblong 19,95, genre: WOII. Is geen strip, maar een ooggetuigenverslag van de slag om Arnhem. Is een tekstverhaal aangevuld met tekeningen.

Oogachtend

Cordelia 8: *Vrijgevlochten,* tek & scen: Ilah, sc 9,00, kleur & zwart-wit, genre: maatschappijhumor. Cordelia is een vrijgevochten vrouw. Maar af en toe vindt ze de wereld echt knudde.

Er was geenszins, tek: Kim & scen: Stijn Meuris, Steve Michiels, Jan De Smet, Kamagurka, Renske de Greef, Hugo Matthysen, Vitalski, Chris Van Camp, Christophe Vekeman, Herman Brusselmans, Urbanus, Bernard Dewulf, Ilah, Bart Schoofs, Patrick de Witte en Kees van Kooten, hc 29,90, kleur, genre: sprookjesboek. Dit is geen strip, maar een sprookjesboek samengesteld door een reeks bekenden (zie boven) aangevuld met illustraties van Kim.

Esther Verkest 5: *Even geduld A.U.B.,* tek & scen: Kim, sc 9,50, kleur, genre: gagstrip. Deze stroken verschenen tussen juni 2006 en juli 2007 in P-Magazine en in Myx Magazine.

PeAr Productions

Met een schetsboek door Zuidoost Azië: *Vietnam, Cambodja, Myanmar en Laos in tekeningen,* samenstelling: Paul Reichenbach, teksten, schetsen, tekeningen en schilderijen Paul Geerts en foto's Paul Geerts & Freddy Vangansbeke, hc 14,90, kleur & zwart-wit, genre: reisverslag. Dit boek is geen strip, het bevat een uitgebreid overzicht van tekeningen die Paul Geerts ontwierp tijdens zijn reizen in bovenstaande landen.

Plots

Stripmagazine Plots nr 3, oktober 2007, diverse tekenaars & scenaristen, sc 5,00, kleur & zwart-wit, genre: aankomend talent. Hopelijk blijft Plots in de toekomst dit stijlvolle, goed uitgekiende en verrassend stripmagazine op dezelfde manier verder uitbouwen.

Poncha

De avonturen van Tom Boonen 1: *Het autovirus,* tek: Patrick van Oppen & scen: Ivan Claeys, sc 4,95, kleur, genre: humor/avontuur (zie bespreking).

Rijperman

De avonturen van Kapitein Rob 35: *De onberaden weddenschap,* tek & scen: Pieter Kuhn, sc 6,95, zwart-wit, genre: avontuur.

De avonturen van Kapitein Rob 36: *Het wrak van de Tramontana,* tek & scen: Pieter Kuhn, sc 6,95, zwart-wit, genre: avontuur.

Saga uitgaven

Omnopolis 1: *Concentrische cirkels,* tek: Geyser & scen: Lainé, sc 7,99, kleur, genre: sciencefiction. Charlie Chevrolet is een uiterst briljant student. Buiten medeweten van zijn mentor, professor Lamquet, ontwikkelt hij een revolutionaire motor met kwantum-aandrijving. Dat is niet direct naar de zin van een paar malafide personen uit het kartel.

Sanoma Uitgevers

Jan, Jans en de kinderen, tek & scen: Studio Jan Kruis, sc 4,95, kleur, genre: familiestrip. Welkom bij een doorsnee Nederlands gezinnetje.

Sherpa

Arman & Ilva: *De gifnaaldmoorden,* tek: Thé Tjong Khing & scen: Lo Hartog van Banda, hc 24,95, zwart-wit, genre: sciencefiction. *De gifnaaldmoorden* is het zesde verhaal uit de reeks Arman & Ilva en verscheen van juli tot oktober 1971 in diverse Nederlandse kranten. Met als extra een interview met Lo Hartog van Banda, aangevuld met schetsen en tekeningen.

Arman & Ilva: *Ea,* tek: Thé Tjong Khing & scen: Lo Hartog van Banda, hc 24,95, zwart-wit, genre: sciencefiction. *Ea* is het zevende verhaal uit de reeks Arman & Ilva en verscheen van maart tot juli 1971 in diverse Nederlandse kranten. Met als extra een interview met Thé Tjong Khing, aangevuld met schetsen en tekeningen.

Silvester

Alim de leerlooier 2: *Verdreven,* tek: Virginie Augustin & scen: Wilfrid Lupano, hc 14,95, kleur, genre: fantasy. Alim vlucht samen met zijn familie naar de bergen. Door de bergbewoners wordt hij goed ontvangen. Alim denkt dat hij veilig is. Maar zijn achtervolgers willen de lasteraar van hun profeet op het schavot.

Baudelaire, tek: Daniel Casanave & scen: Noël Tuot, hc oblong 24,95, kleur, genre: literair. Baudelaire was één der grootste dichters ter wereld. Maar wanneer hij hoort dat Victor Hugo is overleden wil hij niet naar de begrafenis. Het begin van een bevreemdende zwerftocht. Met als extra 10 pagina's schetsen en tekeningen.

Cosa Nostra: Het ware verhaal : Eerste tijdvak. Primum vivere 4: *De weddenschap,* tek: Erwan Le Saëc & scen: David Chauvel, hc 14,95, kleur, genre: georganiseerde misdaad. De jonge straatschoffies zijn uitgegroeid tot de groten in de misdaad. Hun namen Luciani, Costello, Bugsy Siegel, Torrio en Meyer Lansky

De ongelofelijke avonturen van Kobijn: *Tikkie,* tek & scen: Lewis Trondheim, hc 12,50, kleur, genre: humor.

De ongelofelijke avonturen van Kobijn: *Water,* tek & scen: Lewis Trondheim, hc 12,50, kleur, genre: humor.

Gouden eeuw 1: *Alphonse,* tek & scen: Simon Andriveau, hc 14,95, kleur, genre: historisch. Alphonse, een eenvoudige dagloner, uit de Franse gouden eeuw, levert een bestelling af bij ridder De Beaumont. Net op het ogenblik dat de ridder en zijn familie wordt uitgemoord. Alphonse weet de jongste telg te redden uit de handen van de moordenaars. Meteen het einde van Alphonse' rustige leventje.

Het eiland Bourbon 1730, tek: Lewis Trondheim & scen: Lewis Trondheim & Apollo, hc 19,95, zwart-wit, genre: piraterij.

Scribbly 7: *Meer wafels, minder misdaad,* tek & scen: Jean-Paul Arends, sc 9,99, zwart-wit, genre: humor. Hoe overleef ik de psychiatrische instelling? Lees Scribbly, en verneem het antwoord.

Sombrero

Manara Collectie 12: *Candid Camera,* tek & scen: Milo Manara, sc 7,95, zwart-wit, genre: erotiek.

Manara Collectie 13: *Fataal rendez-vous,* tek & scen: Milo Manara, sc 7,95, zwart-wit, genre: erotiek.

Zwarte Reeks 149: *Hilda ontvlucht,* tek & scen: Kovacq, sc 7,95, zwart-wit, genre: erotiek.

Standaard Uitgeverij

De Kriegels 4: *American Home Video,* tek: Steven Dhondt & scen, lay-out & lettering: Ivan Adriaenssens naar Marc De Bel, sc 4,50, kleur, genre: avontuur. Wanneer de Kriegels een videotape in handen krijgen met daarop de Amerikaanse president, die net op bezoek is in ons land, dan staat er niets meer in de weg voor het smeden van snode plannetjes.

De wind in de woestijn 2: *Vreemdelingen vervreemd,* tek & scen: Michel Plessix naar de personages van Kenneth Grahame, hc 12,50, kleur, genre: exotisch avontuur.

F.C. De Kampioenen: *10 jaar Kampioenenstrips,* tek & scen: Hec Leemans, sc 7,95, kleur, genre: tv-favorieten. Verpakt in plastiek zak met als opdruk: Met fotokaarten, coole stickers en een nieuw stripverhaal (De ruzie & kortverhaal: Blutsen en builen). Aangevuld met spelletjes, puzzels en grappenrubriek.

Hagar de verschrikkelijke 32, tek & scen: Chris Browne, sc 7,95, zwart-wit, genre: humor.

Klein Suske en Wiske: *Winterboek,* tek: Jeff Broeckx & scen: Dirk Nielandt & Kris De Saeger, sc 4,95, kleur, genre: lees- en speelboek. Bevat buiten de grappen van Klein Suske en Wiske, kleurplaten, spelletjes, leesverhaaltjes en recepten.

Sam 7: *Naar Pruttelaar,* tek: Jan Bosschaert & scen: Marc Legendre, sc 4,99, kleur, genre: avontuur. Herdruk met aangepaste cover, zoals het achtste album oorspronkelijk verscheen.

Sam 8: *Hazera,* tek: Jan Bosschaert & scen: Marc Legendre, sc 4,99, kleur, genre: avontuur. Herdruk.

Suske en Wiske 297: *De joviale Gille,* tek: Luc Morjaeu & scen: Peter Van Gucht, sc 4,50, kleur, genre: humor/avontuur. Tijdens het opruimen van de zolder ontdekt Lambik de outfit van een Gilles van Binche. Op naar Binche dus waar net de bekende stoet uitgaat. Al snel belanden onze vrienden in de greep van het avontuur.

Suske en Wiske 297: *De joviale Gille,* tek: Luc Morjaeu & scen: Peter Van Gucht, luxe39,95, kleur, genre: humor/avontuur. Met genummerde en gesigneerde zeefdruk, met als extra 4 pagina's met schetsen. Oplage 500 ex.. Album met wikkel en verpakt in krimpfolie.

Standaard Uitgeverij i.s.m Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Suske en Wiske: *Het kregelige Ketje,* tek & scen: Studio Vandersteen, hc luxe 65,00, zwart-wit, genre: humor/avontuur. Album op groot formaat, met ex-libris. Het album verscheen t.g.v Het Stripfestival van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dat doorging op 13 & 14 oktober 2007.Oplage 500 genummerde en gesigneerde ex. Verder verschenen eveneens 20 auteursex. geletterd van A t/m T.

Stichting Rotown Magic

Zone 5300, 14de jaargang, nummer 3, najaar 2007, diverse tekenaars & scenaristen, sc 5,75, kleur & zwart-wit, genre: strips & informatief.

Stichting Uitgeverij Stripstift

Stripschrift 387, jaargang 39, nummer 6, oktober 2007, sc 6,70, kleur, genre: informatief. Bevat info over Toon van Driel, Bokito's in de strip, Philippe Franq, Aloys Oosterwijk, Dick Bos op het toneel, Bertus, aangevuld met recensies en actualiteit.

Stripschrift Nederlandse Stripparels: Appie Happie: *Gevaarlijk spel zonder grenzen,* tek & scen: Dik Bruynesteyn, sc oblong 9,95, zwart-wit, genre: voetbal. Bevat twee verhalen. 1/*De doorgezaagde promotiekans,* omvat 43 afleveringen en werd van 12 mei t/m 2 juli 1971 gepubliceerd in *Het Parool,* 2/*Gevaarlijk spel,* omvat 20 afleveringen en werd van 3 juli t/m 26 juli 1971 gepubliceerd in *Het Parool.* Beide verhalen zijn afkomstig uit de eerste serie Appie Happie-strips.

Stripschrift Nederlandse Stripparels: Hermanus 1: *Onzinnige avonturen,* tek & scen: Herman van Veen & Crazie Dutch Men, sc oblong 9,95, zwart-wit, genre: woordloos. Dit album bevat een door de auteurs geselecteerd aantal afleveringen die tussen 7/04/03 en 31/08/05 in kleur werden gepubliceerd in *Utrechts Nieuwsblad, Amerfoortse Courant, Dagblad Rivierenland* en *Veluws dagblad.*

Stripschrift Nederlandse Stripparels: *'t Blijft Tobbe,* tek & scen: Dick Matena, sc oblong 9,95, zwart-wit, genre: gagstrip. *'t Blijft Tobbe* omvat alle 50 afleveringen die eind 2000 werden gebundeld als nieuwjaarswens van Hans Matla en Dick Matena.

Stichting Zet-El

Zozolala 156, gratis tweemaandelijks onafhankelijk stripinformatieblad, oktober/november 2007, sc gratis, zwart-wit, genre: informatief. Info over Gilgamesj, de breekbare god, Brian Selznick eert filmpioniers, Storm, aangevuld met recensies en actualiteit.

Stripantiquariaat Lambiek

Amsterdam 24 Hour Comics Day 2006, diverse tekenaars & scenaristen, sc 24,00, zwart-wit, genre: kortverhalen. Bevat een bundeling van verhalen die getekend werden tijdens de 24 Hour Comic Day, die doorging op 07/10/06 in Stripantiquariaat Lambiek te Amsterdam.

't Mannekesblad

Minerva Serie: De avonturen van Rud Hart: *Voor 'Chuck',* tek & scen: Gilbert Declerq, sc 9,95, luxe 19,95, zwart-wit, genre: kortverhalen en onuitgegeven werk. Luxe editie op 150 ex., genummerd en gesigneerd Met ex libris. Brengt een beknopt overzicht van het werk van Gilbert Declerq.

Uitgave in eigen beheer

Jean in dienst van de revolutie 1: *De bestorming van de Bastille,* tek & scen: De Vusser Patrick, sc 7,50, kleur, genre: historisch. Jean, een wees, komt na allerlei beslommeringen terecht in Parijs (1789). Terwijl het volk mort over de hoge broodprijs, werkloosheid en belastingen is er weinig nodig om de gemoederen te verhitten. Al snel worden de wapens opgenomen tegen Louis XVI.

Tekeningen naar model, tek: Kristof Spaey, sc formaat A5 7,50, zwart-wit, genre: schetsen. Dit is geen strip, schetsen en tekeningen van vrouwelijk naakt.

Joran van de Wouden 3: *De weg der verschrikking,* tek & scen: Willy Degryse, sc 8,00, zwart-wit, genre: heroic fantasy. Tijdens de jacht op een hert stoot Joran op een brandend dorp. De inwoners worden weggevoerd door de horde der Thorogs naar Eog Skall. De rovers worden geleid door Xzorr een wrede rovershoofdman. Samen met enkele vrijheidstrijders gaat Joran de strijd aan met de roversbende. Met als extra schetsen en tekeningen. Oplage eerste druk 200 ex..

Joran van de Wouden : *Het dier zonder naam,* tek & scen: Willy Degryse, sc 8,00, zwart-wit, genre: heroic fantasy. Bij het baden in een riviertje verdwijnt één der vrienden op geheimzinnige wijze. Zijn lichaam wordt gruwelijk verminkt teruggevonden. Wie is de geheimzinnige doder, die bij nader onderzoek al veel doden op zijn naam heeft? Beide albums met ex-libris. Met als extra schetsen en tekeningen. Oplage eerste druk 200 ex..

Van Halewijck

De onvrijwillige avonturen van Stam & Pilou 18: *De groene witte molen,* tek & scen: De Marck & De Wulf, sc 4,00, kleur, genre: humor/avontuur. Waarin onze helden belanden in een knotsgekke dierenwereld. Zelf even dier spelen, maar op de eindpagina blijkt alles een boze droom. Of toch niet?

Seks en Drugs en Protocol, tek & scen: Marec, sc 12,50, kleur & zwart-wit, genre: cartoons. Deze cartoons zonder normen of waarden verschenen tussen september 2006 en september 2007 in *Het Nieuwsblad/De Gentenaar, Het Volk en Dag Allemaal-Expres.*

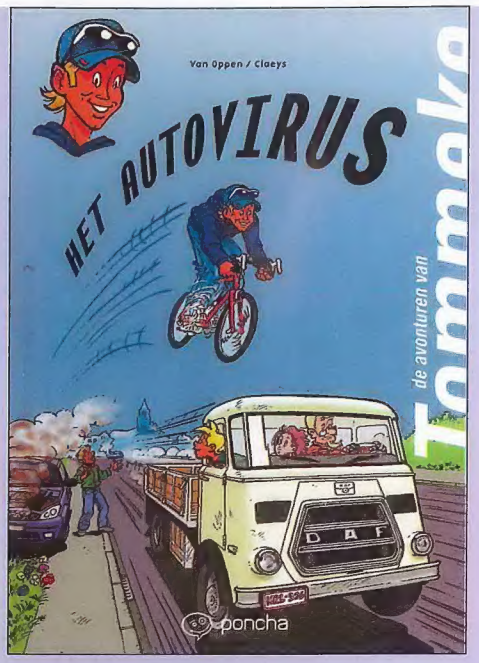

Gelezen Fiets hem erin of erover

Een strip over BV (Bekende Vlaming) of was het nu BW (Bekende Wielrenner) Tom Boonen zat er al een tijdje dik in. Na diverse andere BV's (vul zelf aan) mag hij zijn fictieve avonturen op papier beleven. Gelukkig trapten scenarist en tekenaar niet in de val om een volwassen Tom Boonen te brengen. Wielrennen en nog eens wielrennen, zelfs de meest verstokte wielerfanaat zou hier waarschijnlijk geen boodschap aan hebben. Dus werd er slim geopteerd voor de jeugdjaren van Tom Boonen. Hiermee kan men per slot van rekening alle kanten uit; men kan Tom plaatsen in om het even welk spannend avontuur. De stripheld had net zo goed Kurt of Jean-Pierre genoemd kunnen worden. Uiteraard namen die niet echt commercieel bekken, als je begrijpt wat ik bedoel. In dit geval werd het dus Tom Boonen. Een jonge sportieve kerel, die meteen zijn debuut mag maken op een oplage van 50.000 exemplaren! Of dit een slimme zet is, zal de tijd uitwijzen. In elk geval beleefden we een leuk halfuurtje met Tom en zijn kompanen, zijn broer Sven, vriendin Nele en fietsenmaker Karl. Het verhaal neemt een aanvang bij de opening van een nieuwe fietsenwinkel. Onze helden, comfortabel gezeten in papa's auto, reppen zich naar de winkel. Helaas na enkele meters geeft de automotor er finaal de brui aan. Geen alleenstaand geval zoals blijkt. Her en der sieren defecte wagens het straatbeeld. Als schuldigen worden al snel garagehouders Bougie en Delco aangewezen. Hen wordt verweten slechte brandstof te tanken, met motorschade tot gevolg. De terug tot lopen en fietsen verplichtte meute kan het bloed van beide garagisten wel drinken. Volgens de brandstoffirma is er geen vuiltje aan de lucht, laat staan iets fout met hun brandstof. Door inzicht, en ook een ietsepietsje geluk kunnen onze vrienden, na een woeste achtervolging, de ware snoodaards in de boeien slaan. Gerechtigheid is geschied. Voor mij persoonlijk een geslaagde eersteling. In februari 2008 verschijnt naar verluidt de tweede Tommeke-strip. WILLEM

De avonturen van Tommeke 1: Het autovirus
Van Oppen & Claeys
Poncha, sc 4,95.

Speciaalzaak strips

Plouvier A. - Mahy C.

PHILBO

Boek- en papierhandel

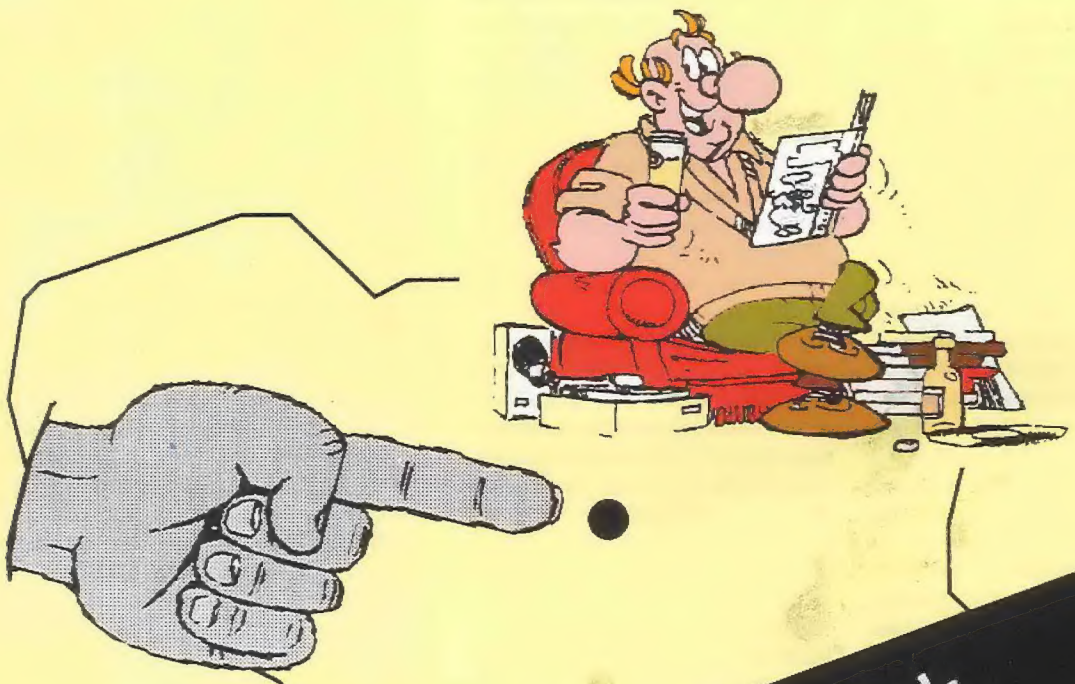

J.B. Nowélei 52 - 1800 Vilvoorde

Tel. 02/251 91 86 / Fax. 02/253 45 94

HRB 570.358 - BTW BE 578.679.630

Artis - Historia en Soubry Ruilcentrum

Ontwerp Drukkerij Dupress 02/253 62 19